

VESELÁ BÍDA

Václav Kahuda

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Veselá bída

Václav Kahuda

Znění tohoto textu vychází z díla [Veselá bída](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Milan Hodek – Paper Jam v Hradci Králové v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Václav Kahuda: Veselá bída), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 16. 7. 2019.

... Haló, pane! Kolik je hodin? Prosimvás....

... Je šest hodin večer.

... Děkuju.

* * *

Soumrak, zvon bije. Hluboké nebe plné prachu, listů a ptáků. Je září v městské čtvrti. Ve dvorech hasne harantů křik. Slunce ještě visí nad obzorem. Klesá pod hladinu špinavého vzduchu, plave v oleji. Mizí v kouři ulic. Naposledy se zatřpytí na listech stromů, na okapech, na drátech tramvají. Ponořilo se do fialových mraků nad horizontem, ostře prokreslilo hradbu továrních komínů a vodojemů, zatřpytulo se na věžích kostelů... a padlo. Nebe se napnulo, letící ptáci najednou mizeli.

Obloha se rozdělila do barevných pásů od obzoru k obzoru. Na nebi vznikla nesmírná duha. Na západě se zlatý vzduch mění v rudé maso večera, nad nimi je zelený plyn továrního dechu, na vrcholu klenby jsou žluté mraky, lesknoucí se těla letadel a jejich dlouhé rozpadající se čáry. Na východě vše tmavne. Vzduch se rozkládá na kobalt a alkoholy. Tam někde v dálce se rodí noc. V tuto chvíli je sladké víc než sladké, až hanba. Vlivem nočních likérů se kojencům třpytí ústa a oči. Lidé se zastavují na ulicích, prohlížejí si ruce, hledí si do tváří, na stěny domů, ohlížejí se. Jazyky barevného světla se třepotají v ulicích, jak praporky na lodi, jak lampy na pouti, v barevných střelnicích. A těm večerním chodcům se dere do tváří nějaká vzpomínka, nějaká chvíle z dětství, oči krásné cikánky, psí srst a mokrá čumák, pach sklepů a vůně polních cest, letních pěšin. A někteří, zvláště starci, si jasně vzpomenu na chvíle, které nikdy nezažili, stoupají si k výkladním skříním, aby nebylo vidět jejich slzy, ten stesk, tu radost. Je oheň na nebi.

Je modrá hodina. Vše je černé a modré, rozsvěcují se lampy. Je ticho. Vteřiny letí krajinou jako hejno much. Je slyšet přesýpání času. Začal tikat stroj nočních hodin.

Vyšla první hvězda a svět potemněl. Náhle nám něco dýchlo do tváří. Noční vítr. Vlny teplého větru se valí přes hřebeny střech. V průchodech, v štěrbinách mezi domy to táhne a vítr se hrne chodcům do tváří jak sálavý psí dech. A mezi tou teplou spoustou se plazí jazyky chladného vzduchu, tak studeného, že se leskne. Světlé mraky pomalu plují oblohou na pozadí hvězd. Vítr šelestí v korunách stromů, tančí v poléhavých travách, točí se ve dvorcích, vrhá se do tmy. Tříští se na plotech a v ohradách, skleněné střepy na zídce ho češou do bolesti, zmítá se v houštinách, v trní. Rozšlehal březové proutí proti měsíci. Táhne ulicí, rozbaluje jídla za oknem, šustí mastnými papíry u dělnických svobodáren, plácá prádlem na šňůře, intimním prádlem u Ženských domovů. Dere se pod mříže kanálů, letí stokou, kolem morových zákoutí, nad hejny krysích úsměvů, vyrazí průduchem nad střechy, ohřátý, plný hnilobných plynů. Letí okolo komínů a antén, okolo ukřížovaného kominíka, vysušeného z nešťastné lásky. Vrhá se do světlíků a skrze koupelnová okénka vtéká do ložnic, hýbe pavučinou, šustí slaměnkami ve váze, dotírá na řasy spící princezny, bílé stařeny, chutná slaný rmut psích pelechů na pohovkách, kobercích. Na zíněných křeslech plných blech a barokní roztržitosti, péra a ostré žíně se zdušeným koňským ržáním. Na těch starých křeslech s kančími kopýtky na nožkách, s kuní kožešinou, prohřátou od psího těla, vlahou od toho psího obcování.

A vítr letí do krajiny, honí stébla na divných pustinách uprostřed města, na těch planinách u Strašnic, a mezi Žižkovem a Libní. Dýchá z noci, z temné země, víří po světě, přináší vůni lesů a jezer, nese s sebou odlesk oceánu, zvuky cizích zemí, výkřiky a smích, sladký dech vraždy. Přitéká z vesmíru, nese v sobě jiné časy a hvězdy, nějaké utržené myšlenky a nápady, cizí rozhodnutí.

A tak dochází k vyvrcholení jistých situací až teď, ty konce jsou přeneseny odjinud, teprve této noci dochází k rozřešení úporných problémů, k výbuchu vášní, k rezignaci, ke smutnému zjištění, k překvapivému obratu. Vítr si s sebou nese vůně květin země, dívčích těl, má v sobě vůni rybího těla, jež se vymrštilo nad hladinu, někde. Trhá v sobě pach dehtu a seschlého dřeva, nízko při zemi se plazí rakevní puch, vůně tuberóz a vosku. Smrad smrti sedí ve větvích, kmotra spí. Anebo nespí? Nespí!

Na noční řece, v pleskání vlnek, v křiku probuzených racků, v dutých nárazech šífů a rezavých lodic. V mrtvém rameni, v bublání bahenního plynu, zde všude je cítit hebký nápor nočního větru, jeho svěží přítomnost. Dech noci teče krajinou, čechrá peří sov a nočních ptáček. Psi s vlhkým čenichem se stavějí vzepjati proti větru, na napjatých nohách, pravou přední tlapu mají pokrčenou a zvednutou, přivírají zamyšlené oči a čtou v nočním vzduchu, vidí pravdu v její jednoduchosti. Protože jen zvířata a ti z lidí, kteří se ještě nenarodili, nebo už nejsou, jen ti mají sílu chodit po božích cestách.

Vítr, noční vítr, plný lesku a síly, z níž se blyští v kurníku tchoří oči, strhává světlo do svých hlubin a lidské pohledy rve od očí a posouvá je jinam.

Hejno divokých husí letí nočním světem. A tam dole, v temné krajině údolí, pulzují krystaly reflektorů, světélkující plíseň města. Zalesklo se nehybné ptačí oko, v šustění per, těžké tělo zmizelo v temnotě a zbylo pouze volání.

A krysa zas, příkrčena u obrubníku, vidí žhavou skvrnu odhozené cigarety, vítr strhává bílý kouř. A vidí tvrdé blyštící se krovky nočních brouků vylézajících ze štěrbin a z kanálů. Žárovku v drátěném koši, nad hromadou odpadků a povalených popelnic. Svinstvo, proudící ve stokách, se třpytí ve světle pouličních lamp, skrz mříže kanálů. Zde zas, v kloakách pod jatkami, kde v krustě sedlé krve a chlupů brodí se důlní koníček, jenž nemoha žít s lidmi, emigroval. Odešel pod město, ach, daleko od blbostě, však smířen s materiálem, lačně

polyká vlahé kusy lymf a vnitřností, přivírá mírné oči, zhluboka oddechuje. A zde, na mokřém betonu, třpytí se býčí oko, jak perla, jako odpuštění.

Někdo. Ten.

Noční chodec jde po chodníku levhartí tmou. Stíny listů ve světle lamp. Zvedá modré oči k oknům. Jeho zornice se stahují do strašlivých špendlíkových hlaviček a hned se zas roztahují do přátelství. Ty dvě černé díry, jež člověk nosí v očích, dvě vpusti do vesmíru. Zdymadla světla a tmy. Tudy je možno nahlédnout za hranice hvězd.

Dívá se do oken.

Okna. Jsou okna do místností, kde blikají zářivky, někde v suteřenu, v dílnách konfekcí, ve skladech, kde shrbené postavy svačí o noční směně. Jsou okénka vedoucí do sklepů, kde pustá žárovka se ztrácí v pavučinách, v uhelné tmě. Jsou okna zamžená párou a omastkem, okna kuchyní a lahůdkářských výroben. Okna hospod. Žluté světlo cezené asparágem, v hladinách kouře, zář nesená smíchem a cinkáním skel. Jsou okna do světlíků, do tmavých šachet, kde na římse za sklem přebývá mrtvý holub. A padlé dráty tam visí z nebe, ze střechy, a v protějším okénku, za zaprášeným sklem je vidět zrcadlo, poličku s lahvičkami a kartáčky, světlem osvícenou koupelnu a tam krásnou ženu, jež se myje. Jsou okna... do jatek. Tajnosnubné přátelství nožů a masa. Blyští se hřídele salámových strojů. Z udírny vyjíždějí vozíky, na provázcích zlatohnědé kýty, třpytí se to mastné klenotnictví. Jsou okna zalepená novinovým papírem, slepá okna, ruský sen. Jsou okna továren, zašlá, právě se odehrává zvláštní přijímání, olejů a špon, v rachotu strojů, za této noční mše, daří se poctivé duši oloupati svět, jako cibuli, ovoce stromů rajských jíme. Klidná je ruka strojníkova, je galvanizován touto nocí a hladké páky strojů přátelsky přiléhají do dlaně. Okna do márnice. V sametu, v černém laku, hoří zde svíce, leží zde věc. Z vlhkých věnců vylézají démoni, někde se něco pohnulo, měsíc v záclonách, pavouk ve hvězdách, odlétla přání, přišla ozvěna.

Bije, ach bije srdce temnoty. Krajina dýchá. Potichu, nízko, pomalu, zvolna.

Vidíš, ty noční chodce, neměl jsi lézt na zdi hřbitova, neměl sis lehat do vykopaného hrobu, zkoušet kliku umrlčí komory, nahlížet do okna, dýchat na sklo, smát se, ohlížet se, ptát se, „co prej dělá?“ atd. Vidíš, tamtomu ses připlét do cesty a teď máš ksicht porostlý krtčí kůží.

Jsou okna. V ulicích, v blocích domů. Někde jsou místnosti naplněné pivem, domácí lidé plavou okolo stolu, lampa srší v obláčku bublin, pod stropem šumí a puká pěna. Pes si hraje. Vede se příjemný důvěrný hovor, veselé řeči. Zlaté světlo padá na chodník, na kaluže.

Někde zas zelené okno. Pijí tam pepřmintové likéry a mastí se karty. Za rohem a do dvora, tam je okno s rudou tmou, neřestné okno, zpovědnice krve. Mírné okénko za modrou záclonkou. Je okno, za řekou, okno samotář, stolní lampa, ruka a tvář. Černé okno, odjeli, nebo šli spát. Nebo je zavřeli, někteří umřeli, zabloudili, na cestu se ptali, byli podvedeni, zamilováni, oběšeni, šli do kopru, pustili si plyn, neplatili elektřinu, zazdili jim okna.

Je okénko do spalovací pece v krematoriu. Je okno věžeňské cely. Okno ve vlaku. Okno nad oltářem. Okno je otvor do světa.

Barevná světla letí po nebi. A listí tak šumí. Ulice u vody, lesklá proudícím chladem, pára syčí z puklé silnice, kocouří oči v bezinkách, mokrá tma stoupá z řeky, ano, dnešní noc je ve znamení ryb.

Město, milión světel. Ulice plné reflektorů a lamp. Houštiny křižovatek, matematika oken, šifrované zprávy semaforů, kolonie továren, tramvaje s okny z vodního skla, tramvaje na mostě s jiskrou v trolejích, větrná hra přístavních světel, a v jednom pokoji, v setmělé místnosti, svítí akvárium, kapalná touha, rybí lampa, možnost odejít.

A hvězdy.

Tak teple a bezpečně svítí kontrolky přístrojů této chladné a větrné noci. Vítr zvedl ode dna všechny barvy tmy, ten rmut noci,

tu letitou sedlinu na dně vesmíru, popel hvězd. Někde ve městě, v zákoutí, v doupěti, magické oko rádia, je přesně uprostřed světa, v polovině života. Je dobré mít kam odejít.

Kdo jde nočním městem, když nesvítí lampy v ulicích a měsíc září ve střeších, kdo jde setmělou ulicí tiše a zlehka našlapuje a vejde do kteréhokoli domu, do temné chodby a nahoru po schodišti, sedne si na schod, zadrží dech a zavře oči, ten uslyší. Tikot hodin, průvan pode dveřmi, a náhle je slyšet dech, smích, výkřiky, pláč, najednou, a pak je zase ticho. A zase tázavé mumlání, žadonící volání, přerývané vydávání, praskot parket, řev, rádio hraje operu, říhání umyvadel, mlaskot a polykání záchodů, prskání oleje na pánvi, dětem čtou pohádku, cinkají příbory, smích, blbnutí, honí se po bytě, budou se bít nebo milovat, štěká pes, z televize je slyšet skřípot brzd a výstřely, někdo uklouzl ve vaně, něco je dáváno za bernou minci něčemu jinému, něco je mamoněno, něco je žádáno, zamítnuto, spočítáno, za vinu dáno, do smrti nezapomenuto, nenáviděno, uvítáno, ptáno, odpovězeno, je slyšet údery, je slyšet Hajaju, mrouskání, pití čaje, drbání ve vlasech, smích nazální, žvýkání sirek, otvírání skříní, láhví, oken, nožů, očí... skřeky rodin v domě, klokotavý řev partají, vše je slyšet, přerývaný koncert, ozvěny dne, v těch zvucích je zavěšen člověk, celé skupiny lidí jsou obaleny velikou mlhou zvuků, štěrkem slov, domy jsou plné rachotu života. Těžko je myšlenkám, na malé ploše velká oxidace, hromadné spalování života. Koncentrace veselosti a smutku, do malých roztroušených bodů, jak tečky za větou. Jako by už neexistovalo dobré a špatné, život a smrt, ale jen dům, tisíce domů, tisíce ulic, jedno město.

Lépe odejít. Zmizet jak stín. Do ulic. Do noci, ponoříš se do větru, do roztrhaných cárů vzduchu a tmavého světla. Do trosek zvuků a hovorů, jež za sebou vleče noční vítr, trhá je od úst chodcům a míchá a muchlá, olizuje reliéf této noční krajiny, vniká do dutin a do průduchů, do oken a do komínů, z parku přilétl šum listů a psí štěkot, ze skladů kocouří vřískání v křovinách, z nádraží bouchání

vagónů a zívání ospalého strojevůdce, z kupé se ozývají ruské hlasy. Je slyšet troubení lodí. Noc je rozdělena do různých hladin, ale přesto dochází k určitým machinacím. A tak se městem ozývá burácení netopýrů, houkání sov, zvuky neslyšné jsou zpomaleny a zpěv slavíka zní jak vytí vlka a bučení krávy.

Je slyšet čmuchání a pískot krys, bahenní bubliny v mrtvých ramenech řeky, vodníkův smích, řev mužíka, jenž se rodí z lejna sebevrahů. Chvějivé volání letících husí, vzdychání netopýra, jenž v mordě žmoulá kus muřího masa. Je slyšet, jen ztenka a jen v půlnoční hodině, tichoucké vřeštění krtka.

Jak je volno, jak se dýchá ten vlahý alkohol noci, šumí v plicích, jde do krve, oči promývá, svaly občerstvuje. Na mostě rachotí tramvaje.

Zavírají hospody, mumlání a křik opilců se potácí v ulicích. Šumění kanálů a dech stok. Šplouchání řeky. Spánek labutí s kožnatou nohou. Cvrčkové vyrábějí čas. Sypou se saze v komíně. Sen mouchy bzučí pod lampou. Divý muž vříská na vrchu, u mauzolea. Hyeny se chechtají, plácají se po ramenou, slzy jim tečou z krhavých očí, tam v zahradách za řekou, v Troji. Vítr letí ze světa, nese s sebou zvuky z cizích krajů, hlas moře, hukot aut, jakousi cikánštinu, zvuky milenců, zvuk vraha.

Všechny hlasy a zvuky, ta hudba noci, improvizace na dané téma, symfonie domů, ulic a čtvrtí, miliónu lidí a miliónu krys, strojů a fabrik, je jeden nesmírný, obrovský tón. Tón města.

* * *

Ohlédla se, a jaké měla oči, srna. Nesla síťovku, ne, měla pouze kabelku, nebo snad, ne, měla přece jen síťovku, duhovou síťovku a nesla v ní láhve s minerální vodou a chleba, a taky tam byla krabice kuchyňských sirek a pak tam bylo něco v papíru, něco jako salám nebo tuk. Měla na sobě jupku, šátek okolo krku, šátek, který ve větru vlál, a sukni měla, když mě minula, bylo slyšet, jak látka jemně šustí

o prádlo, lodičky měla, takové ty šedé s lemováním. Byla všední, prostě oblečena, šel z ní klid, nebo ona jde se svým klidem, v této větrné noci, ten klidný nákup v tašce, to klidné odškrtačování prošlého času v jejích krocích. Jak je smířena. S jakou přirozeností jde její tvář spolu se zadnicí po chodníku, okolo osvětlených tramvají, kol výkladů a trolejbusových zastávek. Ó, ta bezbrannost, to je materiál, to klení, matné světlo jejího šatu. S jakou samozřejmostí se zmocňuje své existence, jak svou hmotou vyplňuje směrnice jí dané. Chtěl bych slyšet její hlas. Ohlédla se, jako by něco hledala, jako by chtěla být zoufalá, pak kousek šla a zase se chtěla ohlédnout, ale jako by to nešlo, jen tak trhla hlavou. A byla jako lasice, byla jako laň.

Teď půjde domů, rozsvítí v kuchyni, bude sedět za záclonkou u stolu a bude pít kávu nebo čaj, oči se budou třpytit ve světle pouliční lampy, prstem se bude dotýkat rozkrojené bábovky, bude drolit sousta a žaludek se sevře samotou. Pak celá ztěžklá a vlhá bude stát nad dřezem, omývající se studenou vodou, teplou vystydou vodou. Bude ticho, kapky bubnují o plech, a za závěsem v rohu síňky je sedací vana... Ale hlavně bude ticho, jen vlasy, dech a vlažná odstátá voda.

To bude slast.

A co jí říct, slečno, neztratila jste něco? Nebo k ní přijít a říct, nevíte jestli...? Nebo taky, slečno, co jako, nějak... anebo holka, víš ty, že jaksi, tohle...?

* * *

Osamělý muž jde ulicí. Podrápán od hospod, zkurven od barů. Bydlí sám, ten tramvaják, spí v pokoji, někde ve Vršovicích. 8. září narozen, o mládí okraden, o lásku ochuzen, stydliv, stal se tramvajákem. Kolejoznalec, kontrolkář, elektřiny krotitel, řidič železa, vozka lidí, avšak poloviční panic. Kdysi, na břehu řeky, na Ostravsku, když brýle sundal, vyrušil je rybář s ploticí.

Osamělý muž jde ulicí, v ruce láhev a pytlík žemlí. Dnes po práci se napil a teď vyrazil do ulic, chtěje debužírovat. Zmateně žene ulicí svých pětatřicet let, jak hejno psů. Minul ženu, šla sama, dívala se do výkladů, spěchala, ale jaksi dozadu. Pak se ohlédla. Na náměstí Kubánské revoluce, v parku u fontány, hýkali noční pastevci čub a kikin. Jde sama, spí sama, naprázdno samodruhá. Jde z kina, je příjemně vylekána z kolemjdoucích mužských očí. Žena osamělá, nedotýkaná, bývala smavá, teď by snad ráda i řvala. Pod plachtou čistoty, intimní hygieny, pod vůní rtěnky... uvítala by i vlastní vraždu, jak je sama.

Ohlédla se, dívala se. Ne. Jenom se ohlédla.

* * *

Bydlí za oknem. Stále sedí, ruce na kolenou volně loženy, bez hnutí, bez radosti, beze smutku a žalu, zpozorněn k čemusi, co je příliš blízko, a zároveň tak daleko. Jeho popelavá tvář, za sklem, na pozadí zcuchaných záclon, jak zřítelnice kalného oka. Oči v obrovitě nestvůrně popraskané hlavě. Hlava-umrlčí, hlava-dům, dům jako brambor.

Ač sedí nehnutě, ten stařec se řítí životem, táhne svůj život jak vagóny na trati, jeden vagón – jeden den. V dálce je vidět tunel, až vjede dovnitř, tam kdesi, uprostřed temnoty, dohoní sám sebe.

* * *

Hrdlička stojí v travině. Jak malý večerní mrak, na zem spadlý. Je ticho a nehybné ptačí oko.

Na lavici sedí, před sebe hledí, tmavé brýle má, bílý vous a vlas. V zmačkaném kabátku, s mokrou nohavicí, smradlavý dědeček – tajný král. V parku ohřívá na slunci svou smrt. Žije v pomalých minutách a rychlých dnech. Sedí pod černým bezem, uprostřed psů, cikáňat a rachocení tramvajů.

Za zvláště slunných dní, uprostřed léta, kdy město je plné prachu, beznaděje a cuknutého šílenství. Za polední, kdy sedě v prudkém slunci rozehřeje se jeho stařecká krev. Tu v předklonu poplively hřbety svých vyschlých rukou, z bledých rtů vypustí třpytivou slinu. Ruce pak položí na svá kolena a nehnutě sleduje krhavýma očima. Přilétají vosy, rozběsněné žízni, usedají a děd je lapá vlažnými rty, drtí v zubech tu živou kyselost, ten jed. S omládlou tváří, s fialovým ruměncem pod rozčuchanými vlasy, plná ústa much a včel, započal se stařecký bál. Šouravými kroky obtančí park, kol bab, kol pískovišť s malými holčičkami, ho – jak se smějí, ty rozkošné malé neřestnice.

Svatý dědeček doskáká k lavičce, vosí jed vyprchal. Sedí zde, oči přivírá, sladká slabost v rukou, žehná všemu, posvětil tuto chvíli, alespoň na pár minut obhájil existenci tohoto města, před tváří ve vesmíru, před okem v atomech.

A takového jej zastihla noc. V Karlině, v parku, za viaduktem. Měsíc září v křovinách, starý muž sedí v oblaku mūr a nočního hmyzu. Usnul, zapomněl na sebe. Vše jedno, protože noc je taky den. Den – viděný skrz tmavé brýle.

Noc ve městě. Město v noci. Milión lidí, milión hvězd.

V ulicích, v domech, v norách, v pokojích, v dutinách, na střechách, ve sklepích, v kanálech, v kostelích, ve vlcích, v tramvaji, v hrobech, v postelích, v hospodách, na šibenici, na lodi. Ve vzduchu, ve vodě, v zemi, v ohni. Milión lidí, milión ďáblů, milión andělů.

Ve Strašnicích bydlí jeden, polovojáček, rytíř, bojovník proti spiknutí, vyznavač vojenského života a mužských přátelství, chodí v bundokošili do krajin, zaléhá a dalekohledem sleduje vlaky, majitel obrovské kartotéky, seznam kurev a ďáblů, vyzvědačské centrály odhalil, sledován agenty píše stížnosti k soudům a do Rudého práva. Miluje americkou armádu, tento milicionář. Má ženu – člen Pomocné stráže SNB. Na letišti v Kbelích, v mraku paranoie a pederastie, vznáší se majitel zbrojního průkazu. Miluje ohňostroje, hru nočních

iluminací, na oslavu revolučních vítězství. Vrhá se mezi mladé hochy, směje se s nimi, oči se mu lesknou ve světle raket, hněte ta mladá silná ramena a útlé boky, říjí, ten starší mládežník, v záchvatu cukrovky nechává kolovat dalekohled a zcela zapomíná na pracovníky nepřátelských agentur, zde je mezi svými, společně zpocen v chumlu mladých těl, svazarmovec...

Jsou potulní starci, babičky tulačky, s kufrem a s taškami, po nocích, ve vlacích. V bludišti nočních ulic, za deště, stojí v průjezdech, s balíky hadrů a bot. Sedí v nočních tramvajích, kolují městem, vyděšené oko, válečný svět. Utrženi od minulosti, své dětství a své děti neznajíce, každá vteřina je prožita a vzápětí zapomenuta. Navlékají se na čas jak korálek na nit. A tak, neznajíce svého počátku, nemohou ani umřít.

Babička se svým synem jde nočním lesem, roklinami a kopci, pod mraky, pod hvězdami. Babička se svým statným šedovlasým synem, čtyřicetiletým mongolíkem, toulá se lesy, kol nich letí shořelé časy. Ten chlap je v noci zcela zdrav, větrí, čelo se mu krčí pod krevnatou myšlenkou, ponořen do zvířecího světa, slyší trávu růst, soví dech a hebké srny lehký krok. V těle se mu na kostech napínají tuhé fialové svaly plné černé krve, ježí se mu srst. K měsíci zvedá hlavu, vyráží horký dech a dává se do vytí. Babička opodál sedí na mechu, v rukou železný růženec, dívá se na syna, s modlitbou na rtech, s vděkem v očích, dívá se na syna, jenž v orosených travách počíná si jak hřebec, jak noční žnec. Stádečko klisen stojí v ohradách. Ve větru je cítit kobydí hlen a v temném lese zakřičelo čísi srdce: „... Ty, jenž na pískovištích ve dne stojíš, kolíbáš se uprostřed malých harantů, v teplácích, v kulichu, hodiny stojíš a zíráš na protější barák, na tu stále stejnou žlutošedou omítku, po 40 let, zde jsi v přátelském světě, ponoř se do vlahých tekutin, do teplých vod, plav po hladinách lásky, okus několik barevných smrtí a vrať se očištěn ke světlu a vyčkej další svatojánské noci ve své omámené duši...“ Vítr šumí v korunách borovic, v modré tmě,

v teple ženských vlasů. Pod rádiovkou, v zarostlé tváři, v krajině noci, svítí dvě jasné oči.

* * *

Noční hlídači, za okénky, pod žárovkou, v ruce hrnek a nůž. U kamen, na prosezených židlích, zakouřeným prstem čarají po novinách, stydnoucí nohy v plstěných botách, baterka a velký ošoupaný klíč, na obchůzce v továrních halách, průvan tříská dveřmi, někde v domě, ve flaštičce je rum, rumíček lékařský. Kocouří oči na střeších, křik chlapíků v hospodách, měsíček v tmách, světýlko v ledničkách. Na polním lehátku, hozeno kostrou, na půl ucha, spící diváci v lóžích, při velkém nočním představení, starý kabaret, kde stále stejná děvka vyhazuje nohy.

Kdosi stojí před masnou.

Vycpavač zesnulých opic a vran. Skleněné oči v šupleti, modravé maso za nehty, dráty a piliny. Tuhé loutkoherectví, suchá pohádka.

Mladíci sníví, panny se škrceným chtíčem. V hledišti cirkusu sedí: ... teta, strýc nemrava, učitelka – kurva se psem pářící se, ruštinářky a tělocvikář.

Vrah žen. V lesoparku, v poklopce nůž. Krvavá sranda. Sólista na život. V tlukotu podpatků cosi odchází a něco začíná. Třaslavé srdce a oko v křovinách. Ještě ne pláč, a už ne smích. Teplá stehna pod ojínným kabátem.

Ženský dech na mokrém listí... A na nočním nebi vznáší se černý balón. Někdo tam divadelním kukátkem z perleti, někdo tam sledoval celou tu věc. Kat na čekané.

Ministerstvo noci vydalo toto prohlášení: Přijme se KRYSAŘ.

Pastevci hvězd. V balónových pláštích.

Noční děti u hospod, noční tuláci a živci, vytrženi odnikud, mimo čas, každý si nese svůj kufr plný vteřin, svoji noc. Bývalí manželé, otcové dětí, a ten, co má doma andělského debila. Noční

dělníci. Policajti, sebevrazi, vyznavači cikánského života. Umývačka nádobí z baru páchne hadry a pod sukní nádor jak kopací míč, sbratřila se za letní noci, v pusté tramvaji, někdy nad ránem, citově vzplanula k ublemcanému vousáči se strašlivými dlouhými nehty a mrtvolným dechem, ta myčka s lebečním obličejem zaslíbila se děsnému podbíječi kolejnic v modrém ajznboňáckém kožichu, s narvanými taškami na provaze kol pasu. A on jí bral hrdlo do nehtů a sípavě volal: Holešovice, Holešovice... Kurvy a štětky, opilci, veselé společnosti, zvláštní vytrženci, vzdálení běženci, pustí umělci, zbloudilci, cizinci, na vrchu Bohdalci – vlkodlak, psů a koček pastevcí, majitel fretky, funebráci se řítí tmou, snivci, ještě jeden pán se psem, novomanželé, zvoníci, tiší pozorovatelé, indiáni, myslivec, prase, kančáci, provazolezci, myškaři a hvězdáři. Noční chodci, temní vojáci.

* * *

Ty... klenutá noci. S hladinou roztrhaných mraků, pod měsícem plujících. Nad sodovkárnou rachotící sklem do noci. Říhající plyn do noci. Nad mlýnem, kde uvnitř, za zamoučenými okny, se houpe jakýsi obrovský stroj, jakýsi vnitřek. Nad svobodárnou Osvobozené domácnosti, kde dívky potajmu připouštějí muže plechovými vraty. Muže vonící nocí, tabákem a chcánkami. Muže vonící chladem a párou od řeky. Veselé chlapíky, námořníky ženských těl. Tichého kaňoura, mladého kluka, co ponejprv... Ty zvláštní běžence, co putují od jedné teplé měkkosti ke druhé, ty ženské tuláky.

Ženské srdce ve sprchách, ženská lázeň v podzemí, za drátěným okénkem, v sušárně prádlo... Nenápadná hra, pod žárovkou, mezi ždímačkami a mandlem, tichá vernisáž pro dvojce boty na chodníku.

V hladkém těle prázdný žal, škrčené radosti pláč a pal, samoty mráz... co svírá, v této sklepní noci, v rachotu kapající sprchy, v tlukotu ptačího srdce, kdy touha tiká v mladé měkké ruce, co hladí roh

betonové vany s rezatou šmouhou od vody, s krabičkou šmolky... Hej, ty, co venku postáváš a boty ti vržou na mokrým písku! Pojď ke mně dolů a zhas! Polej světlem tmu, co je ve mně, to jediný jsem si odnesla z té pobřežní vily, z toho pastáku.

* * *

Noci ve skladech uhlí u řeky, dýmající mokré hromady, a horká je psí tlama za plotem. Ty nesmírná široká noci, nad vážní budkou, kde svítí a žije lampička. Černá a zelená je ta havraní tma nad městem. Na východě, nad vojenskými letišti, je plná létajících světel a jakési železné chrobáčí činnosti. Na severu svítí nemocnice, bílé světlo padá do údolí, do řeky, žije dál v páře, co visí mezi korunami černých topolů, tam u mrtvých ramen.

A na jihu je město. Jiskřící střed, tisíce světel, tisíce oken. Oko ležící v údolí, jež šilhá do nebe, mrká a prozařuje oblaka strnulá hrůzou.

Na hladině pomalé řeky, na hladině velké noční vody, v tichých vírech, v šumění listí křovin na břehu, v šplouchání vlnek v kamení na hrázi, v kapřích očích, co zaleskly se v černé vodě... zde, pod rouškou tmy, odtéká čas. Až ráno národ procitne, ani si nevšimne, že včerejšek odtekl. Je to jaksi samozřejmé, ta ranní prázdnota, ta potřeba ji kafem a houskami zaplnit. Nikdo si nevšimne tajného odchodu republikových hodin. Ale teď je noc, je dovoleno provozovat konspirativní činnost, hmota a čas jsou bezbranné k zločinnému znásilnění, někdy, když měsíc zajde za mrak, se zdá, že se přímo vybízejí. Ba dokonce, v té ostudné plevelné první hodině po půlnoci, to s tichým ržáním vyžadují. A neřestně se přitom ohlížejí kolem.

Na fotbalovém hřišti, za prkennou ohradou, běhají divocí králíci, na tom travnatém dvorci. V klubovně se svítí, v klubovně s vlaječkami. Kdosi tam sám sedí, ve vichru samoty na láhev hledí. Trenýrky

na šňůře, trenérova neřest. A křik z nedělních odpolední oprýskal pokladní budku a tu plechovou vlaječku s nápisem METEOR ZDAR.

* * *

Jsou hlučné, větrné noci v přístavu šumící tmy! Černé tvrdé chvíle, kdy se vzduch pomátne, začne střečkovat, zjankovatí a začne se drát do proluk mezi krabicemi přístavních skladů, zmítá se v drncících lánech jeřábů a se smíchem a spratkovskou tvrdohlavostí rozfouká spadané listí po hladině, pohne šífy, zkusí, až kam povolí lana, zapráská okénkem od umývárny... a pak najednou zmizí, uteče proti proudu, jde se schovat do města, schoulit se do světlíků a mrtvých vychladlých komínů. Ztiší se do průvanu a skrčí jak králík v kotci a potměšile si přežvykuje ty své věčné plačtivé litanie, spokojeně si pohvizduje v kamnech a přitom se jedním koutkem úst směje a pomrkává spiklenecky okem. A opilý hlídač v docích přeskakuje kolejnice, v tmavých zamaštěných montérkách, máchá rukama, vyvrací hlavu s užaslýma očima a volá: „Kurvy, kurvy... zsranej život...!“ a směje, směje se takovým způsobem, že ne jeden židobolševik se ve spánku zachvěl, sevřelo se mu srdce, kousla se řiť, zalapal po dechu a zazmítal se, v těch najednou krešlakových peřinách.

A v dlouhých, rozlehlých skladech rachotí teplovodné trubky, rezavé roury, a ty pusté prostory žijí svým rozevlátým, rozředěným životem, z podlah stoupá pach olejů a krys. A občas se někde něco hne, ale je to tak divné, že to nestojí ani za řeč. Je to tak rychlé.

Předlouhé bzučící minuty projíždějí pod světly přístavních reflektorů. Červeno-bílá vlajka říční plavby se plácá nad hlavami ztichlých, zpozornělých kachen, nad bójkami potaženými žabím hlenem, nad šplouchajícím vodním nebem. Ve skladištích, v halách, za modrými okny blikají zářivky.

* * *

Jsou domy, velké byty, jsou dutiny pod hladinou nočního města. Jsou skryté a nenápadné zvenčí. Mají oprýskané zdi do ulice, nebo naopak čisté osvětlené vchody, jde se k nim po rozvrzaném schodišti do temného podkroví, nebo to jsou vilky uprostřed zahrad, a ticho je kolem, a okna skrze husté závěsy útulně svítí do sychravé tmy... Však hle!

Jsou to bordely plné parfémů a zdušeného úpění. Domy barevných vášní. Úřady rozkoše. Kanceláře chtíčů. Jsou vykřičené uličky v mokré čtvrti, náměstí hanby, hnízdečka prodejných lásek. Jsou houštiny vášní, křoviny žádostí, poletují zde použité čečetky, hebké čičorečky. Věru, divný bombíruing lidské přichylnosti.

V zakouřeném vinohradském bytě, plném carských tapet, pod mosaznými lustry, uprostřed světa zašlých zrcadel a velkých studených koupelen, kde stojí obří vana s rezavou šmouhou od kohoutku, od kapající sprchy, popel a uhlí u kamen je rozčvaňhán v kalužích vody, zabílené okénko je otevřeno do světlíku, suší se zde prádlo a fáče, protože bordelmamá má bércáky, je zde lékárnička a na polici je mýdlo s jelenem, mýdlo dětské, kus pemzy a houba plná ženských chlupů. Notně oprýskaná bílá bedýnka pak ukrývá jisté náradí. Zde tedy. Uprostřed zástupu lidí, uprostřed dvojic čekajících na pokoj, uprostřed těch... se s hulákáním proplétá zavalitý trpaslík, natřený mastnou rumělkou, je nahý, jen na hlavě má myslivecký klobouček plný těžkých odznaků a na nohou laciné kopačky. Svým obrovským zkamenělým pohlavím buší do dveří, kde přetáhly svůj čas, na jejichž postel čeká již další zákazník,ouchá na vrata a huláká na ně smíchovskou italštinou.

V těch komůrkách se mísí tma, moučnatá tma prožitků s černým mlékem beznaděje a vzniká plavé těsto marnosti, stáčí se zde mazut z mohutných kotlů. Nejčastěji po prostém způsobu, po vojensku a nejlevněji. Ohmataný sazebník však nabízí i jiné srandy, například: srnčí způsoby, krmelec, hovnocuc, šrotovník, polka a obkročák, guma, školačky, pilot, tré kaďáků, konírna, rozličný tovar, jako za války, krmení ptactva, výlet do Tater, peří – škubání kuřat, pře-

kvapena, milionářský večírek, prezidentské vtipy, proboštův rendlík, generálské odpoledne, prvnička, zednická míchačka atd....

Jinde zas, ve velkých aseptických vilách, s německy mluvícím personálem, za mléčnými skly, na vykachlíkovaných operačních sálech, za tlumené hudby a cinkání nástrojů, pod dohledem lékařů: je na bledé leknínovité nervózní dámy připouštěn kanec, divoké lesní prase. A ostrá kopýtko má v růžových bačkorách s velkými bambulemi.

Mohou vám též vymknout kyčelní klouby pomocí ortopedických mechanismů, amputovat nohu, skalpovat, oslepit, provést zvěrstva v obličejí. Mohou vás též uvěznit na jakoukoli dobu, na společnou celu nebo na samotku se zostřeným režimem, se soudem nebo bez, nespravedlivě, zaslouženě, vše podle vašeho přání a zálib. Též, pokud si to budete moc a moc přát, ovšem po náležitém finančním krytí, a to buď napřed, nebo potom, formou dědictví, vás mohou popravit, oběsit ve sklepě nebo jinak, nebo na vás mohou za živa provést pitvu, bez obecnstva, nebo si můžete vybrat diváky, tlustou blondýnu, majora jízdni policie, plachého mladíka studenta, hlouček smějících se cynických pásků, mateřskou školu nebo zvědavého novináře, náhodné chodce či snad vaši první lásku z chlapeckých či dívčích let.

Jsou byty, kde vám nabídnou černošku, pravou Eskymačku, ministra vnitra, klisničku tanečnici, soustruh nebo mouchu na skle, čisté parfémované činčily nebo manželský pár, hokejové brankáře či obrovskou silnou stařenu.

Též jsou domky, zvláště na kraji města, v úpravných zahrádkách, kde nad zvonkem je smaltovaná bílá, modře lemovaná tabulka s nápisem: Mučení dětí – „mučba“.

Jsou garsoniéry s poletujícím barevným ptactvem, zde vám nabídnou asijské techniky. Je však třeba předem se objednat telefonem, vysílačkou nebo potrubní počtou.

Však co si počít se světlíky radosti těch děvčat, někdy chlapců. S tou skrytou jiskrou spravedlivého života, co je v každé z nich a svi-

tí ve studených vodách chtíčů a utržené ženskosti. Co si počít s tou přírodovědnou pornografií, s tím přesmyknutým kamarádstvím, s tím státním sexem. Co si počít s tou láskou ke hmotě. S tím starým dětstvím?

* * *

Jsou jisté ložnice až po okraj zadýchané plynem poslaneckých nocí. V posteli, někde ve Střešovicích, leží jeden z těch. Je znaven. To příjemné hašteření v parlamentu, je jich tam 300 malých prezidentů. Klučici a holky si hrajou s cajkem mezi nohama. A národ se musí dívat. Je tak příjemně zpocen, je tak rozechvělý svou slastnou odpovědností, že se mu zhusta chce pořad srát. Už se zas těší na hřiště, až bude volat „Mirků, prdla nám meruna...!“ Každá věc, se-bemenší dodatek k zákonu o mouchách, ho rozřídí, obcuje veřejně u mikrofonu, s tím vážným doktorským výrazem, s tou medicínskou grimasou, s tím amuletem aseptických slov proti psychickým smradům. Bojovník, epitafní sportovec.

Ted' pozor!... má sen! Zkroutil se do klubka, zachrčel či zamňoukal. Zdá se mu ten pán, co mu kdysi napohlavkoval, v těch polích za městem, v létě, někdy po válce. A ten pán trochu vypadá jako ta učitelka, co ho v osmi zalehla, v tom pionýrském táboře, v noci, ve stanu ho zalehla a dělala věci... No prostě takovej divnochláp. Však marná věc, nebyl to pán či paní, ani divný chláp. Smutno... byl to moucháč aneb čert, nadporučík. A zděšené poslanecké duši pravil, cynicky se usmívaje... „Opakuj po mně... Já sem ta majínká poslanecká děvka, postavili mi mramorovej kurník, mám ráda sálám, čočku e, e, é, né, je nás tam kupa malejch, páč to máme rádi, a my se tam budem mít šíleně pěkně, umíme kvikat fest, já sem děsně chytřej, intelektuál, umělec, vyzraju na život, rok má 365 dní.“

* * *

A esli... tak dostanu cukrlata.

A esli ne... tak dostanu přes čumák.

Spal dál, spal rychle, jako by krad. Jen v uších mu znělo... „Je ptačí budka, sedí v ní šedý král, na stéblo píská a párek myši tančí opodál...“

* * *

Někde někdo spal udavačský sen. Tichý penzista, dopoledne valčík u masny, potom polka u pekaře a nakonec carioca před bramborama. Jen podle té žinylkové tváře je poznat, že kdysi zradil. Co však... To už se neví... A komu... To je jedno... Jen ta jedna dávná chvíle, ta stará zažloutlá hodina, na celý život ho naplnila svěžestí a životními úspěchy. Každé ráno cvičí u rádia. Je to jako sen, mládí ta divná hra. A chodí na dlouhé procházky. A jí dopolosyta, pije dopolopita, naplno mu vyšla léta. Chce být a je zdrav. Proč? Protože se bojí smrti.

Ve Vršovcích u řeky Botiče, v té ulici, co prodávají ryby a cín, v tom průchozím domě, ve 4. patře, tam, co je to okno se záclonkami do půli, tam, jak se vedle něj svítí, jak tam maj na parapetu ty hrnce a bandasku s krevní polívkou, jak maj za oknem pomeranče a jabka. Tam, hned vedle nich, jak je tma. Tam spí vrah. Bratrokrad, lžisyn, mamonil, smutnoděj, straka, nemakačenko, kurvista a rváč. Spí věru klidně, rádio do ucha šeptá a někde v zatáčce skřípou tramvaje. A tichá moucha, pod lampou do čtverce lítá, pořád do čtverce. A stíny pouličních světel po stropě plují.

* * *

Kdo dobrý je, a kdo špatný? Komu protekci? Oběma, či jednomu, či třetímu? Ty však nesud! Tvé tisíce zločinů, drobných kurváren, jsou těžké jak kámen. Ty, cos mouchám trhal křidýlka a smál se. Ty, cos nepomoh. Ty, cos pomoh. Ty, cos jen se díval. Ty, cos říkal... já

jsem dobytek, mám ruce vod krve a vod hoven, ale moje dítě bude čistý poupě. A ty, cos celý život bez hříchu prožil, zhřešils, že svět jsi nepoznal a světu nepomoh. Nikdo nesud'. Pokorně klop zrak.

* * *

Je sprcha, umakartový kout, notně umakaný. Je horká voda, pod ní stojí baba, v černých chlupech mýdlová pěna, vrásčitý pupek jak smrtelný vír na kalné vodě, žlutá kůže této pětáctýřicátnice jak sádlo oškubané kačice. Toto noční koupání, pod žárovkou smrti vyznání, manželského striptýzu očekávání. Je to učitelka, bůh sud', proč budoucí rašelina vzala na sebe tento tvar, jakási dohoda s obsahem, jakýsi tajný dodatek ve smlouvě o formách. Pod špuntem, ve vylínalých vlasech, v utopených sponkách, v mrtvých buňkách, na dně sifonu, v tom lidském bahně čeká zmar. A šedá pěna se zmítá v dlouhém polykání odpadových rour. Ano, učitelka, již dávno byla zasvěcena do zednářských mysterií školní schizofrenie, někdy v padesátých byla pro své vlohy a chyby vybrána, vyškolená a podstoupila obřad, přijímací mši šedohnědé magie. Kdy se však na tuto cestu dala, kdy došlo k přeskupení chemikálií a mozkových kyselin? Kdy se zvrhla chuť se sdružovat, ošetřovat, poučovat, starat, rozkazovat, kdy se vrhla do víru šílenství a zájem a přátelství se změnilo v chtíč a vášeň, co svrbí? V červeném kabátě chodí ulicí, klobouk rudý – širák, na vysokých podpatcích třese se pupek s mrtvou dělohou, žena+móda. Sama sobě kupuje kytice růží. A zoufalá hysterie jí kouká smutně z očí, pyšně a důležitě. Ve škole však, mezi tou drobotou zvažní a pocit plamenné spravedlnosti jí uzluje střeva radostí. Za sluncem je pozorné ticho. A slunce svítí do oken a na katedře tělo stojí a káže lež. A zmítá se v tanci mezi ohněm a ledem, a tančí ten tanec co masařka s jednou nohou. V jedné ruce odměnu za dětskou poslušnost, za správnost, tou odměnou je láskyplný trest, a v druhé třímá zbraň proti dětskému poznání, proti

nenávisti, ku své obraně, vědecké hovno, a tak ve výkyvech radosti a nevypočitatelného hněvu a přísnosti vyrůstá jí pod rukama rota námořní pěchoty, světlice psychopatů a všichni světci. „Já jsem ta vaše umělá máma, děcka, já vám tu pravdu předkousám a pak ji do vás vydělám, tu řídkou zácpu, a postavím vás do latě, ne že ne, rychle a střelhbítě, a vy se budete smát a vyrostou z vás občani non plus ultra, no a taky vás budu hladit po hlavách...!“ Zachvívá se jí knírek, když ji chytne kolika hodnosti ke svému synovi, k rychlenému vojákovvi, předčasně vousatému páťákovvi. Nešťastník s hormonální poruchou, oběť inseminátorů.

Někdy, když tráví hodiny v kabinetu, probublá nuda sedlé bahno její neřesti a ona zapomene na konspiraci. Zvedne se od stolu a studenými prsty shodí ze sebe učitelské fáračky a prádlo. Pak strne a nahá naslouchá za dveřmi, oči se jí hází, nemůže zkrotit sípavý dech. A pak, když odzvoní na hodinu a ruch tříd utichne, otevře dveře a nahá a bosá se rozběhne po chladné chodbě, utíká do pater po schodištích, kde táhne průvan a rozbředlé hubené pŭlky se potahují šmirglem. Nemotornými skoky, s dupáním se vrhne zpět do kabinetu a tam ji plně schvátí slastný pocit prozrazení a rozrajcuje ji do nepřičetnosti. Náhle jí zrudne obličej a ona rychle přecupitá místnost až k oknu a říjná se vrhne na teplé topení, zpokorní jí krhavá tvář a rychle se dodře o žebra. Dívá se přitom na žactvo cvičící běh na hřišti, a hluk sportovních her jí kolísavě zaléhá v uších a plní ji němotou.

Pak jde domů, uvaří k večeri zmrazené strojní taštičky, pak jde na schůzi a v noci usne a vidí ve snu dragouna a hrozně si přeje, aby jí zmaloval zadnici, aby jí udělal jelita. A ze sna zakřičí táhlým holčičím skřekem, že litinová sova nad ulicí letící, ve dvorech slídící, že se ohlédne.

Ve vinárně svítí na stěnách laminátové svitky, jak kukly bource morušového, jak larvy smrtihlava lišaje. Za ohmataným pultíkem, za vitrínkou stojí děvčica, očima plave po stěnách, po ventilátorech,

po těch celuloidových rybičkách, zavěšených na vlasci u stropu, na těch průvanových rybičkách. Nehtem škrábe lak na pokladně a naslouchá, jak šéf se sprchuje. Chvilí postála za dveřmi, pak šla do šatny, stáhla si sukni a v podvazkovém pásu, s punčoškami na nohách předklonila se... na holou zadnici jí táhne průvan zpod dveří, bílé pŕlky se potáhly husí kůží, polyká rozbouřený dech a špicuje uši, vlahá těžkost jí zalila tvář. Rachot ve sprše ustal, bylo slyšet zdušené popiskování a bouchly dveře od umývárny. K šatně se blíží kroky, plácání pantofli. Rychle sklonila hlavu a předstírala, že hledá kalhotky, zmuchlané v dlani. Pak to šlo ráz na ráz. Vrchní dveře otevřel, překvapeně zaváhal, polkl a ustrašeně zle se zasmál. Potichu, jako by zakřičel. Pak mu zfiarověl dech a oči se zalily krví. Štouchl do ní bílým dužnatým břichem, jak tulení samec, a zarazil jí hlavu do hromady špinavých ubrusů. Pak... jasná věc, skočil na ni jak starý jelen, věru, zaržál poctivě, též bleskurychle dokonal svou věc. Vydýchal se, ona sténala, pohladil ji po vlasech a s požitkem ji pomalu začal sodomizovat. Na stole šuměla láhev sodové vody, ležely zde klíče od auta s firemní visačkou, cigára, originál zapalovač a číšnická kešeň. Sál je prázdný, na place je pusto, jen barevná hudba stále a pořád bičuje kobercem potažené stěny, bliká západáckým světlem.

* * *

On je instalatér, ona ouřada. Domů chodí spolu, odemknou a praští o zem plátěnou kabelou, v ní, v hrůzné směsici, spojuje se bochník chleba s krvavým masem v promočeném potrhaném papíře a do toho jsou zamíchány zahliněné ředkvičky. Syn jim dávno odrostl, zmizel v životě, a tak sami, prokvetlí partáci, makaj na sebe. On rachotí s vrtačkou a dřevem obkládá celý byt, ona klepe koberce den po dni a se zběsilou chutí přepírá montérky, v koupelně tancuje uvolněná ždímačka s okoralými přísavkami, pořád pere, znova, vše čisté stále přepírá, cupaninu si on nosí do práce. Musí nějak zabít čas. Jinak

by zabil on je. Pak přijde noc, sídlištní světlá tma. Sodíkový večer. Rachotivé ticho plné hokeje, řhání umyvadel a mlaskání záchodů. Čas, kdy vrcholí nájemnické srandy. Boje, útěky, cirkusy, scény, divadýlka, události, příhody, rvačky, výprasky, smiřovačky, prostě... tak nějak to, co lidé dělávají. Když tedy sídliště zaplaví televizní tma, ozývá se z instalatérského bytu velmi prapodivný zvuk. Je slyšet hýkání, tlumené nadávání, zběsilá honička buší na stropy sousedů, je možno rozpoznat v té vichřici rytmické údery, dunivé kopance do žeber, svištění opasků, zběsilý parkety drásající tlukot ostrých podpatků, ozývají se nářky, opakované úpěnlivé prošení o milost, úzkostný řev, přerývaný ryk... pak je ticho... a potom se dá postel do rytmického skřípění, dlouho, velmi dlouho, až kdesi nad ránem ztichne. Co tam dělají ti pětapadesátníci? Co se odehrává za dveřmi? Možno se jen domýšlet. Snad je popadlo zkřenčelé hormonální šílenství, snad si z té staré prokrvené nudy prohazují role. Z něj se stává podivná proplešlá svalnatá ženská, tetovaná baba s chlupatou hrudí a stehny, s rudou prochlastanou kůží na krku, se zjizveným zátylkem od vředů, s pivním zakouřeným dechem. A ona? Směj se a plač...

V přízračném světle televizních novin stojí uprostřed obýváku jakýs žabovitý bledošedý polochlap, eunuch po přechodu. Tenké ruce s povoleným třaslavým masem, úzká ramena, splasklý vytahaný pupek a šedivé chlupy v klíně. A nad tím je hlava. Naondulovaná, vrásčitá hlava s náušnicemi po mamince. V ruce třímá jakousi strupatou věc. Pche... bolno domyslet.

* * *

Ó, sídlišťata, nové periférie. Sotva vás postaví, již jste zpustlé, vy betonové světy, armované skořepiny hysterie, projekčního šílenství, nádherné pomníky gigantického kubismu. Zhmotnělé sny internovaných futuristů. Vy drsné nádhery. Nové krystaly moderní chemie. Vskutku... divná pohádka.

Člověka rozbolí pajšl štěstím, když vidí slunce na obzoru zapadat, za hradbu sta a sta ubikaček, kde svítí tisíce světel. Co světlo, to jedna rodina, několik životů, několik osudů.

* * *

Jeden dům, jeden dlouhý blok. Je to jak Orbis pictus. Jeden svět. Jedna kolonie. Nahlédni do oken a zatočí se ti hlava nad tíhou osudu. Jedno jediné okno a začneš úpět žalem, když domyslíš... „maminko, mami, já přeci nikdy neumřu, že ne, vid' že ne, já nechci nikdy umřít“... začneš brečet jako tenkrát, když ti bylo pět, budeš rvát na celé kolo, rozeběhneš se po udusaných planinách mezi baráky, mezi klubky drátů a sudy od dehtu, budeš se proplétat mezi dětskými rakvičkami, co používají asfaltěři, zapadneš do děr zaplevelených lebedou a kopřivami, kde bliká osamělá pouliční zářivka, u zarostlého chodníku, co vede odnikud nikam, rozutíkáš se po tom zpustlém krysím parku, pačesatá hlava se ti bude třepat, budeš slzet, bubliny ti potečou z nosu a vyjde obrovský městský měsíc, bude kalný úplněk, hvězdy nevidět, a z okolních domů, z otevřených oken bude v dlouhých salvách vybuchovat smích a nelidský táhlý jek.

Zde rvou se rodiče, zmítáni v nábytku. A jejich děti, schované teď pod postelí, stárnou rychle. Už teď jsou starší, o mnoho let starší než jejich rvaví, do sebe zakouslí rodiče, jatí vzteklinou třicátníků – uražená pýcha, že nevyzráli na život. Dívají se na své stvořitele, jak se potácejí po bytě, jak třaslavě hekají, plní šrámů, kousanců a modřin, páchnoucí oslím potem manželského šílenství.

* * *

Zde mučí dítě schizofrenická matka. Promývá mu mozek nekontrolovatelnými výbuchy něhy nebo vzteku. Dítě je tiché, stydí se za mámu a lituje ji. Ale běda, smršť trestů bez důvodu, pochvaly

a vášnivé prosby za odpuštění následované výpraskem na chodníku mezi lidmi. Dítě už ani ty rány nebolí, jen se snaží zatáhnout matku někam do ústraní, do baráků. Svítí na to odpolední slunce, lidé se vracejí z práce, ohlížejí se za vřeštěním jeho matky, na rtu mu zasychají krev a slzy. Ty kolemjdoucí chlapy vonící tabákem a mužským potem, bezpečím, sleduje plačtivým vyčítavým okem. Dítě svobodné matky, potenciální nuselské mostní skokanky... A zítra do školy, smích spolužáků a jízlivé pohledy učitelek. Hlavně aby tam nepřišla a neservalo se s nima, na hlučné studené chodbě, v hale zarostlé pletivem šaten a pachem mokrých rohožek, plných písku a rozbředlého sněhu.

* * *

Jsou koupelnové události. Krvesmilné povídky. Rači nemluvit.

* * *

Tajné potraty, krvavé vaty, kyretáže. Hýbe se to, na misce je to, do hajzlu spláchnuto. Můžeš se holčit dál, středoškolačko. Můžeš dělat výmyky, nádobo. Můžeš se rozletět vesele do světa, plnou usoplenou hubou chlemtat vymoženosti strašně starého moderního života. Vzhůru, ke slunci se rozleť, ke stejným zítřkům, ty bílá holubice s natrženou prdelí.

* * *

Společné chlastání ženských a chlapů. Kancelářská překrvenost. Jájina z PaMu, Karel a Láďa z výrobního.

* * *

Zde zas tichý umělec, odvěký osamělec, stříhá fotky nahých žen a dává jim zvířecí hlavy, vytržené ze Světa zvířat. Má již pěkné stádečko, pastýř. Reportér sexuality. Pach ponožek se táhne z kuchyně a ve studeném pokoji tikají kyvadlové hodiny. Na policičce jsou vyrovnány angličáky.

* * *

Jsou noční průzkumníci. Bundokošile a dalekohled. Časový grafikon. „... ta z pátého bloku, ze třetího patra, chodí se koupat v 10.30, včera měla ten růžovej ručník a asi byla u kadeřníka, musím si vlízt do protějšího baráku a postarat se, aby nějakej blbec nerozsvítil světlo na chodbě, co asi večerela?... dneska si nesla něco mastnýho v papíře a čouhaly z tý tašky taky ňáký natě, eslipak jí přijde dneska ten její amant, ten černovlasej, jasně, hergot, to je ale kanec, to je holt takovej typ, a né ten blondák s knírkem, ten furt kecá a akorát chodí poslouchat za dveře, když si holka vodskočí na záchod... pak se vždycky rychle rozloučí, ani jí nedá hubana, puberták starej, a de si stoupnout dolů do křoví, čumí jí do voken, nahmatá si tu svoji kůžičku, za chvíli se ukápně a de domů s uslzenejma vočima... amatér, kam se hrabe na starý psy... a hele, maluje se u zrcadla, no, tak to určitě přijde ten černej kančák, to děsný zvíře... tak, a až bude po všem, tak skouknu tu zrzku z pátýho, v sedmým koridoru, ještě že mám klíče vod střechy... to je ale sprostáčka, to je kus, štíhlá, ale báječná... zelený voči, zrzavej klínek, prostě balada... hanebnice, chodí po pokoji nahá, furt, a zaujímá různý pozice, předklání se a tak, na bobku... kdo to má vydržet... skoro dycinky, skoro pokaždý de vokolo jedenáctý do hajan, to si jako čte ňákou knížku, leží obnažena, všicka otevřena a za chvíli si začne hrát s tou svojí televizkou, s tím svým vnitřkem... to je mládež... chudinka, asi nemá hochu, je prosta nabíječe... no, a pak pudu bydlet, pudu do hajan, mám tam kus studenýho bůčku vod včera, tak si naleju skleničku slivovice,

něco pojmím a zalehnu... esli bude zejtra slunečno, dám si vejšlap, hned ráno, na ďáblickej hřbitov... bože, tam je lidí,... že to ta zem vůbec pojme, jak to hlína může sníst...? ... takový spousty... dívám se na fotky, co sou na pomnících, a takový věci se mi přitom honěj hlavou, kolikrát se jim tam rozbřečím jak harant... a baby koukaj, no jasně, slepice starý, seru na ně... a hele! ... už přišel, vyběhla z vany a utíkala otevřít... samec, černý vlas, hrdého vzezření... ten jí dá za uši, holčičce, nemá běhat tak nahatá, rozdráždila v něm skryté vášně a on se jí zmocnil hned v předsíni, líbá ji jak zvíře... podle toho, jak se jí házej pŭlky, bude se zřejmě jmenovati Klaudie...“

Ve vagóně metra, tam na konečné, v sídlištní pustině, tlačí se dav, vlak se již hotoví k výjezdu na trasu, do centra. Dívenka mladá běží, aby stihla... aby stihla hodinu klavíru u stařícké profesorky. Na poslední chvíli vskočila jak kolouch do přivírajících se dveří posledního vagónu. Vlak se rozjel. V rachotu se prodírala davem, protože tušila, že ve druhé polovině vozu bude větší volno. Taky že ano, spokojeně si sedla, noty v deskách si položila na klín a prohlížela si své nové bílé stěvičky. Pak zvedla zrak a uviděla naproti sobě sedícího obrovského fousáče. Díval se jí někam nad hlavu, měl rozepjaté černé manšestráky a tlapou si dráždil obrovský vztyčený, temně rudý úd. S fialovou, masitou, lesklou hlavou, velkou jako pěst. Rozhlédla se, dav se ustrašeně tiskl v zadní polovině vagónu a ublíženě pomrkával. Všichni klopili zrak, těkaly jim oči po přepravním řádu, po míjejících žebrech tunelu. Pohlédla znovu na obra. Rumcajs jí hleděl do očí pomněnkovým pohledem. Spiklenecky zafrkal chrípím...

Děvče projíždělo prsty stupnice, hudební stařena klimbala v křesle a dítěti se vždy, když jí prsty zabloudily do basových tónů, prohnaly hlavou tmavé teplé vlny nějaké silné umrtvující žádosti, až jí to vyráželo dech.

* * *

Jsou orgie politiků. V konspiračních bytech. Kůly, biče, pouta, ohně. Skřeky, vytí, krev a lékárnička.

* * *

Je jeden pán. Hmyzozpytec. Moucholog. Chroustí inženýr. Ve vitrínách přibitá těla motýlů. Trofeje mūr... Právě probíhá temný obřad, zasvěcení do mystéria hmyzí smrti. Pánek sedí u stolu pod nahou žárovkou. Pozoruje smrt chrobáků v éteru, ve „smrtičce“. Zmítají se nohy ve vatě, v rychlém zoufalství pracují ke smrti. V plynové komoře... Jazyk se mu kmitá mezi lesklými rty. Připrdává jak skunk. Prsty mu tančí. Za okny je šero, v dálce tikají světla neonů, břidličnatý pach města. Muž se dal do slabounkého bečení.

* * *

Pro svou tichou duši, pro zběsilé srdce plné šafránových štáv. S okralými rty myje syn svou tvář. Ve škopíčku plavou bledé ruce. Bílé mozolnaté pěsti. Hoch se češe. Krvavý Hans. Jde s dívkou na rajz. Malým zrcátkem prasátka hází v studené kuchyni. Pod žárovkou žlutou brilantinu vtírá, kadeře železem kroucené. V šatech svátečních, jak husa vyholený krk. Z horka dýchá, vášeň krotí. Pospíchá. Nosem funí. Kničí, když poklopec zapíná. Je to drnomistrův syn, z prvního kolena, dobře vychován. Do řemesla zasvěcen, krumpáčem se ohání jak drak. Mouchy bzučí v letním vedru, šílejí čujíce kořist. On však, dostav se k újedi, neváhá, víko rozšlape, roztrhá, vyháází a hned bere do teplejších rukou plný hrstě štavnatejších kostí, cary černého masa a hadrů. Lítaj ven věru rychle. Čistí kvartýr pro nového nájemníka. Něakej Pepik Mašků. Rozsekal se někde u Liberce. Mladej kluk. Starý nebožtík, ve žvancích znovu na slunci se zjevív, zelenými mouchami k smrti milován. Obsypaly ty kousky, až bolelo v nose.

Ted' však je večer, město v dálce hučí, bude dnes tanec. Sobotní život, platit svou daň. Vlasy hřebem uhladil, kravatu utáhnul. Tvrdé botky s tichým klením rychlými prsty zavázal. Jde.

U kostela čeká, šutráky kope. Milá jeho... nejde. Už odbila hodina, Honzíček jebe kopřivy, vzteky záhonek zkurvil, botama pošlapal. Blondatá kštice pluje pod lampou. Ta děvka nikde. Jen počkej... nasrat... se modli... ti ukážu, to budeš čumět... valit voči, ty couro, s vojclama z kasina se tahá, prej se koupali v kotli, v kuchyni... no, koštnu tě rychle, ani nemukneš. Jen počkej, děvče, to budou divy. Si neviděla. Akce, vole... Mladík šel, pod oknem číhal, však tma. Pil rum v hospodě U Lípy. Mlčel a chlatal a kouřil. Civěl do žluklých záclon, do tmavého dvora... a najednou mu míchou projel slastný mráz. Ušima zahýbal. Bledé oko zasmějčilo váhavě. Kejchnul. Pojal myšlenku. Pohlavní nápad... Zaplatil a šel. Písek křupal, vlahá letní noc, stromů měsíční stín. Do morku kostí ucítit touhu a jít.

Přes zeď se přehoupnul, břečtan zašustil, kus omítky padl do trávy. Někde v křoví se cosi pohnulo. Polekalo se, chvíli strnule vyčkávalo a pak vyrazilo houštinou, větvičky praskaly, ostřice chrastila. Náký noční zvíře. Hans si kolena očistil, krev mu nalila býčí žíly. V bledém ksichtě zahořely rty, špatně zašitý zaječí pysk. Zuby drkotaly, v rukou však klid. Věděl, kde je schován klíč. Ode-mknul nízký domek na kraji stromořadí v černém parku. Mokrý zdi, zamželé pavoučí okno, okno suchých much a motýlích křídel. Okno ve tmě, svou temnou bledostí jak modrošedá ozvěna pod zavřenými víčky, v temných koutech očí. Mokvající omítká smrdí dvojnásob v této opuštěné noci.

A kradmý, lživý pach octa se plazí podél stěn. A něco jako – pu-kavec. Slabý vítr pohnul větví na střeše. Tvrdé mladé proutí šátrá po taškách. Je tma. Svíčku nerozsvěcí, kdepak. Zavřel za sebou. Dveřmi uskřípl hvězdy a svět za zády. Dvojnásob ted' vlastní srdce uslyšel. Nataženou rukou před sebou šátral. Pořád, furt nic. Šoural se prostředkem, vrazil do kýblu. Ted'. Našel hladkou lakovanou

hranu. Rakev. Bílá, s krajkami. Zkusil... hmm... ach, áách... Fotr víko nezatlouk. Odklopil po paměti, o zed' opřel. Kdo ví, proč právě teď se mu vybavila před očima barevná plechová krabice od kakaa.

Byla tma, jen okno, jak kus ledu na černé řece. Prsty, těžkými tykadly do tmy zalovil. Ano, šaty, hedvábí, jak na svatbu, ano, jak. A ruka jemná, poddajná, prstýnek studený... Hladil mladou tvář. Dýchal do vlasů, ještě důvěrně voněly životem. Pak ji vyklopil na kamenný stůl. Vydechla, když se na ni položil. Jako by v ní něco ožilo. Něco. Nějak. Zmocnil se jí, zprudka, naslepo... pořád... a ještě... vjíó... cha chá... ty čubko krásná... ještě... furt se jede. Vytáh nůž, ponořil. Vytáh... a znovu. De to jak po másle. Hm... furt, furt... týýý! Hýk!... eee... Zapnul se. Zakašíroval nebožku, nastrojil potmě. Zíval. Víko položil, krajku načechral. Pocintaný hřbet ruky si otřel o kalhoty. Naslouchal... Lenivě se podrbal a šel. Vzpomněl na fotrovu sukovitou hůl, to bude zejtra porod.

Bledé okno žhnulo kalnou tmou, jak led na černé řece. V rakvi se něco pohnulo, zapraštěla. Pak bylo ticho.

* * *

Jmenuje se Bronislav. Starší už člověk, ale tvář hladká, bez vrásek. Vzezření mladistvé. Jistá křepkost v pohybech. Zdravá tučnost. Přírodní mastnota. Pozor ale! Poturčenec horší Turka. A on je had. Za novoluní provádí zmijí tance. Nepředstavitelné skotačení. Bydlí za nákladovým nádražím.

Tak vyjde takhle z baráku, rozhlídne se – starý mládenec. A dá se severním směrem. Svým kolíbavým krokem, houpe se, komíhá podél zdí. Má baťůžek a z vlasů copánek. Jde s dobou, mrcha. On bydlí sám, po tetě zdědil.

V tetině posteli chrní. U stolu jídá. Tetino vše důvěrně ovládá. Je tetin. Festovní synovec, starý chlapec, originál hoch. Jednou na Míráku, v neděli dopoledne, ho pokousal pes, ostrej rafan.

Od té doby nemá rád šeríky.

Je to středoškolák, ale moc tomu nikdy nehověl. Takhle hady! To je něco, je po nich jako d'as. Hadi, to je jeho vášeň. Krmí je, venčí, dokonce za ně i dejchá. Kdo dnes zná kamennou krásu hadího oka?... Kdo rozumí dlouhému krajtímu dejchání. A králičí smrt! Těch myší, někdy kočka, kos...! Jen Broněk, hadí muž.

... Tak tedy, v tej čtvrti u Židovskejch pecí, k půlnoci málo, jde muž. Tmavý plášť. Zlehka našlapuje, čeká na pozici luny, hlídá si čas. Pak zapadne do průchodu. Zná tu každěj kout. I krysy v popelnících ryjící, v šmejdu ostře plující, i ony ho znaj. A zvedajíce měkký čenich k nahé žárovce, piští přátelsky. A on jim taky kníkně, jak by ne. To je ta kolegalita, to černý řemeslo. Tady se svlíkne, všechno složí a v igelitovém pytlíku zahrabe do popelnice. Když se píchne o kost, když šmátne do makrely, zasyčí zuřivě a nedočkavě sebou zazmítá. Pak vytáhne tužku, řádný fix, masivní značkovač a za pomoci žižkovských pohybů, s přispěním středočeské jógy, namaluje zmijí klikyhák na svá bílá záda. Pak se ztiší, naslouchá nočnímu sutí, hodinky u ucha... ted'! Odbila dvanáctá, odbila.

Zasyčí, mrskne sebou na zem a hurá ven. Jede po zemi jako čamrda. Přes chodník jen přelít a šupajdí podél obrubníků, dál a dál na Chmelnici, k Harfě, fuj. To se nemá... Když ho někdo uvidí, co řekne? A psi štěkaj na jeho bílou prdel. A poliši? To je stará věc. Maj s ním svoje zkušenosti, samý sliby, že to jako neudělá a že se nějak léčí. Jo, známe... Z ústavu utíká, protáhne se klíčovou dírkou snad. Mříže? Sou pro něj vzduch! Je to syčák! Extra machr na blbiny. A tak na něj kašlou. Neviděj ho.

A Bronislav pluží po svahu jak fretka. Valí sudy, syčí. Má kolečko kolem ČKD, náměstí Milicí, u Vysočanského nádraží je otočka, v tom lesíčku za tratí. Pak podél kolejí až pod Krejčárek. Do kopce si pomáhá hlavou. Jak pídalka. Pohled pro bohy. Že se nestydí? Pomalu mu bude padesát, a jak panečku frčí, pravda? Má svý místečka. Zastaví se, vydejchá, svine se do klubíčka, roztáhne kápi. Lehce kmitá

jazykem, patře na osvětlenou Prahu. Na Hrad, na Petřín, v údolí tisíce světél. Vítr mu čechrá havraní vlasy, oči strnulé, hrdý profil vzpíná, seká ocasem v prachu. Má takový odpočívadla. Jisté posedy.

Ale jednoho se bojí. Tetelí se strachem, když hraje si s ježkem, v křoví za kapslovnou cosi zašustí, zapraská v bezinkách... a ševelící hlas tchoře dá poznat svou prudkou kožešnickou podstatu. Ten masožravý, lačný čípek. Tu nevydrží s nervama, zvedne se na všechny čtyři a rozběhne se pustými ulicemi, jak blecha přes výkopy skákaje. Migá jako drak.

U popelnic se pak oblékne. Měsíc do mraků vplouvá. A Bronislav odchází žít svůj mládenecký sen. Do kanceláří, do upatlaných, zaprášených oken, do podnikových koupelen. Prost ženidla, opatřil se silou své touhy, urval si kus přírodních zákonů. Proboural se k hadům a duši u nich zůstal. Žij dál, nádherný pionýre, tys Ikaros nového věku, putuješ v hmotě, tvá duše odívá se do rozličných šatů.

A nedotčený palčivým sluncem pýchy, jsi nevinný a cudný. Dál, dál, ty skvělý Žižkováku. A až najdeš tu krásnou zmijí samici. Tu černou, z Krkonoš... přeje se ti vše dobré. Hodně dětí, spokojenost v práci, pohodu, štěstí a hlavně to zdraví. Ty chlape!

* * *

Světélko letí po obloze. Tikají jiskry na koncích křídel. Tisíce metrů ve vzduchu, nad stříbrnou plání mraků, pod měsícem, letadlo. Letuška v kuchyňce u okénka sedí, cestující dřímají, i ona poklimbává. Láhev od kečupu, v ní suchá květina.

V pilotní kabině promenuje se před mžikajícími ciferníky, poskakuje kapitán letadla. Zapnul automatického pilota, shodil uniformu a teď tu tančí v dámském prádle. Punčošky na chlupatých nohou, dívčí podprsenku na široké hrudi. Též náušničky, řetízek na kotník, v klapajících lodičkách vykrucuje se pod palubním světélkem, pod větráčkem, vrtí zadničkou, tlustá srna. Stovky tun se řítí vzduchem,

železo, benzín, lidi, fekálie, vycpaný pavián, vizour, zlaté zuby. Všechno to letí, řve. A on? On si hraje na dámičku. Knížka pro nastávající maminky se sama obrací v průvanu. Vysílačka praská ve sluchátkách. A on? On snad otěhotněl? Ne! On už čeká! Pohrává si s palubním rozhlasem, má chuť vykřiknout do reproduktoru. Zařvat jak zuřivá kráva a zavolat: „... Vyšla už voda! Už to začlo! Volejte gyndu!! Nepude to císařem? ... Hodně horké vody! ... Á, a čistá prostěradla. A nitě. Podejte nůžky. Hráz prostříhnout... ted'!!... sestro!... atd.“ Vidí, v duchu si maluje, jak letušky pobíhají po palubě a vysvětlují znepokojeným, ba přímo poplašeným cestujícím: „Telí se nám kapitán...“, do toho řev z reproduktoru, motor vynechává, panika, nafukovací čluny padají ze stropu a s rachotem se plní, mumraj a děs. A tu se zvedá bodrý chlapík, vyhrnuje si rukávy a klidným hlasem říká: „... Tož, kde máte tu bahnici? Já jí teda pomůžu!“ A na vysvětlenou: „... Já sem Marian Mráz, nunvař a hovězí kat... Mesár, no... a taky trochu koňář.“ Byl to americký Čechoslovák, persona přes smrt. Kam se na něj hrabe nákej Jerie, c!

A jemu tedy náleží věnec bobkového listí, že ochránil životy stávající a ještě jeden nový na svět pomohl přivést. On to byl. Takových ještě 74 a vyhrajeme všecko. A když přistáli, to bylo slávy! Kapitán se svojí bakelitovou pannou byli foceni. A on se jen rděl. No, vždyť taky, proč ne. Dyt' je to hergot prvnička!? No.

* * *

Ach ano, divné, podvodné jsou jisté situace, jistá jeviště noci. Prapodivné teatry kdesi na perifériích. Neřku-li zrcadlová bludiště v generálních štábech, nejeden Míra generál schovává pod uniformou dámské propriety, jistou galanterii. Vždyť oni mají i měsíční nečistotu, ty divé ženské. To bolí, když v centrále tajné služby, když sedí zde pizdlec, podobojí. Oboustranný hráč. Zedník své pýchy. Považte, hraje si na zednáře. Choděj v pohádkovejch hadrech, maj zástěry,

zednický lžíce, poklepávají se mečema. Zasněhují se navzájem. A ten nejvyšší mistr je nástrojem čísi sviňárny, obět satanských her. Ze svý špinavý touhy po tajemnu by chtěl stavět vesmírnej chrám. Vždyť si hrajou jak malí chlapi. To je nedobré. Věru zpustlý kabaret našich dnů. V šatnách se vykrucují herci, klevetí, drby se navzájem častují, vrtí se na židličkách, jen aby už byli na jevišti. „... Ať už tam sem, lidi, hodně se na mě dívejte!“

V jedné jsou statní hřmotní vůdcové, v druhé utrápení, ukňučení, zlí revolucionáři, na záchůdku se tlačí vychcaní lišáčky, tam jsou zas hodní mžourající medvídci, tam zas degenerovaní změkčilci, tu úchylní, filozofové děvky, básníci zpizdění, závistivci, magoři, černí pionýři, podzemního hnutí svazáci, blouznivci velikášští, američtí jogíni, australsťi apoštolové, luteráni, vegetariánské máničky pyšné na své zdravé hovno, pyšní lidumilové, hříšní ctnostní, falešní slepci, změkčilí fotbalisté, patatá švédská mládež, zkažená Amerika! Ryba smrdí od hlavy! Uvolnění znuděnci, pijáci kejdy, exhibicionisti. Jen ne makat. Někdo přeci musí hrát divadýlko, udělat mezinárodní scénu. Doba králů skončila, na trůn si sedli herci. Ano, tatrmani, čeládka naničhodná, frajtri, poštěváčkové, předáci, předsedové, poslanci, vůdcové, stranaři, dramaturgové politiky. Impresário tahá prezidenty z rukávu, z prdele. Hromadné objednávky prezidentů. Prezident na každé použití, „nezničitelný“ prezident, omyvatelný prezident, dětský prezident, bezešvý ženský prezident. Válečný, poválečný, mírový prezident. Zasiíláme na dobírku, při hromadné objednávce jeden veselý prezident zdarma. Prezident – šašek. Prezident – kat. Mrtvý prezident. Též máme na skladě všechny druhy parlamentů a vlád, hádavý parlament, hodný parlament, vláda schopná a vláda neschopná, celou škálu poslanců, agentů, na písknutí se pochčijou, máme plné sklady zrádců, velezrádců, špiónů prozrazených či neprozrazených, objednejte si u nás praní špinavého prádla, politické skandály. Dočasné, malé i velké okupace, pohraniční konflikty, vlny emigrantů, revoluce, pátá kolona, disidenty vysoustružíme podle

vašich představ, máme odbojáře a partyzány všech kalibrů. Zapříčiníme lokální války, obchodní krize, černé pátky, převraty, inflace, požadavky, lidská práva; demokracie, humanita, totalita, pluralismus, vše na skladě, úpravy podle vašich představ. Máme čerstvé, neopotřebované protestující studenty, revoluční mládež bojující za lepší, zapříčiníme hebouneké revoluci prdelku, stávky, sročení lidu, stanné právo, socany, komunardy, liberály, pravičáky, konzervativce, fašouny, máme na skladě bohatý výběr čestných osobností politického života. Máme mohutná naleziště občanů. Speciální dodávka šedých eminencí, donáška do domu, ve vší diskrétnosti. Anonymně dodáme katalog teroristů, pasáků, pašeráků drog, v jakémkoli počtu, stravu a ošacení mají s sebou. Podle vašich instrukcí a požadavků způsobíme světovou válku, atomový konflikt, ropný šok, loutkové režimy – nový styl v koloniální politice, vše máme, vše dodáme. Při objednávce kontinentální války jsou všechny atentáty a národnostní konflikty zdarma a jdou na naši režii. Objednejte si naši příručku „Jak dělat dějiny“

* * *

Jsou zahrady, za zimních nocí, galvanizované mrazem. Keře potřísněné křehkým sklem. Houštiny šípků a trnek. Černá hrušeň zapustila silné větve do tekuté tmy. Větve, jež staly se kořeny. Daleká je psí hvězda, smutek a jas. Mlha mrzne, šelestí a padá. Je pusto, jen ozvěny a stíny větví.

Noční chodec se prodírá ulicí, tříští ztuhlého vzduchu. Postává u malých osvětlených výkladů nějaké cukrárny.

U zašlého krejčovství s krásnou, delikátní pannou. Čistou a skromnou. Cudná v malé výloze. Uprostřed sluncem vypálených nabídek a katalogů. Mezi vybledlými stříhy z poválečných chudých časopisů. Stojí v kostýmku, malá, souměrná, za ojíněným sklem. Za ledovými květy. Bezelstný úsměv na vážné tváři. Je to žena z pa-

desátých let. Muž, pijící její tichost a prostotu, hned by ji oslovil a pozval na čaj s rumem. Do své kuchyně na předměstí. Dospělá panenka s křehkým smutkem v chvějivé, drobné tváři, s vláčným pohlavím pod tvídovou sukní.

Jde však svou panoptikální cestou, osudem nehybnosti. Fantomatickým životem. Nakročená v jakési heraldice, ustrnulá v symbolu. Jde prosluněnou ulicí, v rachotu tramvají. Tam někde u Labutě. Jde pořád a neustále. Sluneční jas z těch rychlých tvrdých let má stále ve tváři. Je čistá, voní mýdlem a vodou. Toaletní svěžest měkkých částí.

A nemůže být vzata, nic změnit. Jak milovat nehybnou pannu? Jak se s ní oženit? Snad rozbít, snad rozdrtit laminátový skelet. Kaširovaný život. Zničit ji a tak vysvobodit. Ten melancholický tvar, dutiny v jutách, praskliny v růžových sádrách. Lakovaná líčka, skleněné oči. Řasy smutné, pláč o horkých dnech. Zabít tu nebezpečně láskyplnou formu. Snad vraždou formy osvobodí se obsah. Možná po smrti bude doopravdy žít.

Snad najde tu mladou ženu zpustlý, osamělý muž. Jde vroucí rozzářenou třídou. Horké, lesklé koleje tečou do dále, do periférií. Asfalt se nafukuje do třpytivých puchýřů, ve spárách žhavé dlažby. V drátech, v prachu letících, v mouchách. V ten letní den, kdy hejna holubů podobají se šedému zákalu. Snad ji osloví...

Je zima, za plotem zahrady stojí nehybné konve, hrozné kropáče zírají složenýma očima. Větrí skrz pláňky do pusté ulice. Upírají přísně temné otvory ke zkaširovanému košíkářství, zdalipak, navenek nehybné, zdali tam není dostaveníčko starého proutí a zatuhlých peřin. Zdali v té temné, hutné noci neprovádí nedovolené orgie. Sodomské způsoby. Zdali tam nemají slezinu, nějaké vakace či co. Čují hrozné šiky konví. Trychtýře přísně sají vzduch. A pohozené hrábě zdají se, že ledva odbije půlnoc, švihnou svojí násadou. A sérií zběsilých veletočů a salt... Že s pomocí noční akrobacie dosáhnou klidné rozeschlé kůlny, v jejímž nitru, dobře zateplena, zapytlována, je hemžící se čilá králíkárna. Zde v kotcích je veseleji.

Chodec si vyhrnul límec a ruce v kapsách, rázně a skřípavě dupe ulicí. Po písku a sněhu. V jedné dlani zahřívá kapesní nůž, pro případ pouliční tragédie, pro nebezpečí, pro městskou situaci. Přechází trať, železniční světla vržou v plechových zvonech. Světlo se zablesklo v oknech hlídačovy budky. Hradlař sedí potmě u rozpálených kamen. Rukou šustí po stole. Prsty pobíhá, pochoduje, přesouvá sirky a klíče. Vidí, jak stín osamělého chodce hasne v dálce, na nároží ulic. Ani jedno okno už nesvítí. Je ticho a tma.

Noc je na vrcholu své dráhy. V té tuhé nehybnosti daří se zmrzlým květům. Okenním lesům. A zimní zvěř se probouzí a procitá. Zívá, otvírá horký chřtán. Snad bílí netopýři s žabíma očima. Snad fialoví pavouci, co žijí v ledu ve vzduchových bublinách. Zmrzlí hadi s horkým srdcem. I jakési ptactvo či kameny prolétly ulicí. Jen nějaký motýl tu schází. Plechový motýlek. Každou zimu přilétal. Šelestil, ztrácel se ve skelných štětinách mrazu. Zimy už nejsou, co bývaly. Kde je to hejno lojových much? Kde ve světě se ztratili slepí bratři?

Brrr... blázinec. Krtonožka ryje v kompostu, ve zpustlém koutě zahrady. V zetlelém listí, v zpráchnivělých padavčatech, v rašelinách. Krunýř se leskne pod nemocničními okny. Za mléčnými tabulkami ostré ústavní žárovky. Bílé mříže. Ryje a svou potravu lapá. Žízaly rudě ohnivé, hbitě se zmítající hnojáčky, malé nítáky. Broučky, co parazitují na starém sraní. Z nočníků vyhozených, z nočních mís vypláchnutých. Chytrý je zahradník, to budou saláty. Plné mozkových jedů, vodnice malých schizofrenií, droboučkových, křehkých depresí, brukve, arzen, uspávadla. To eště nežral, šelma. Nedávno ho to tůklo, že by mohl hnojit. Udělal roztomilý obchůdek s obrovitým sanitářem od chroniků a taky s tím dlouhoprstým zkažencem z pitevny. Prstař mu každého rána vymačká lejno z mrtvých střev, jak prejty z jitrnic, do plechového kýblu. A on, ferina, to potom promíchá s hrabankou, s listovkou na kompostě.

Hernajs, to budou ředkve, to bude petržel.

A krtonožka se noří do drnů, do svinstva. Hvězdy svítí divoce v korunách javorů a líp. Pařáty se zběsile ohání, tvrdý noční cvrček. Tykadly švihá, prackama trhá epileptické bobky. Děsně vztekle se prodírá melancholickým průjmem, elektrošokovou úplavicí... cholera. Je tvrdá jak žralok, tichá jak orel a charakter dočista tygří. Bombardér podzemní noci, vorvaň záhonů! Kalmar řádící v kedlubnách. Je to hyena. Je to žehlička na uhlí. Je to běsnící siréna na hřebeni střech. Strojek na maso. Jehelníček. Patentka Koh-i-noor. Je to mrmající stařena. Je to hejno racků. Vřískající mrtvola. Liščí ohlédnutí. Bručení šibenice. Kostížer. Železný slavík v mokrých cejchách, na dně sloních plic. Je to bazuka.

Hmmm... až sem je cítit lyzol z ventilačních oken. Až sem čiší ukřivděná touha. Závist psychiatrů k bláznům.

* * *

Stoupá hladina v mohutných zdymadlech noci. Železná vrata se zavřela. Jen kostel nad údolím u Apolináře žhne do tmy světlou fasádou. Na svahu, v hustém jarním vzduchu na dně údolí. Lamy jdou po schodech, v řadě za sebou. Kdesi ve dvorcích doznívá poslední ozvěna cikánských her. Snědého dětství křik. Křepčivého trdlování jas. Mandlové oči, zlodějské prsty. Così operetního v té indické kriminalitě. Ty tmavé haranty je vidět všude. Každý kurník, každou kůlnu prolezou. Znají všechny botičské zahrady. Na ta cikáňata platí jen štětiny se solí! Mongolík Jožka se svojí vzduchárnou, kolik ten už počastoval prdelí! Když dozrávají rané třešně a letní jabka. To je jeho čas. Kapsy plné štětinok a hrubé dobytčí soli. Sedává v korunách stromů jako těžký pták. Je tichý jak dech. Jen čúrek slin spouští na kabát. Na popukaný krešlakový svrchník. Na ten gumárenský podvod. Jako by ho ukrad z rakve! Frajer...! Jeho tatík, či spíše otčím, škrtí každou grešli. Jako by to nebyl jeho levobok!? Chodí jako dráteník. Hlavně když má na cigára. Hulí fest. Čouďí mu to z nosu, plive, chrchlá, ta-

báková močka mu máčí bradu. Je to takový velký trdlo. Ale voči jako rys. A střílí, no úplnej čaroděj. Se vyzná v tlačenici. Zalehne do trávy, počká si, až sou na stromech... a jede. To je křiku a pláče. To se jim práší z kaťat. Ten jedinej na něj platí – Japonec! Bojej se ho jak čert kříže. A starý kiki more na něj nemůžou, si nedovolej. Je silnej jako bejk. A rychlej jak kočka. A když ho někdo namíchne, rozběsní se tak, že ho nikdo nezastaví. Celý Nusle zalehnou pod postel a se zatajeným dechem špicujou uši. Kolikrát museli volat už hasiče. Ty ho pak chytaj do sítí jak velrybu. Jo, to když tatek vzal gumovou panenku a zapískal. To bylo jiný kafe. Zjihnul, sekeru pustil z pařátů, hnedle jako mílius. To je jeho holka. Kamarádí se s ní už vod dětství. Kapku je voprejskaná, vlasy vytrhaný, jedno ucho užvejkal. Šatičky ztratila, tak vzal žínku, ustříhnul rohy a uprostřed díru na hlavu, a hele! Úplná modes robes. Vždycky jednou za měsíc, za noci, kdy při úplňku volají psi. Zpívají vlkové. Dějou se věci v sadařově chajdě. Postel vrzá, podlaha duní, hergot, že se jí ten debil zase kouká pod šatičky? Vleze si do pelechu a pod dekou škrtá benzíňákem a baňatým prstem se jí hrabe mezi nožičkama. Takovej velkej klacek! Už by moh mít rozum. Ale to von ne. Je pitomej, že bys pohledal. A přitom holky po něm házej očkem, to zas jo. A tak nějak se divně chichotaj. Pravda, s takovým fešákem by se na ulici neukázaly. Ale někde v mlází, v houštině. Každá by si dala říct. Každá! Dou vo něm řeči, že je to kanec! A von tady tohle. Hraje si s panenkou. Fotí jí frndu. Inkoustovou tužkou jí tam udělal čárku. Úplně je tam dole ublemcaná, špinavý fleky, jak se jí tam dobývá uslintaným jazykem. Kvičí u toho jak prase. Pak se svalí úplně bez sebe na podlahu, rozjančí se, zadupe jak zajíc a z kaťat mu vyleze špičatý psí spárek. Rudá kontrolka. A jak ostrá! A hup! Skáče jak kozel. No, to se rozumí. Vzbudil tátoše, bráchu, tetu. Všichni už vědí, znají, kam šáhnout, co dělat. Tetka natočí kýbl studený vody, nic jinýho na něj neplatí. Pak to vytře. Sadař bere řemen do pěsti... Vlítli na něj jak fúrie. Brácha mu vytrh holku... a fotr už mu dává do těla. Řemen sviští, rve hadry. Do krve, do masa je bit. Jinak to

maj zejtra znova. Hrouda se válí po zemi, řve a ječí. Mává rukama, bije hlavou do podlahy, kope jak osel. Je to rachot po celým baráku. Ted'! Převrátil se na znak, rozhodil nohy, tetka přiskočila a chrstla mu kýbl ledový vody na tvrdýho ptáčka... A? Ještě párkrát vyheknul, zasmejkal pazourama. A je klid. Jde se do hajan.

Teplá noc hučí v uších. Měsíc táhne krev. Hoří hvězda nad Zlíchovem. Parníček svítí a klouzá po řece. Od Výtoně táhne chladný dech. Kdosi si zapálí cigaretu na Vyšehradě, na hradbách. Něco jako smutek je přítomno v teplých tmách. Vzpomínka nejasná, nějaký dětský pocit, snad bezpečí v koutu domova, při pohledu na chodce, jdoucího pod lampami, v hlubinách prázdných ulic.

Asi bude pršet. Duní vlaky. Zkažený dech kanálů je tiše vykašláván, vytéká zpod mříží. Důvěrný podolský smrad. Skřehotá v šachtách. Pluje ulicí, městský plyn. Neodbytný v této elektrické době. Tak si jdi, ty špunte.

Pach písku a suchého prachu z vyšlapaných chodníků slabě čpí v nosních dutinách. Oko pod hvězdami. Škubající se, zranitelný svět.

* * *

V údolí na dně je modrošedý dům. V temné uličce hromada hadrů a roztřískané kameniny. Dlažba zpola zarostlá. Páchnou úzkostí kotce laboratorních krys. A v úzkém průjezdu plechové dveře, škvíra pod prahem svítí do tmy. Koleje vyježděné v koksu, od havraních vozů. Je zde něčeho pořádná hromada. Così je ve vzduchu. A je to tak prosté. Drnčení nosních kostí. Rachocení tupé kosy na střepch holení. Nehty břitvou krájené. Třísky v dásních. Zubatý břit. Je to tak prosté. Tak jednoduché. Každodenní úklid pouličních her. Městských příhod. Tragických sportů.

Za stěnou z mléčného skla svítí fialová zářivka. Teče po dláždění. Po zpocených kamenech. A za tím sklem trčí nehybně jakási pokroucená silueta. Na nějakém stojanu, nebo co.

Noc malá. Důvěrná. Hebká jak dítě. Lesklé oko, pohozené v rozružených jehlách. Mraky, kusy jater obsypané hroudami rychlých vos. Drapérie rozstříknuté krve ve hvězdách. Mosazní brouci v žluči máčení. Měsíc, slabá žárovka pod klenbou černé kuchyně.

Ve sklepech kape voda. Nedovřený kohout rachotí ve žlabu. V kýblu hadr napitý vodou a krví. K umývání mrtvých ran. Hučení lednic. Řady stolů. Otlučené opěrky hlav. Je to tu mokré a železné. Za silnými vraty jsou tuhé komory. Ledové chodby. Hrome! Snad sklady krejčovských panen? Nebo šatny reklamních panáků? Výkladních fešáků! Ne, nebo ano. Ne. Jsou to lednice. Jsou to mrtvoly. Čekárna zemřelých. Vychladlé sanatorium. Zde – oběsil se na šňůře. Vylezl do koruny borovice a skočil. Tady jsou zavraždění. Kuchyňské nože, pilníky trčí z těl. Ty známé kudly Anticoro na salám. Na chleba. S tou umělou rukojetí! Je to dobré, i zde osvědčily svou prostou základní funkci. Jsou nevinné. Ty kuchyňské meče.

Tady zas utopená. Za rohem jsou rozhadrovaní účastníci silničních nehod. Hroudy masa, zubů a ztvrdlých hadrů. Naivka, tragéd, první milovník. Sólisté rachotivé aktovky o jednom dějství. V divadle se železnou oponou. Modrým fixem na stehnech poznačení, aby se nespletli. Obličejů skoro nemaje. Sobě nepodobní. Mohli by se ztratit v davu. Na konci ledových pokojů – 13. komnata. Za dveřmi halda naházených shniláků. Ztuhlí šklebící se občané. Jsou do sebe zapleteni. Zakleslí zkroucenýma rukama. Ten se směje. Ten, našli ho v seně, v černém obličejí rojnice zakuklených červů. Horké léto z něj učinilo hotentota.

A... pravda. Jako by se tu někde kuchal kapr. V koutě leží utopenec. Na nadmutém pupku vystalo mramorování žil a v hroudy mýdla se začal obrozovat břišní tuk. U úst mu vykvetla pěnová květinka. Autolýzou postižení zapomenutí důchodci v garsonkách. Ve vanách. V lesích usnuvší. Úpalem zmožení, mravenci začli své dílo.

Tomuhle zas motorová kočka, zvedajícímu malou japonku s betonem, utrhla obličej. Ten zas usnul v kotelně. Červenáček. Ten si

šáhl na dráty, vylezl na stožár v polích, prsklo to a dolů spad boxer zkroucený do kozelce, šklebící se na své černé uhelnaté ruce. Tenhle skočil pod vlak a do škarpy se svalil. Za měsíc ho našli, v břiše hnízdo krtků. Ošatku sametáčků.

Tady zas oběť stok. To dítě vyndali z kamen. Skokani z mostů a věží. Rozbředlí, želatinoví potápěči. V bahně si ustlal hostivařský plaváček. Tetovaný, řasami dočista obrostlý. Černí šneci na vyhřezlém jazyku. Tuhle vnouček uškrtil babičku. Vypila kyselinu mladice. Chvilí letěl mladý důchodce. Družstvo nuselských skokanů.

Jsou do sebe zapleteni. Drží se tvrdě. Jako by je něco sblížovalo. A jsou si něčím podobni. Sochy.

Tolik barev smrti. Milióny rolí. Pusté zákulisí, duté provaziště života. Město mrtvých. Na ulici hemžení. A tak jako motýli. Jsme nejprve larvy. Na konci stáří se zakuklíme. Na krátký čas. I stáří může být rychlé. Jen okamžik. Záblesk na elektrickém křesle. Jen co pukne srdce. Jen co v mozku bublina. A smrt... je prasklá kukla a vylíhnutí. Smrt je barevný motýl. Věčný otakárek, nesmírné paví oko. Tajemný žlutásek. Motýl se vymotá, křídla se napnou ve slunci. A vyletí do krajiny. Do lesů a lučin.

V podzemním muzeu, v mohutném akváriu, ve skleněném válci, plave v lihu hromadný vrah. Zavařili si ho. Jako hrušky či angrešt, ti filutové. Kazišuci. Zde má hlavu, dobře uloženou, ten, co ochutnal rychlý pach cirkulárky. Maj tady utopence, zavináče, pečenáče, matjesy, hříbky na kyselo. Smrtné senzace. Hrome...! I čalamáda. Nechci být u toho, nechci, až vás hoši přijdou strašit. V noci balamutit. Velký muka budete zakoušet. Bojte se! Ne... kdepak! Od toho dále, neštěstí nenadálé.

Co to je? Kůň? Ne, to je něco. A tady jsou masky, uzmuté tváře. Komu se asi hodí? A na co? Hmmm – je cítit, jak je přitahuje vůně vraždy. Nezřízeně jsou bujní, když jejich nozdry popadne mršinatec. Dostanou horečku omladnic. Jdou po kadavéru jak slepice po flusu.

Osvědčily velkou vytrvalost. Zvláště pitevní bratr Ignát Meduna. Velkej jak kosatka.... To byla hlava. Eňo ňůňo. Však tu taky někde je. Kolegáčkům by se stýskalo. Účastní se s nimi, pravda, v mace-rovaném stavu, všech černých mší.

Ve skříňce dobře zamčené jsou flašky se specialitami. Kdepak, žádné pragensie... orient! Baže. V láhvi od okurek je malomocná hlava, lví tvář. A tady je vzácnost. Mor! 30 deka, čistá ruka. Dovezli z ciziny. Nenechaj šáhnout. Jak oko v hlavě chovají.

Hmm, na policích, v patentních sklenicích. Embryo se sloní hlavou a chobotem. Průsvitní, nekřtění, obešli dveře do podzemního světa. Nereflektovali na nábor do metrostavu. Vrátili se domů. Dítě-ryba, srostliny těl, živé květy, koule s ústy a jedním koňským okem. Chobotnice. Něco ze štětín a drápů, zvíře lidské, velká hlava s vnitřnostmi vně těla. Kožedělný kubismus. Kožojedný mus. Profil vrostlý do anfasu, do čela. Cosi s šesti chlupatýma tlapama. Obrovská rosnička. Nějaký bílý křehký hmyz, japonský pavouk, hlubinný krab. Marionety... A pak. Dítě s křídly, malý ďábel, nebo barokní andělíček. Siamští bratři. Pokrevní trojhlavci. Nerozluční sourozenci. Blíženci. Dvojje-diní. Malý dinosaurus. Brunátný padour. Pštroší vejce. Plod-stařec. Bílé vousy. Zde nic neznamená čas. Nebo skoro nic. Proč ti dobytčové černokněžní, pekelní spřeženci, proč to nevrátí zemi? Hlína všechno zhojí. Jaké nekalé rejdy se provádějí za špinavými zdmi? Já ti dám vědu. Ksindle!

Duše spadne do hmoty, zamíchaj se formy a obsahy... Ne! To není nevinné! Je zde vidět pod pokličku. Jsou zde důkazy k soudnímu přelíčení s hmotou, s materií. Politikaření molekul. Hmota byla přistižena při samovolných machinacích. Při pekelném tvoření. Sama protizákonně sáhla do svých bezedných možností, co se týče forem. Do roklin zapomenutých. Do zakázaných skladišť. Do šaten pro ďáblы. Čertí skříňe. Satani almary. Lodní kufry malajských draků. Dopustila se zločinu a bude pykat.

Leda že by... nějaký nesmírný zájem v tom byl. Cosi za vesmírem. Obrovská spravedlnost. Nelze ji přehlédnout citem a tím méně rozumem.

V jiných zas pivnicích, o patro výš. Jsou pod těžkým příklopem, pod deskami na řetězech, v tekutých hrobech.

V kamenných vanách, v roztoku formalu a lihů, balzamačních pačulí... plavou zde bojovníci sebraní v ulicích. V tom roce pětáctýřicet. Při květnovém povstání, opuštěnci, mezinárodní nebožtíci, osamělé mrtvolky na ulicích. V průjezdech, zašprajcovaní do dřevníků. V sadech a na půdách. Je zde mnoho neznámých vojínů. Sem by měly chodit státní návštěvy věnce pokládat. Do čpící kořaly květiny házet. Stuhly rovnat.

Jsou zde, do bleďa vyluhovaní, na omak drsní a suší a slonově bílí. Houževnatí, hadrovití, žlutomasí. Do tváře jim pohlédni, do kalných očí pod hladinou. Ať zvednou pacholci tu skřípající desku, ten šutr. A polib je na dlaň, ty dobytku. Ty světoobčane. Aby ses nekurvil. Abys, ty děvko, války nerozjížděl kvůli prachům. Páč satan ti roztrhne prdel. Železnou rukavicí... Uuuhmmm! V nestřežené chvíli. Budeš bečet, pípat jak kuře. A pekelnej řezník tě rozbourá. Rozebere tě a do kotle nahází. A tak pohlédni do tváře těm herbářům války, náležitě oceň to mokré sběratelství. Ve svém pyšném dřevěném srdci.

A přej si, aby tě potkala strašlivá kožní nemoc. Aby ti bolest omyla mozek. A ty zpokorníš. A tak se možná zachráníš.

Smrt je krajina. Smrt je hejno letících jeřábů. V křiku rorýsů hledej smrt. Smrt je plod. Zelená koule spadne na zem a vyloupne se lesklý kaštan – štěňátko. Krásný kaštan. Smrt jsou mraky a bílé slunce. A šelest modrých trav. A hory v dálce. To je smrt. Letící život. Mořský klid.

* * *

Prší, v sadech se leskne spadané listí. Rachocení okapů se zalyká a chrstá pěnu na chodník. Světem létají doby. Každá krajina má svůj čas. Rejstříky odstínů, rána a večery. Barevná slunce. Vzácné červeně jitra. Zelené říční soumraky. Ušlechtilé druhy středověkých much. Řeznických much. Neuchopitelná škála nočních modří. Vítr tekoucí. Údolí mají své domácí mraky, deště. Z každého kopce lze obhlédnout oblastní klenbu nebe.

Zde se ovšem nabízí volné pole k jistým neobvyklým úkazům, nečekaným spekulacím. Jisté nejmenované kruhy mají zájem zmást, narušit odvěký řád dnů. Leda že by i toto bylo součástí zemského osudu. Nějaké zvláštní kolo, ba celé soukolí v mohutném orloji vesmíru. Zasutá, tajná, ba přímo parazitující součást, která se v nepravidelných, staletých intervalech zákeřně vloží do pevných schémat, do pravidelných oběhů. V rachotu a zmatku se celý stroj otřese, zazmítá, odvěké pavučiny se trhají, barokní pavouci s hněvem v očích prchají, ještě se otáčejí a v spravedlivém sedláckém rozhořčení hrozí všemi pěstmi. Ti chlupatí pantatínkové. Muší hospodářičkové. Hodiny jdou pozpátku. Planety letí proti směru oběžných drah. Sputniků chaos, kosmické šlendriánství.

A tak i v této prudké, zvířecky slané letní noci hnulo se cosi za hvězdami, rozšteloval se čas. Cizí, nízké mraky zatáhly zaprášené dusné nebe. Déšť padal, šelestil v korunách kaštanů a jabloní, potoky v ulicích. Tlející směsi plynů vytekly z kanálů. A chlad, nádherný chlad a svěžest zalil vyžíhané město. Rokliny červencových dnů se naplnily po okraj mohutnou řekou podzimní noci. Před půlnocí odešly mraky. Jen pár šedých nočních beránek se vznášelo pod křišťálem hvězd. Šumící vzduch čeřil hladinu jezera. Zatopené město v údolí. I lev na svatovítské věži je dobrý sáh pod lesknoucí se živou hladinou. V ulicích je krása a klid. Lidé spí v chladnoucích pokojích. Lamy šumí v oblaku bublin a listí. Ze stromů stoupá v kouřových oblacích ořechový likér. Sovy krouží kol věží, podobny elektrickým rejnokům či chobotnicím. Velký netopýr nad řekou loví mýry, mírně

zavlhlé, a košťuje i malé bělice a slunky, jež probuzeny deštěm a lačny žížal a červů vypluly k hladině a nepoznavše nepostřehnutelný rozdíl mezi řekou a nočním vzduchem, vpluly do přístavních ulic, zcela samozřejmě se shlukující u světel a pouličních lamp, spolu s nočním hmyzem a pavouky. Vždyť i stařec křížák měl sít' plnou pulců! Nevídáno.

I stalo se též, že velký kapr vplul otevřeným oknem do bytů jedněch starších manželů. Pomalu prohlédl všechny místnosti, okusil rozbředlé vánočky na kuchyňském stole, zachlemtal v hrnci bramboračky ještě teplé, škraloupem se málem zadusil. U sporáku si vedl věru statečně. No, však mu šmakovala velmi! Štrejchnul si pořádně, vodní prasátko, až se mu roztráslly mohutné skřele. Chvilí bloumal v předsíni u kabátu, vyplašil zde hejno zbloudilých akvarijních rybiček, neonky zahořely v šeru. Pak při mohutném zachrápání majitelově uznal za vhodné změnit vzduch. Pán v kanafasu zamžoural, uviděl velkou temnou rybu plouti pokojem. V záři světél z ulice, skrz listí cezených, třpytil se skleněný lustr v kaštanovém soumraku vodní noci. Kapr onípal mucholapku a majestátně vyplul oknem ven. Jen trochu se zašmodrchal v záclonách. Plácl ocasem a byl pryč. Stařešina si hlasitě povzdechl nad tím neobyčejným snem. Převrátil se na bok a znovu sladce zcepeněl.

Umělé zuby se smály v hořčičné skleničce. A házely matná prasátka po stropě. Domácí myš též uvyknuvše novým podmínkám statečně drtila zmítající se pijavky svými žlutými klenáky, ostrými řezáky. Pijavice plné krve. Napily se při pouliční nehodě. Tramvaj uskrípala svými koly. Bylo to rychlé, a umrlec osudem uloven. Byla to rutinní příhoda, i její oběť to uznala a pochopila, vzdala se práva křičet, naříkat, hodiny umírat na operačním stole nebo za plentou na chodbě, zvolna, spolu s bažantem, vychládat. Člověk vyjeknul, kožená aktovka žuchla na dláždění, a konec svůj našel pod ostrými koly. A hned tu byly koňské pijavice, celé roje a hejna připluly z bahnitých zátočin, ze slepých ramen. Kruhová ústa chtivě vy-

třeštěna, mohutné polykací stahy zmítají celým slizkým tělem. Byly jak vlaštovice, rychlé a hladké. Pohřební ptactvo. Kluzké hyeny. Byly lačné jak nenadálá myšlenka, jako masožravý nápad. Šelmí pocit.

A i jinak tato noc byla znamenitá. Psi byli na vrcholu blaha. Nozdry chvějivé, jak na strunách napjatí kroužili kol hospod a komínů. Český fousek vyplaval až na hladinu, smál se ježatou tlamou na měsíc. A hlasitě čachtaje, začal honit zmatené kachny a hvězdy čisté plály od obzoru k obzoru. Několik jak saze černých a lesklých jezevčíků dalo se dohromady, sčuchlo se s mladou štikou. A společně uspořádali lov na malé ryby v kořání u břehů. Zanedlouho leželi svorně vedle sebe ve vrbičkách, hlasitě oddechovali. A každému jiskřila v dlouhé tlamě. Třásla se v zubech, červenopeřice. Byla to lovcí partie všemi mastmi mazaná. Šikovní daklíci mrkali spiklenecky na sebe, šelmovsky mžourali z houštinek. Tiší a hladcí, jak ze špeku vysoustružení, nemohli zapřít svou chytrou lasičkovitost, svoji příbuznost k vydrám z Kostelce nad Černými lesy, pokrevní bratřenci vltavských lachtanů.

Štika visela ve větvičkách, ve smutném proutí, jako vzducholoď se vznášel temný válec jejího těla nad husím trávničkem a studené světlo svatojánských mušek olizovalo bledými plameny její žíhané boky. Ještě že to rybářské kamarádství platí jen pro tu dnešní divokou noc. Ty konce, kdyby to mělo tak zůstat! Ta vodnářská myslivost! Vždyť to jsou posteloví žraloci!? Zejtra se vzbuděj v pelechách, v dětských peřinách, a zívající ostře, budou svinovat tenký jazyk do ruličky a z drštěk jim potáhne rybina.

A voříšci se pekeli po omítkách, honíce kočky po střeších, rejdlili na římsách sem a tam. Štěkající zběsile a s radostí, vrhali se do korun akátů hrdličky plašit, po brabčácích chňapat... A feny! Dělal na ně loupežnické výpady. Celá horda smějících se psích chlapů vlezla balkónem do bytu majorí vdovy, přísně střeženou čubičku – pannu spojímali věru rychle a potichu. Baba nic netuší,

dřímala u rádia. Šahali jí na holčičku. Ó, té psí radosti, ten šmak, to... ten čuch.

Hospody byly plné tmavého světla a kouře z cigaret. Hlahol tichý a noční smích. Hořelo pivo v pěstích, sladké kořalky jak rybí duše klouzaly do hrdel. Kdo by byl smutný této jezerní noci. Snad jednou za tisíc let se toto přiházívá, nepamatují nejstarší.

Ale... někdo v tom přece musí mít prsty, někdo mající moc nad vodami svěřenu. Klíč, slovo ke zkrocení vod musí bystře ovládat tento samec. Kdo? ... Dešťový mužiček! Menší pán, asi dvaapadesát. Ještě jura. V černém nepromokavém utíkáčku, v gumových lakýrkách. Šustákovou rádiovku na bezkrké hlavě. Ano, on je ten dešťový kočí. On, rozhněvav se na městské horko, vzpomenu moci své zděděné, rozrazil křídla oken, vyklonil se do dvora a zařičel to slovo mocně a pravdivě. „... At' chčije!...“

Bydlí v Holešovicích, u plynárny, garsonku po mámě. Když barevný večer padá na Bubenečské nádraží, v soumraku tichounce plápolá řada posledních československých plynových lamp. V černé hradbě domů, za kolejemi v Holešovičkách, se rozsvěcí okna. V cikánském domečku, uprostřed starého železa a přebujelých dýní, zpívá kohout. Na rudém nebi krouží temné siluety pterodaktylů. A v loubí domu, v tom starém bloku, za Malým Berlínem, za viaduktem, kde spad vagón autu na čumák. Tam u mostu do Petrské čtvrti a do Karlína. U těch soch. Ten dům na nároží, na křižovatce, naproti Elektrickým podnikům, má v hranatém velkém loubí malou trafiku. Plane zde světýlko, miňonka za sklem, za pletivem. Leží zde magazín z šedesátých let. Na obálce je fotograficky zpodobněna... upíří žena!

Šustivý mužík po ulicích chodí s hlavou sklopenou. Někdy ho ani není vidět. Jinak své živobyetí pobírá z důchodu. Pro svou nepřítetnost epileptickou, pro svatou nemoc byl milosrdně zaopatřen. Jen co ho pustili domů, přestaly v ústavu kapat kohoutky, smrdět chlěvy, praskat roury, kroužit hejna vlaštovek, po chodbách lítat

a taky umývadla nechala zákeřného ucpávání, ty záhadné kdoule ze spinek a vlasů. Věru blahořečili prozřetelnosti, že se zbavili toho podivného strážníka. No, žije prostě. Někdy si vyjede vláčkem za Prahu, někam do lesů a luk. Chodí do akademické jídelny na obědy a do večera pak vysedává v sále jezuitské knihovny. Ani moc nečte, jen chutná ten kamenný chlad a listuje si zvolna ve starých novinách, atlasech a herbářích. Poklimbává si, plašmuška, to je život. To si tak někdo... Obyčejnej člověk aby se dřel na ty děvky nahoře. Ale každej máme svůj kříž. I mužíček vodnář. Tím, čím každý z nás vyhrává, tím je i bit.

* * *

Hvězdo krásná! Hvězdo! Kolik jisker, kolik osudů? Pro který život chvěješ se na nebi? Světlo milé! Démante noci! Které oko je ti domovem?

V pavučinách hvězd vznáší se země. Měsíční vítr nadouvá vzlínející moře. Hledej štěstí v letících kometách. Přej si, ať světlo tajné prolétne tvou duší. Ať spálí bolavé struny, v tmavém, krvavém, tepajícím srdci.

Hvězdo nad rybníkem, v korunách stříbrných olší! V ševelících ostrinách. Jiskro plující ve stojatých vodách. Na mokřích listech žabinců. Na hadích kůžích, ve vlhké práchnivině lesů. Na tělech tvrdých modrých brouků, co lezou v pískových jamách. V rozkopených děrách po lovu na lišku. Černý třpyt, na roztráštěných hranách korundů, při honu na člověka.

Dusné ticho nad střechami města. Così prokletého je přítomno v horkých ulicích. Malátná beznaděj se sype jak slída z prohřátých zdí. Kdosi, v pruhovaných trenkách, se čachtá v černé řece. Lehá si do kamenů na Náplavce. Do písku a říčních mušliček. Malé vlnky mu lezou po hrudi, tichounce tlučou do uší. Noční vlny na kraji města. Kachničky nehybné, nehybné světlo z ulic a mostů odplouvá. Tak

i láhev, tak i mrtvá myš. Kdesi v nebi křičí hejno racků. Nad haldami štěrků, nad starým jeřábem, nad podehtovanou budkou v rezaté konstrukci železa a lan, nad válečným čápem, kde hoří malé rudé světlo, proti letadlům a nočním mŕám.

Ach Bože, Bože... hó!

Co robit'? Co je nového v továrním kraji? Kdo zas dodýchal, kdo se dotřás pod železničními koly? Komu zas zešedly vlasy hrůzou? Hmmm... některé chvíle na břitvách, však jemnější kostních pil, kamenných seker bílého dne.

* * *

Temná silueta tovární věže ční z korun prastarých akátů. Za skladištěm kabelů a špulek jsou dílny od soumraku pusté. V rozeklané stavbě truhlárny svítí holá žárovka. Noční hlídač se šourá po dvoře, jen v kalhotách, do půl těla nahý. Zvedá povadlé paže a cvičí. Mává kostmi jako tiplice, komárek. „... nemůžu dejchat, ... ch, ch... ne, nemůžu... h, h, h,... h, h, h...“ Je napitej, že bryndá. Teplá noc jak koňská maštal, plná teplých, chlupatých much, tělíček na večer přítulných. Sají starcův pot. Jeho rudý nos jak hrst žízal. Děravé póry, zčernalé čepy. Bude bouřka, křehké žíly začínají mokvat a šednout.

* * *

Ve staré tovární věži na dvoře koželužny probudil soumrak jakýs život. Věru... noční zvěř jde maso trhat, krev pít. Mohutné upíří krávy klopýtavě vycházejí ze sklepů do ulic. Z podzemních chlévů, z jeskyň pod městem, od věků tak činí. Zle je, zle, když v ulicích... jak pavouk mouchu. Vysají tě jedním mohutným lokem, za pomoci dunivého těla. Ty tupé zuby, ty velké zmijí oči. A jejich pasák? Hrůza podívat! Za kloboukem kosatec, bílé tesáky v modrém ksichtě. V hasičské uniformě si vykračuje černý chlap, do kamínků kope,

plije na zem, na zuby píská, až se to rozléhá v pusté přístavní ulici. Je to hejkal z Podbaby a Bohnic. Svého času Bulhar. Ted' musí obsloužit to dáblovo plemeno. A černé mléko za jitra dojit. Než kohout... Než kokrhatec...

Na půdě, ve věži, v trámech se cosi hnulo. Zaškrábal pařát. Ta věž plná staletých knih, účetních spisů. A haldy kůží zteřelých. Kožojedů sutí. Hnědý sníh. Čpící kaviár. Generace brouků, jež měly po léta dostatek. Kde narodily se, tam i umírají. Po desítkách pokolení, po letech, ztratily nohy a křídla. Dostaly podobu měkkých perel. V hroznech prorůstají haldy zkamenělých krupónů a sypké králíčiny.

Po válce odešli poslední lidé. Do Němec, do lágrů, do lesních hrobů. Na Kladno, na uran do jáchymovských hor. Dílny zarůstají vláknem, kádě s vyschlou kyselinou a z pavouků se pomalu stávají hyeny. To upletou jakýsi sud, neprůhledné hnízdo, a chodbičky jak trubice visí pod stropem. Tam zaleze těhotná matka, pavoukyně, fena. Měsíce je klid, nic se nepohne. Jen jedna srstnatá noha zabrnká občas na vlákna, na skleněné sliny. A jednoho rána, na konci léta, pukne hnízdo... z nití a blan se s vytím vymotává osminohá mrcha. S křížem na zádech. Už ted' se pochichtává, jak se sraženou prdelí se bude prohánět po střeších, holuby do sítí lapat. Labutě čtvrtit. Biskupy jak horký brambor v tlamě převalovat, v zubech žužlat oškubanou paprčku... Pak, sežravši hnízdo, slízala mouchy na oknech, jala se odpočívat. Jejich osm krhavých očí slídilo maně po koutech, ulpělo na prastaré mucholapce. Usnula, však pod kůží na čele jí neustále rejdí deváté zakuklené oko. Jež propaluje svět v rentgenovém oboru.

V trámech se cosi hnulo, zapleskalo křídlo, zachvěl se podezřelý stín. Netopýr vstává. Třeští temná očka. Nosem chtivě větří. Pařátem si blechy vybírá. Chvíli visel, zamával křídly, sklepal klíšťata a mnišky. Čekal, až jeho alkoholická krev napne tenounké žíly v blanách.

Pak sebou smýkl, vylétl z vikýře, vznesl se do výše a hlasitě zakřičel, krajinu ohledal. A profil městského dna se mu vrátil ve zvucích,

jasný a ostrý. Vlahé proudy vzduchu mu pročísly hustý kožich. Zamlaskal jak prasátko a jal se chtivě lovit pomalé můry nad řekou. Vrhá se do mraků jepic, jež vřely a bublaly pod lampami na mostě. Kroužil kolem velkého topolu a sbíral vychytralé noční motýlky. Jen ho zaslechli, a už padali jako mrtví k zemi, do vysoké trávy. Zde si už vybíral. Lekl se sovy, jež prolétla nebem, nevšímavě a tiše. Klouzala vzduchem, šla vybírat brabčí hnízda v okapech velkého činžáku. V prachovém perí obsidiánové pařáty, hebce schované. Jde zdanit veselý život ptačích krajánků, městských dělníčků.

Létající žába se třepotá nad močálem, nad mokřinou. Napité, krvavé komáry zobe. Netopejrek, noční pejsek. Vyžle.

Nabral směr dolů po řece, krouží údolím. Zvedá oči ke hvězdám, na jihu jiskří smutná perla. Co zachvění, to barva jiná. Rubín v říčních mlhách. Safír, modrý oheň.

Netopýr se proplétal spleť uliček a průchodů, mezi domky a zahradami. V sadech stojí rozpadlá stavení, staré statky. Kamenné stodoly plné lasic. Okusil na ostrově psinec. Pach čtvrcené krávy schnul v teplém vzduchu. Okousaná krvavá žebra obrostla roji nažraných much. Nemohou odletět. Jsou plné k prasknutí, ze záhybů, z puklých zadků, jim vylézají kašovitá vajíčka. Noční pták je stírá ocasní blanou, žere v letu. Jsou tak mastné, že mu stříká z tlamy mušinec, třísni srst na břicho a mastí ptáčka. Nad Trojou, nad kopcem, je povětří plné dusivých pachů a věžeňského řvaní. Smutných zvířecích snů, jež jako malé světy letí oblohou. Sny medvědů, pohlednice z hor. Krajiny tygřích her a lovů. Staleté sny krkavce, tajemství opeřeného archanděla v kleci. Pralesní řeky se zdají stočené vydře. Kdo rozumí snům švábů a kudlanek? Kdo má tu sílu znát tvar světa nočních opic, bambusových pijáků, ptačího mlíka a krve. Svět vyleptaný do sítnice jejich vytřeštěných očí.

Letěl skrz mřížoví gorilích výběhů. Pozoroval lachtany, jak třepou ploutví a jejich vlhké oči se lesknou věčnou slzou a oceánským smíchem. Leží na ostrůvku, ve vodě plave míč. A světlušky vylétají

z vřesů. Malý pralesní hroch se pomalu sunul podél zdí. Pak, čímsi vylekán, skočil do bahnité vody a vzteklýma očkama sekal po chvějivém stínu.

Stín zakrýval nebeské laguny, vesmírná moře. Na východě se nečekaně zjevil žlutý srp. Plástev medu, plná černých včel. Turecký měsíc.

V betonovém žlabu, ve smradu leklých sledů, v rybích kostrách s hlavou a ocasem leží na boku bílé zvíře. Hrubá srst jiskří v měsíčním světle, lední medvěd. Nehnutý, hlavu na prackách, černý, kožený čumec se chvěje. A oči velké jak asfaltové tůně, černé křemeny na pobřeží. Je to zoologický mnich. Zazdili ho do teplých šatlav na vyprahlém kopci. Davy usoplených harantů ho častují tatrankou a kamením. A utahání dospělci s chutí choděj na čumendu – na ty, co jsou na tom ještě hůř než oni. Dělá jim to dobře na pajšl a průdušnici, když fotěj fialovou paviání prdel. Hýkaj úžasem jeřábnické dcerky, když se jim znenadání zjeví nosorožcův kokot. To se pak jede domů, zejtra vesele a hurá na fakule. Doktorští fakani. Do kanclů na židlích se vrtět. Kafovát, žvanit. Jako řešit problém u počítače. Furt srkat kávu, jak to viděli v biografu. Prej: „... jařmo... a... bicykl...“ Někteří dostali úplavici duše, ve svém rudém koutku, za zpěvu spirituálů, pokleknou před papírovou vlajkou Prokletých států, líbají hvězdnatou onuci, řady bílých hvězd v modrém čtvercovém poli jako obtisky psí řitě a krvavé pruhy jak použité fáče stržené ze strupatých ran. Je to samohana. A navzájem si strkají do řití tlustou brukev, vřískavě vzývají bůžka. Hnětou v půlkách životní styl. Jsou to otroci malomocných snů.

Bílé zvíře v měsíčním světle. Nespí. Netopejrek se třepotá nad zcepenělými makrelami. Spící mouchy sbírá. Olejnaté bzikny. Nohaté dražé. Chlupaté furé. Mlsá zlaté mušky – lesněnky. A modré prejtнице... Chvíli se ometal u bazénku, vylekal černou krysu, jež rejčila čumákem ve ztuchlých jikrách, v zamřelém mlíčí. Pak lehl si na zem, rozplácl se jak žába, před medvědí tlamou. Dívali se sobě

do očí. Huňatec slabounce funěl. Občas vyvřel z útrob jateční plyn. Ticho, jen pestrozobí ptáci křičí vyplašení kocouřím hnutím v křovinách, dlouhou hraboší smrtí v suchém listí. Je průmyslové ticho, za řekou šithauz hučí. Ti dva se na sebe dívají. Mlčí. Létavec dýchá černou tlamičkou, čelisti plné jehel. Jazykem mlaská. Oddychují. Poklidně tlučou, malé i velké srdce. Dva vytřeštěné korálky hledí do laskavých hlubin medvědího oka. Ted' zazíval, dlouhým jazykem se lehounce dotkl příteleva kožnatého křídla. Protáhl tlapy. Upřel zornici, temnější než noc, plující v medovém oku, zahleděl se na chvějivou, větřící hlavičku a povídá:

„... Tak si přišel, Františku...“

„... Vždyť jsem to slíbil, Semjone, že se vrátím. A ty víš, že já... ty víš.“

„... Jaký byl lov, ty noční orle?“

„... Jsou teplé tmy, mohu si vybírat, dobře se loví... a ty, jak?“

„... Špatně, Františku...“

„... Vím...“

„... Vzpomínám na moře, které jsem nikdy neviděl. Na třpytivý led, na krásný chlad. Na vítr letící. Na tulení krev. Na mladou samici, veselou a bílou jak sníh...“

... chtěl bych umřít, Franto. Věř mi, že chtěl. Včera byl u mě anděl a povídal: ... Semjone Křišťále, dočkej své chvíle. Až najdeš svou smrt. Hlídá ji támhleta hvězda, vidíš? Až tělo tvé zchladne, odejdeš coby král. Dostaneš moc nad dílem lidí a jako nebeský medvěd je budeš spravovat. A já mu řekl: ... Metatróne... když přicházíš ke mně, neber na sebe podobu pavouka a slonice. Přijď jak světlo. Což já tě musím poučovat? A nech si ty návrhy. Hospodin je můj pastýř. On ví, kde je mé místo. A On zasel v mém srdci touhu po klidu. Až zhebnu, půjdu za tátou. A kralování dejte jiným. Třeba tomu zmijímu dědečkovi, on má to správné nehybné srdce. On je spravedlivý. Však já... si to už s pantatínkem domluvím. Neměj starost, archanděli. Život je spravedlivý. Kdo zemře, tomu se nesluší mstít...“

„... To si řek hezky. Ty andělé sou někdy pošetilý jak mladý douchata. A jak by ne. Kdo má křídla, je trochu blázen, dycky sou jako utržený, to je stará věc... ho, vidíš... padá hvězda...!“

„... Přej si hodně much a motýlů, ty hmyzožravče... a dlouhý věk. ... Znal jsem jednoho upíra... bylo mu šedesát, když našel svou smrt, na tulením pobřeží. Sál těm vodním psům z jazyka krev. Dobrodruh! Mladý hazardér. Lvoun se probudil, čelisti sklaply... a bezhlavé tělo se ještě hodnou chvíli třepetalo v tuhém povětří nad černými vlnami... Už leť, Františku, noc stárne rychle. Ať ještě nalovíš svůj díl, než padne rosa. Přeju ti štěstí a dobrý lov...“

„... Tedy s Bohem...“

* * *

Tento rozhovor se obešel beze slov. Věřu nevyplašil lehký spánek pěnice, jež v křoví na skále zahřívá svá živá mláďata.

Zapleskala mokrá blána, zajiskřily stříbrné šupiny, jež ulpěly na netopýřím bříše. Vznesl se do výše a unášen měkkým tahem teplého vzduchu přelétl řeku a zmizel v prosvětleném mléce nad městem.

* * *

Hučení kanálů řítí se z města. Smrduté vody pod mříží. V Podbabě je předválečný svět. Projdeš pod viaduktem, úzkou chodbou v závěsech psího vína. Protáhneš se kol mechů a mokrých zdí. A pobřežní lampy prosvěcují letní mlhavý večer, v dešti říčního lomozu a mlčení vod. Skřípot vlaků. Temné pohyby zdymadel. Ticho plavebních komor. V dálce hučí turbína. Nízké činžáky si hledí do oken. Z kuchyní cinkot talířů. A pod kaštany sedí děd, rozšafně hlídá psici. V neprůchodné spleti plůtků a křovin zahrádkářské kolonie planou petrolejové lampy, hýbou se těla v dřevěných boudičkách. Staří ři-

diči kropí křehké listy okurek. Roje mušek nad vlhkou hlínou mezi kapustou a rajčaty. Fazole heboučké vrůstají do pletiva. I několik voříšků přibíhá k plaňkám a zdraví se skrz. Čichají si k prdelkám a skleněné oči jim hrají krutihlavým ohněm. Jsou to drapkatí jezoviti. Jsou to kuchyňští krahujci. Vyznají se ve vyhrátých skrývačkách za kamny. Znají plstnaté dutiny, proležené zemljanky v kanapatech, hnízda v gaučích. A smrdí vesele, ti horcí komedianti. Psí d'áčekové. Iša, Čeněk, Reček, Kája-Karlíček... a ti druzí. Lumpíci! Jo, a Myškin, ze skladu. Zná díru v plotě. Takovej srnka.

Stín se opatrně rozhlédl, přistál na dlažbě. Doskákál ke kanálové mříži, začenal pátravě, protáhnul se skrz, drahnou chvíli visel hlavou dolů, v hlubině se řítily temné vody, leskly se nebezpečně pod světlem z ulice. Pak se zhouplul, zabral křídly a rozletěl se proti proudu, rychle klouzal nad tekoucí hladinou. Pod klenbou stoky oblaka smrdutých par, sloupy světla z šachet mizely v dálce. Letěl pod městem, pod hlučnými ulicemi, večerní ruch na náměstí a třídách. Cestu znal. Tu a tam se po něm ohlédla potkaní hlava. V nejlepších stycích byl s podzemním lidem. Už od mladých let hleděl být zadobře s tímto vznešeným národem. Znal všechny atamany, sbor stařešinů. Dnes však měl jeho let jiný cíl. Ještě chvíli, poslední kloaka, zatáčka a čerstvý vzduch ti protáhne nozdry. Na konci štoly světlá skvrna, ústí. Vylétl nad řeku. Světelné řetězy mostů, žlutá světla v mlze na nábřeží. Minul temné strmicí věže, zvonice kostelů. Holubí doupata. Potkával kolegáčky. Ušaté pobratimstvo. Pozdravil strýčka, je na vejminku v Betlémské kapli. Na stará kolena dobře zaopatřen. Ve svatém Jiljí hoří v hlubokém okně včelí plamínek, bílá svíce. Stařeček kanovník, létavce vrstevník, jeho zpovědník, krvavé minulosti znatel... tedy ten, v noční čepičce, v hedvábných rukavicích, šourá se na půlnoční. Sám, pod chrámovou lodí, jako v útrokách atomového reaktoru. Bude si povídat s Bohem. V tiché hodině. A rubínový plamen na oltáři, bude zpívat, jak slavík, jako srdce.

Snesl se na nádvoří velkého muzea. Zná větrák, dole, v okně do sklepa. Stín letěl po chodbách, lekl se kožešinožrout, v suchých střevech vycpaného tetřeva. Ztuhlo mu srdce hrůzou z netopýřího volání, z ostrého křiku. Moli zpitoměli, motali se zmateně ve skříní se staletými tchoři a opicemi. Chudokrevní motýlové, kdo by je žral?

Má tu co do činění u starého tarantule. S banány přivezen. Před lety. Adoptoval ho jeden přírodozpytec. Jeden docent. Sešli se u velryby. U kosti.

„... Máš... Pane?“

„... Ano, pane.“

„... Je živa?“

„... Jistě pane, ta má koreň!“

„... A co larva? Řekne mi pán, jakou má merunku? Bambeřici?“

„... Znamenitá! Za tu ručím hrdlem, excellence! Je báječná. Prima štável“

„... Dobře, беру... a... Štěněčina neporušena?“

„... Zajisté, to se rozumí, přeci vám nedoručím nějakou kozu! Nějaké hmatník. Così flétna!“

„... Inu, dal to sem... vážený pane. Ať se můžu potěšit hnedky!“

„... Pote se mnou, mám ji tady dole, ve sklepě. Vana je jí domovem...“

Podivná dvojka sešla po schodišti dolů, bazedovka se vyšplhal na obrubu a začachtal chlupatou nohou v temné vodě. Betonová vana zdála se všeka mrtva a bez života.... Tu se něco hnulo, zalesklo dole u dna. Stín se mihnul a nad hladinu plavně vylétla... létající rybka. Ano! Nevěstinka. Hebká perleť. Tu si dnes odnese do své čtvrti. V tůňce u řeky do vody vsadí. A bude ji navštěvovat každou noc. Čestně! To bude potomstvo. Žebernatí chlupatci. Nohatý plůdek. Bahenní štěňata. Psi do vody hození. Šupina, protřelí, okatí. Fest exoti! Rybozvěř.

Pánbu chraň. Ale... nešť. Snad se uchytlí.

Něžně vzal do pařátů svoji choť, ocasem podebral. Plaše klopila zrak. Vylétl komínem, Anežka mu stydlivě pomáhala. Vznegli se do výše, nad komáry a ostnaté lesy střech. Dolétli k řece. Ona hladce vyklouzla z blanité náruče. Snasla se na hladinu a vesele zatočila v hlubokozelené vodě. Ohlédla se. Její manžel se vznášel nad temnou, klidnou hladinou. Jeho strašná silueta na pozadí kalného měsíce. Rozverně po něm šplouchla, zmáčel ho déšť vodních krystalů. Zachňapal po ní vztekle skleněnými zuby. Cenil se. Měli se rádi. Temný kožnatec letěl nad vodou a pod hladinou spolu s ním jeho stříbrný stín.

Zmizeli v hustých temnotách, tam u Karlína, co stojí přístav, který už není. Co rakvárna.

* * *

Tvrde noci, zvířecí hvězdy v ohradách. Ve starých továrnách, v dílnách, ve dvorech a garážích dětských her, klukovských železných časů. Žluté večery ve spleti oprýskaných domů, hlubokých ulic, skleněných hal a komínů. V těch zamčených uličkách, zazděných prolukách, zarostlých černým bezem, zrušených, mimo zákon daných, válečným časem zatopených, v těch štěrbinách zakázaných. V hlubokých kopřivách, v bolševníku houštinách – zapomenuté ulice.

Zde po válce odtáhli odbojáři rodiny a u zdi je postříleli. Díry v omítce zůstaly, zůstalo i pár důchodců, vetchých potácivých starců, tehdy mladých tovaryšů alchymie, kteří v těch uličkách odložili teplé zbraně, a v pevné zatnuté dlani proběhla transmutace hankrajce. A tak, pod bílým sluncem padesátých let, za prašných nedělních polední bylo možno potkat na Letné mladé muže v bílých rozhalenkách a spolu s nimi statné zdravé ženy, co už včera dávno neuměly německy a štěstí jim stříká z očí. Jejich štěstí je starý prach, co není, a mladá hrůza, co je a trvá, konzervy, gramofon a přístroje, konfidentství je spáleno, svou kolaboraci zastřelili přeci v těch

uličkách, no, tak vždyť, a udělali dobře. Napsal tamten potvrzení na papírek, že ten bojoval u rozhlasu a předtím v Tatrách nebo tam někde, no, tak přeci, no. Jejich štěstí je hnízdo z konfiskátů a smrdí jak mokrá prdel. A v tom hnízdě vyvedly mladé, čistá ptáčata, pro nový život, do budoucnosti věčných jar, do let prohrátých. Dej Bože, ať synové vykoupí viny svých otců, vždyť krev smývá krev už od začátku světa, od první krve do poslední krve, krev smývá krev a zůstává krev, nová krev čeká na další krev, aby byla smyta... Bože, zastav tu krev, dej, ať synové vykoupí dluhy svých otců jinými penězi. Dej, ať ta stará babička, co tehdy všechno viděla, když v pětáctýřicátým na půdě prádlo věšela, ať vzpomene na starý chvíle a odpustí jim silou svých světlých let.

Fialové listy vzduchu v černém světle noci vadnou a padají na dno nebe. V tom skrytém, čarokrásném tlení víří roje zlatých much a černý kohout na hnojišti mává třpytícím se peřím. Jsou tvrdé, zrnité noci. Zvířecí hvězdy, v těch dvorcích a kůlnách páchnoucích dehtem, v divokých zahradách s houštinami akátů a planých třešní, v rozvichřených travách, ve vysokých lebedách, kde mladíci s provinilým okem plýtvají semenem, kdy pomínutá těla cítí tu noční vůni hlín, ten ženský pach hmoty, tu její bezbrannost a čekající ochotnou lenost, tu poddajnost, to tajemství vlahých tekutin, tu záhadu ženských smíchů.

V boudách, v zaprášených demižonech rosolovatí zapomenuté rybízové víno, v rozeschlých holubnicích ze sna bouchají křídly zdivočelí holubi, svědíl je roztoči, pod kůží na hrudi spečení. Ve skladech visí zrezavělé šupinaté kladky a haldy starých plynových masek pomalu dýchají a zpuchřelá guma se chvěje v sypkých, rozežraných pouzdrech jak smějící se tělo v zpráchnivělé rakvi. Sbratřily se ty válečné hlavy, sčuchly se s rodinami netopýřích blech, spadlých z podkroví, a provádějí teď spolu šikovné hry, kdy celý sklad naplní žaludeční puch bažantího kuchání. Ve vlečňáku na dvoře, u koníren, v tom menším autobusu plném předválečného

sena, žije čtyřicetiletá slepice a jen občas a vzácně, většinou za noci uprostřed léta, v roklinách horkého vzduchu, dutě krákorá za sklem a zobákem dotčeně trestá hanebnosti čmelíků. Též se chodí popelit do prašných dolíků v pusté kamenické dílně, kde hnije v kádích dešťová voda plná komářího zmítání a kvádry pískovců a žul zarůstají mechem.

Staré jsou tmy v tovární čtvrti a hudba větru je plná pomalých barev a rakouských lesků a vůní. Staleté noci, plaché jiskry dělnických životů letí nebem, strojnické časy spí na dně komínů a veliká hvězda Večernice omývá oči žalem a štěstím, kořeněným likérem obav a tmavou vodou dětského doufání, že smrt je pouze rozbití skla v okně, jímž se díváme do krajiny.

* * *

Plíseň na zdi. Žárovka leptá mokvající pukliny a spáry. V rohu, v černé chlupaté skvrně žijí mušky. V omítce šmouhy, drápance. Nápisy z let, ryté sny, ohořelé dřívko dalo hovořit vzpomínce z žen.

V okně mříž, pletivo. Za sklem stíny dnů a let. Naslouchej vzdáleným šepotům věžeňské kanalizace. Mumlání tureckého hajzlu.

Byl to bulač. Pak ho vylili. Potom se toulal. A jak měl rád, když se jedlo! Jak rozuměl rozsvíceným oknům, když stál ve studené noci, v houštinách u železničního mostu. Nikdo nedovedl lépe říct: kuchyně. Ale co naplat. Neuměl v tom chodit. Kdysi dávno, když ho svět vyhodil na vedlejší kolej. Ale žádná dobrá trať. Spíš tak pro důlní vlak.

Když fotr se smál a máma tancovala. Když byla vožralá. To bylo pořád: drž hubu!, nebo: ... vyser si voko, mladej! A tatek byl po rumu jak mor po lidech. Pak fotra mu život vzal. Odvál ho jak popel, v hlavě zůstal stín. Samota. A to byla pro mutr ta pravá chvíle. To byla voda na její mlejn. Byla žhavá do chlapů. Šla dělat kantýnskou. Život se zrychloval. Ve škole leccos pochytil. Kdejaká učňa si na

něm zgustla. Učitelská samohana. Nemoh za to, že nechápal slabá, prázdná a mdlá slova. On dobře život znal. Jen rány, smích a krev. A vytí pod kopanci. Pečení masa o půlnoci, vždycky po výplatě. Zalez rači pod postel, když fotra popad běs. A mámini šamstři, to bylo zase z jinýho sudu. Ti rozvichření Rumuni z nádraží. Delegation ostravských Poláků, zpocených jako myši. Přicházeli za dusných půlnocí se zpěvem a starosvatou řečí: „... pierdolic...“ a „... kamionka... brunatny...“, táhli černým létem. Jen ten cikán, ten ho měl docela rád. Někdy i propisku dal, i autíčko. A cigaretové žvýkačky – Ljubljana... Pak zmizel do prašných přístavních dálav, do tureckých obchodů, do rybích vůní tajemné Jugoslávie. Pak to šlo ráz na ráz. Máma se dokonale zčubčila. Chlastanice. Štáry. Pak se chytla nějaký party. Sebranka, že bys pohledal. Pár zvlčilých funebráků drželo prim. Jeden kanálpucr bez práce. Kradláci, že jim v Brně nebylo rovno. No, a přišel děcák. A hup! Svalnatí vychovatelé, teplí atleti. Žádný snad neměl pod metrák. Pupky jako ras, mlaskající koule v teplákách. Slídící oči ve sprchách. V noci tě zalehli jak můra. A hned, chtivá ruka rvala gumu od trenek. Někteří byli hodní, dávali laskonku, brali na výlety do patronátních továren. Jinej zas: „... tak pěsti na bradavky a dáme si kolečko, hoši, a makat!“ Dal se dohromady s jedním, bláznivej blondák. Vypích jednomu voko, báli se všichni. Nikdo se neodvážil. Šlachovitá pazoura vytáhla žiletku a šel ti po žrádle jako ďas. Zatnout žílu, to bylo jeho. Pomněnkové oči, takové mají jen děti v kočárku a vrazi.

Pak z učňáku plách. Životem táh. Na pozorování ho dali. Pozná, co ještě nepoznal. Viděl nevídané. Stal se z něho kosmonaut. V Kosmonosích bzučel. Jmenoval se Schlach. To v řeči zblázněných znamená: – smrtihvizd, nebo – vrahokřik, taky – zabíjí rychle – tryskovej smrták. Pak s tímhle cejchem měl žít? Jakýho si ho svět vyrobil, takovýho ho má... A nediv se, když někomu...

A teď tu sedí, plíseň se na něj dívá. Vystříhaný zátylek. Drátěná hlava začíná plešatět. Ale obočí pořád jako hypnotizér. Boulemi

obrostl jeho obličej. V šedé pleti olejnaté vějířky ucpaných čepů. Zuby se viklají. Po tolika letech. Jinej by chcíp.

To bylo nějak v noci, k ránu se smrákalo deštivé nebe. Když ji potkal, jak se potácela bahnem, na rozmoklém staveništi. Dělal v té době na výkopech. Bydlel s ní, taková... no, kachna a prasnice. Kdyby jen tolik neřvala, měla hlas jako tur. Kdyby nemlátila hubou. Těch řečí, haranti, jak ti dovedli křičet! Až se podělali do kaťat. Posránata! Vřískala zběsile, když nebylo po jejich. Rozmazlenci. První a poslední, nic jim nebylo dobrý. Těch polárkáčů co se jim nanosil z hospody. Dávaly se ty víčka potom pod květináče. A kočka z nich pila. To bylo dobrý. Takový žlutý celuloidy. Ale nesměls je přehýbat! Hned praskly. Ty haranti, to byla moje smrt. Hubu nezavřeli, jak je den dlouhej. A běda, když ses na ně jen špatně podíval. To byl hned oheň na střeše. Rvala se jak lvice. Pačesy jí vlály. Musel jí dát koňara na mordu, aby se uklidnila. Rvala se jako chlap. Jednou ji trošku pošlapal. Blila krev. Ale flašku po něm hodit, to mohla, bestie. Devět životů, jako kočka. A von furt se to snažil žehlit, furt. Dyt' chtěl někde žít. Ale vona furt trtkat'. Když ho tam neměla, tak byla jako smyslů zbavená. Byla divoká. Dábel ji osedlal. Rozpíčila se. Že stádo bejků by nestačilo. Páč by je zadusila. Von si hrál s dětima, pohoda, klid. Jezdili s vláčkama, horká neděle byla. A jí pořád padaly hrnce z rukou, rachot z kuchyně, mumlání hněvivé. Pak rána, kopanec do dřezu, kouř, „... vyseru se na to!“ Vlezla do pokoje, jasně, vožralá, že šilhala. Cucala žitnou, těch láhví, co našel za moukou v kredenci. Rozcuchaný lokny, zpocený koláče v podpaží. Vlítla k nim jak fúrie a: „Žrát se nebude!“

„Co?“

„Hovno...!“

„Nebudem jíst?“

„Vyliž mi prdel, ksindle.“

„... A hup! Popadnul pilník, co se na podlaze válel... a lup! Zarazil jí ho do chřtánu, až kosti zapraštěly. Vytrhnul ho, a „... di si, di...“

týýý“ a vona: „... Hu... ééé... ýýýííííí... íí!“ Pích jí ho do břicha, po rukojet'. Řvala, chrochtavě, v hrdle jí klokotalo, motala se po zemi jak moucha. Chtěla se zvednout, uklouzla, kopala kolem sebe, oči v sloup. Krvavá mlha se prudce drala z plic. Kašlala cáry a měkké žvance. Haranti pískali jak drozdi. Jeden se smál až zmodral. Dohýkala. Ještě se chvíli třásla, pak se rozvalila. Všude krev. V hlubokých tónech vracel se svět. Slunce pralo skrz záclony, najednou bylo všude plno much. Znovu začal tikat budík. Z drátáku se ozval slavnostní hlas.

Pak nějak šel. Vzal kluky a šli se projít. Nasedli na vlak. Kočku měli v kabele. Koupili si pivo a párky. Kluci dostali rum, kočka uzeninu. Kočec okusil nádražního života a hodně se bál. Jeli krajinou, zpívali si tiše: „... Šišli myšli, kam jsme přišli... do šišlavý ulice, na stromech sou vopice...“ Bylo mu horko a zima, když si na záchodě ruce umýval, pod nakráplou mísou míhaly se pražce. Třásla se kabina, hlavu si otloukal o žluté okno, když vlak přejížděl výhybky u nádraží. Páchly zde chcanky, dezinfekční vejce a slepičí žluč.

Pak šli lesem. Přišli na kopec nad údolím. Krajina tekla do dálky. V polích a loukách stála vesnice. Kostel, hřbitov.

„... tak kluci, děte po tý cestě... až přídete do vesnice, děte do třetí chalupy napravo, jak tam na dvoře stojí ten velkej strom... tam bydlí strejda... zaklepejte, že vás posílám... táta... ja přídu za chvílku.“ Nedíval se dlouho, zmizel v lese. Pak pustil kočku: „... di si, je léto... šak ty si najdeš kamna, až přijdou deště... tak běž...“ Utek jí. Dal se na sever. Sed na vlak. Jel celou noc. Že prej... a tak dál. Ta kočka byla hodná. Měla oči co měsíc. A jak se chtěla chovat, nojo. Kdepak, ta byla šikovná. V noci k nim skočila na peřinu. Usnula v nohách. A ráno, panečku, jak nos lízala, vrtěla se, vrčela, ocasem kroutila. Jó, ta byla hodná. Kočička. Maličká.

* * *

„... Kdyby ten kunda chcíp! Do tý polívky snad chčije, nebo...“

Deme spát. Zejtra je taky den. Plíseň se dívá. Těch ostříhaných hlav, co se tu vystřídalo. Jako na kolotoči. Je tu jak v rušné ulici. Někdo deset, jinej dvacet let. V samotce šumivé. V cele bzučící. V pišticím pokoji. Pro plíseň jsou jako minuta. Po válce, v hlubině kamenných zdí, praskla vodovodní roura. Zarostlá, rezavá... pukla. Plíseň je černá a hebká, roste, má srst. A kdyby někdo vydržel stát na místě rok a díval se na ni upřenýma očima, viděl by, jak dýchá. Jak se směje. Jak spí. Snad by i slyšel ta dlouhá, tichá slova. Plíseň, ztuchlina, začne mluvit, a než skončí, uplynou staletí.

Noc je bachratá a tuhá. Nářek věžeňských snů. Bezhlésé dutiny spánku, křičená touha. Anebo jen tak ležet, zírat do šera. Naslouchat, jak v záchodové rouře drhne srst statné krysice. Dívat se do modrošedých plamenů na dně oka. Je tady dlouho, ted' už na ženskou společnost příliš nemyslí. Jen klid, ticho. Úúúú... a dýchat. Zhluboka. Húúúú... húúúú... fijúúúú... chachachááááá... ááááá!

* * *

Jsou brouci, kteří se dostanou všude. Lezou ve škvírách, podél drátů a trubek. Vylézají z odtokových rour. Žijí v sifónech. V slizu na klenbě gumových špuntů. Jsou mnohotvární, nezničitelní. Breberky... ňu, ňu, ňu... ňu. ňu!

Ohyzdní. Mnoho cukajících se nožek. Krovky tvrdé. Tykadélka chmatavá. Kusadla chtivá. Všežravci! Všekazi! Všichni! Někdy, zvláště ve starých domech, kde je plno zapomenutých dutin, zazděných prostor. Kde jsou mokré zdi a puklá kanalizace. Ve sklepích, pod starými bramborami. Všude tam mají příhodné podnebí, zde se množí ohavným způsobem. Jsou jich zde celé hroudy. Slepence tykadel a zmítajících se nožek.

Když je hodně teplo a venku dlouho prší... stane se, že vylíhnuvší se mázdra, žvanec mladých, se nerozpojí. Srostou do sebe měkká

těla. Vyplní hnusným bujením ztuchlé bubliny ve zdivu. Jsou šílení hladem a zuřiví pekelně. Vyjídají ztrouchnivělé zdivo. Rostou o překot. Jsou prohnaní. Stalo se již, že rodina seděla u večeře. Náhle se vyvalila zeď. V prachu a trouchnivině žuchne na podlahu zuřivá koule. Tisíce oček. Pomocí mnoha nohou se posunuje vpřed. Žere to nohu od stolu. Stůl padá, horká polívka se vylila na zmítající se žvanec, na putující mraveniště. Spařila je. A čerství mazdřiví a bledí brouci z nitra koule chtivě požírají své vyhřezlé svrchní druhy, prožírají se na povrch, skrz puklá těla. Zmítají kusadly v nudličkách a petrželi.

Nebo člověk usnul. Ležel na posteli. Tu za tmy prasknul strop. Rozstřílela se omítka, zapraštil rákos. A nějaká pichlavá tíha padla spáči na hlavu. Jakýsi živý kaktus. Metrák zmítajících se žíní. Nebo když se rojej včely. Málokdo přežil. A kdo se zachránil, zešlel. Vlasy jak mléko, dovřískal za bílou mříží.

* * *

Leze, leze po železe, nedá pokoj, až tam vleze... Drobný brouček, dlouho putoval. Protáhl se škvírou pod prahem. Kolem něj šmejdily rybenky. Nevšimavě se tyčily na betonové podlaze. Rozběhly se velikou rychlostí, pak strnuly. Bylo v nich něco z jestřába a krávy. Nejvíce je přitahovaly mastné skvrny pod stolem v rohu. A kus zpuchřelé kůže je též velmi interesoval. Cpaly se tou pikantéří vydatně. Nadouvaly se, pod šedivými šupinami chřestily tvrdými chlupy. Ještěří. Byly tiché a nehybná krutá očka upíraly vždy rovně před sebe, neohlížejíce se nalevo ani napravo. Byly moc hrr, anebo zas mouchy snězte si mě. Vydal se tedy napříč místností, mezi pobíhajícími těly. Zastavoval se u chuchvalců špíny a vybíral z nich pokrutiny, jen pro něj vhodné. Jeho strašlivé gusto. Mrchožroutí chutě. Šupiny lidské kůže, mastné kořínky vlasů... byl to lidojed. Na tom nikdo nic nezmění.

Byly to komory, či spíše podzemní sál. Věru, žádné večeřadlo. Studená podlaha, stěny vápnem pocákané. Světlo nahé, ostré. Ze zdí čiší vlhko a chlad. A jakýsi zubař nechal zde inštrument. Křeslo? Ale ne, nee. Toť taková... prostě trhací stůl. Ocelový stroj. Na lidské žití kesr. Smrtný motor. Zlom vaz! Omyvatelný, čistý. S cvaknutím deska odskočí. Zde končí bolehlav. Léč na strach. Je to chlouba československých katů. A jiné mechanismy zde stojí. Různá dynamy, telefony, žebře v komoře mají složené. To je tělocvična. Celá dílna, autogen, svěraky, vrtačka. Těch kleští! A pily, vyřazené z nemocnice. A železné masky, trychtýře. To je asi nějaká kuchyně, asi zde mají divadýlko. Nebo... se tu něco opravuje asi. Vaří se zde msta. Chtíč pekelný pohání černý vercajk. Státní vztek, msta, rozhýbá železnou pannu. Tunová holčice má tady chlívěk. Litinová svině.

Noc u popravčích mechanismů. A hned vedle stojí sprostá šibenice. S propadlem. „... Tak dem na to! Připrav se na let. Ve jménu republiky! Pohoupeš se, mladej... Tak hu! Dívej se do světla!“

„Jendo, Maxi! Pomožte mu.“ A pacholci se ti pověsí na nohy.

Až se tvá duše od těla oddělí, budeš zmaten, jen což. Takovou tvář si ještě neviděl. Takhle se neznáš. A co si se navyvádel ksichtů, ráno u zrcadla. Když sis čistil zuby a z kuchyně vonělo kafe.

Brouček našel lahodný žvanec. Někomu vypadl z kalhot. To se stává i v lepších rodinách. Že to pustíte do kaťat.

A jako děťátko v peřince. Tak i na smrtelné posteli. Nebo kdekoli. Hbitě si uhnětl svou kuličku, popadl ji do kusadel, kdepak... velká. Rychle ji proto kutálí před sebou, domů, do hnízda, všanc mláďatům. Té drobotě, co o životě nemá ani páru. No, však si užijou. Otrkaj. Tady se někdy dějou věci. Toho hekání a zmítání. Ty kopance, to dunění. Zdušený křik a jekot. Jako když se mrouskej kočky. Ten řev jako na jatkách. Kolikrát se jim vytrhne a začne sebou jak pídálka házet po místnosti. Kolikrát už naslouchal překotnému dýchání. Přerývanému hýkání. Po vzduchu lapání. Chrčení. Vazu dutého praskání... Jindy zas, většinou, jsou tiší, jako u doktora. Moc toho

nenamluví. Někdy je slyšet vylekaný smích. Baví se jakoby o ničem. Kat říká: „... a děláte taky nějaký tréninky? Máte nějakou tělocvičnu nebo klubovnu?... Takže fotbálek, dobře? Jaks to říkal?... Kometa? Hmmm... Tak si tadydle stoupni...“

Pak si plivnou do dlaní... ryc! A je to. Jako když píchne včelka. Než se voženíš, tak to přebolí. Tvá dušička letí do vesmíru. Vždyť ta naše šlachta, dyť je to takovej kosmodrom... hrome!

A už rachotí prázdná rakev. Tělo položej, kolikrát dají k němu i spolucestujícího. Čuchaj si k nohám. Černý pasažér. V krematoriu dáš spalovačům flašku, fagulákům špiritus. Dvojitý popel vítr rozfouká. Bodejt'. To víš, spolykal hřebíky, nebo se nastyd. Nebo se něčeho lek. To je hned. Inkognito zhasne. A zmizí jako dech. No, to se ví. Pořádně zatlouct, a dlouhými hřeby. Někdy, když je někerej z nich jó moc tlustej nebo nadmutej (spolykal střepy), tak nejde víko přirazit. To se potom musej tomu, co leží nahoře, svázat ruce, aby se, až pojedou přes město, nevyklepaly. Ven aby nevylezly, ty ksindlí haksny. Aby ve škvíře nesvítil černý oblek a zároveň hnědé tepláky a aby nemávaly na kolemjdoucí občany této republiky. Aby neklepaly na sklo, neťukaly na okýnko, až budou stát na křižovatce s tou jejich stejšnou.

Dej si majzla, ať nepotká tě tento rychlený osud. Nenech se zlanářit. Koukej prodat svou kůži draho. I ten brouček tomu rozumí, breberka. I on má svýho, kterej ho, a moc mu chutná. Článekovitý tygr, nohatý, po špičkách se řítící, každou škvíru čmuchající. Stonožka rychlá a placatá. I na ulici si dej pozor. Těch městských poprav, co se za den vykoná. Ty těžké tramvaje, nákladáky plné mokrého písku. A pády. A uklouznutí. A ohlédnutí a chlup a jalovec a čochtan. Vilda Brůna, Červenec, fialy... kost... kuchyňský robot... Ladislav Pot... Jindra Flaška... Ruda Mára... fén... dzin, dzin – sobotní hlas venkova... cirkule. Horymír Pochmurný, Pind'ule pind'ulatá, pind'ule paťatá... Kozodoj.

* * *

Město-úl. Město-zvíře. Pralesního včelstva roj. Smečka všekazů v dutinách ztrouchnivělého pařezu. Hadí med. Zmije nosila. Mravkolvů souchotinářský pyl. Splešťule blátivá a larva potápnice, spolu s vodoměrkou, palčivé hedvábí z nich.

Dnes náramný je tanec. Městský ples, pod divokou nocí. Pijí se vody, nabízejí se šťávy ze starých automatů. Ze světové výstavy. Malinová, citronáda, oranžáda. Za korunu pohárek. Zhášet žízeň u rachotícího kelímku a za oknem bufetu u Pelikána svítí neón a spící hejno holubů mžourá na projíždějící tramvaje, plné večerních běženců, biografu nadšenců, dvojic i osamělých, jež pod tekutým světlem, za zelenkavými skly odjíždějí do městských dálav, do Břevnova a Vysočan. Do periférií, do továrních lesů a vesnic. Ach... naslouchat, jak v ocelové mokré dutině syčí sodová voda, spolu s ní teče do kalíšku tenký pramínek šťávy. Osvěžení u vybledlého světýlka.

Jsou i jiné vody. V této vlhké žabí noci. Jsou mozkové vody, puklé rakevní šťávy, hřbitovní mošty, pukavce. Ojínělí, zpocení v márnicih. Horké mrtvolky, musejí je polévat kýbly ledové vody, aby je nezachvátila suchá sněť! Aby nepropadly náhlé trouchnivíně. Zběsilé mumifikaci, kdy horká krev stříká ze všech pórů. Krev a míza. Umírající na gumových plenách, na chodbách nemocnic. Plodové vody. Mokré rakoviny. Tekuté vředy. Chuchvalce prochcaných fáčů, chlupy a šedorůžová mázdra, sladký hnis, jehož hovězí pach duši z těla vyhání. A slzy strachu. Kvasící žal.

Jako tenkrát, když to dítě vypadlo z okna. Smeklo se na parapetu. Nikdo nehlídal. Zřítilo se na dno Vršovic. A zježili se kocouři v přerostlém zdivočelém zahradnictví. Stojíce v růžových houštinách, u pařníku, v cestičkách skrz bažiny rozmoklých zahrad. Zježili srst a vytřeštěné oko upřeli na šhubající se tělo na pustém chodníku. Byl slunečný den uprostřed podzimu. Z Botiče stoupal morový puch. A vítr světem táh, rychle letěly mraky. A národ divokých kotů viděl smrt přicházet. Jen kocouři a sovy mohou hledět smrti do tváře

a nezhebnout strachem. Důvěrně ji znají. Každý den ji potkávají, při svých městských toulkách. Často na ni narážejí, když za tmy k ránu prolézají zadní dvory nemocnic. Když slídí za noci, kdy svázejí velké černé vozy dnešní úrodu, temné, aksamitové dožínky. Co nakosil světový sekáč. Ten, koho ťal, na okamžik zahlédne jeho tvar. Ty oči, které nejsou, ale přeci... z nich jde strach. Dobře zná noční národ toho osamělého chodce, který se právě teď sklání nad dětskou tragédií a laskavou rukou roztíná srdce a vyjímá nevinnou duši, pouští ji do světa, jako bílou holubici.

Nebo tehdy, v tom městečku, na úpatí hor. Na severu Čech. Řízek v restauraci. Holandský řízek s kaší! S kaší! „... ta kaše je nejlepší! Já sem chodím kvůli tý kaši! Maso jest dobrý, ale ta kaše. Jařabata! Je báječná! Jako dech. Dejte si ji.“ Povídá starší paní, volá na příchozí přes celý lokál. Je to teta všech. Její snacha pustila v noci plyn a otráвила svého muže, sebe a jejich malou dcerku. Nikdo neví.

A vloni. Šel jeden člověk, pán, noční hlídač, setmělým stavenišťem. Mezi mrtvými bagry a rezatými válci, mezi silničními stroji. Kol pusté betonárky. A najednou to dostal. Do zátylku pajcrem. Železnou tyčí. Padnul. Dej si taky pozor! Ať tě někdo nepraští! Zahluší tě, a jakýs byl. Ó... brat můj drahý, proč sme na tomto svete?

Taky byl jeden pán, snědá opálená tvář. Šlachovitý vrásčitý chlap. Voněl cigaretami a rumem. Výraz pevný. Oko odhodlané... a v ruce držel nákupní kabelu! Bylo to divné, potkat vdovce s nákupem. Bylo vidět, co bude jíst! Mléko, chleba, mastnota v papíru, knedlíky v prášku, nudle. Stál u výtahu. I on pocítil. Nehybně zaštkal. Zatěkal okem po vývěskách. Stál, kde před měsícem stalo se neštěstí. Šel jeden ráno do práce, dveře od výtahu otevřel... a ječe zřítel se šachtou až do sklepa. Na betonu zhas. Tak vida, a on zde s kedlubnami v kabele! Nákupčí. Oni si tu budou... hajzlové... postávat... Jen počkejte! Náramný překvapení uhlídáte! Stařec zatěkal okem, pootočil se pátravě a mumlavě si povídá: „... asi vás udám...“

To je ten noci žal. Vlahý smutek. Kdy v roztříštěných situacích a smutných dobách dochází k náhlé zuřivosti.

A dravec i oběť jsou v milostném poměru, nebo zas, nikterak se neznajíce, s divnou radostí a bez důvodu propadnou nezřízené vášni, krvavému obcování. Smrtné lásce.

To jsou ti ležící v krvavé kaluži, po pitce, před hospodou, na ubytovnách. Nedělní odpoledne manželů. Za prudkého slunce školní tragédie. Sebevrah běží lesem, hledaje vhodný strom. Pak sundává kabát, pečlivě skládá na pařez, aktovku položí, klobouk navrch. A již se houpe, teplý vítr táhne řídkým lesíkem, je sucho.

To jsou ty jedovaté minuty, z jiných časů zbloudilé, z hvězd na konci světa. Otravují vzduch. A jen rozbily láhvi od vína hlavu chlápovi v Dlážděné ulici. Pro nic za nic dostalo dlažební kostkou mladé dívce v ulici Na Břehu. A z veřejného záchoda, jak z kulometného hnízda, z páchnoucí pevnosti, mžikají dvě vystrašené oči po tom pánovi, co s kudlou v ruce pobíhá po setmělém parku jak slepý kozel a seká do větví a vyje. Tak hlasitě a úpěnlivě, že z vysočanských továren se ozvali v odpověď milicionářští vlci.

Jsou to situace nezaručené, však s výsledkem vždy neblahým. A tak jako moucha, jež mne si ruce nad teplým lejnem v chladné deštivé ulici. A nestará se, zdali od psa či opilého poslance. I člověku nezbývá nic jiného než vážit si života a na obranu proti bludným zlům a zničení opatřit si, nejsa již dítětem, alkoholickou svatozář.

* * *

„Hola hou...!“ volají diví mužové „... Héééj... hýýýý!“ zavřeští hejkal. Je noc větrná a divoká. Mraky letí rychle. Vyplouvají na obzor mohutné ledovce. Ještě jsou prohráté rudým padajícím sluncem. A náhle hasnou a co modročerné, žulové hory velkou rychlostí se rozletí po nebi. Vítr šelestí v korunách stromů. Řeka je černá a divoce se třpytí. „Hóój...!“ volají pastevci krys. „Hracha... cha... hra...“

cha...!“ čepejí se rarach v odpověď. Na letenské stráni přebývá. Pod pavilónkem s vycpanou zvěří. Roztáčí kolotoč pro rousnaté kumpány s jezevčima očima.

A holka nahatá potácí se u cikánských domů. „... Ty, prečo si nevezmeš nějaké pyžamo? To si myslíš, že když chodíš ako opica, máš to nezakryte, že sa na teba niekto ulakomí? Ako krava? Prrrdel jak kotel, hrábneš tam a maš hrst' plnú mazutu. Kdo ťa bude trtkat'?... É... pfuj!“

* * *

Jsou místa, na noční mapě, kam lidská čeled' uznala za zvláště vhodné zahrnout ty ze svého středu, kteří, obzvláště obdařeni duchem a silnou ostrovní zrakou, probouzeli u těch ostatních závist a zlost. Tím, že kazili hru, byli vyloučeni z pískoviště. Ze hry – Nebe, Peklo, Ráj – uměli pouze – Ráj. A když řekli, že hrad je pouze hromada písku, rozvzteklil se harantí národ vskutku ostře. A když jim bylo řečeno, že za hřištěm s běžeckou drahou, doskočištěm a tělocvikářovou šatnou je krajina plná dobrodružství a lesů. Že není pouze škvára, plac s umělými překážkami, s kladinou a koulí, s malým fotbalkem... pak jejich vztek neznal mezí. A utíkají hned za školníkem, aby vyvedl sabotéra z jejich řad. Ať de pryč, ten kazihér, tělosměch, antifotbalist, sportu terorist, ten družební radosti ničitel. Ten zpočeného kamarádství zulukafr.... Nikdo ho nemá rád.

A vskutku, ani ti ho do svých řad neberou, ti, kteří chodí za školu a hrají si na odbojáře. Protože oni jsou anti. Oni jsou proti školnímu řádu. Ale on na něj prostě sere. A tak jim bere šidítka, podkladek jejich ideálů. Bere jim gumovou pohlavní pannu. Bere jim – hru.

Tedy blázinec. Tak... Tam jsou loženi. Bytem a stravou, a procházkou a stříháním molitanu, a komunální rakví zaopatření. Personál dílem z úcty či z pyšného samaritánství, či dokonce ze závisti, je ob-

sluhuje. Ložnice páchnou úzkostí. Jsou otupeni, aby nemohli vidět svět ve vší jeho špatnosti. Protože žádné tělo neuneso tíhu vesmíru, galaxie hříchu, historie vražd, tisíce sluncí napitých krví a bolestí, jež vyzařují zkřenčelý žár strachu a zoufalství. Jen děti a andělé, a tichá zvěř, berou na svá bedra hříchy světa. Tedy těm chovancům zastírají zrak jako poštovským kobylám, aby mohli táhnout náklad svých dnů tou dlouhou ulicí, tím nekonečným městem, až někam za obzor. Aby nevěděli a nemluvili.

Zpátky se vracejí stroje. Ti, co pochopí, že ústav je vlastně takový kosmodrom, posléze opouštějí tento svět. Jak balón stoupají k nebi. A v příhodné výši jejich zmučená duše radostně a s úlevou praskne a rozprskne se do všech stran. Stane se světem.

* * *

„... Hýýý...!“ vyjí psi z vily. V houštinách křehký, strnulý spánek kosů. Dech ptáků, v peří a snech. Ve větvích světlo hvězd, cezené skrze listy a trní, vlákna pavučin a mrtvou blanokřídlou mušku. V černých bezech šelestí vlny nočního moře. V dáli svítí rudá hvězda hotelu Internacionál.

A bílá hora soli, v zahradách u Troje. Ze stoky nad jezem chrlí se kalná a teplá voda. Kusy shnilého loje a kůží tiše vyplouvají a točí se ve vírech u břehu. Pak, chyceni tahem řeky, jsou vlečeny prudkou strouhou mezi barevnými tyčkami pro vodní slalom. Na špici ostrova spí hejno tichých kachniček a potáplic. Nestálí, vřeštiví rackové, běhlají se jejich těla, a když vzlétnou, jati nepokojem a dravostí, hltavé oči neúprosně na vodu upřeny. Způsobí ve tmě přeludné zrnění. A jejich hlasy budí koně ze strašných snů. A oni, s vytřeštěnýma očima, hledí s hrůzou skrz okna stájí do nebes. A zmateně buší kopyty do prkenných podlah. Jejich velká bezbranná těla se chvěla a tlusté žíly se vzduly těžkou krví. Così nahého bylo v tom koňském zmatku. Pak vše utichlo. Hřebčín se ponořil do nočních zvuků a pomlk. Jen

oko vyplašené laštovice se zalesklo nad okrajem lepeného hnízda a pátravě zíralo do teplé frkající tmy plné velkých těl.

„Hýýýý...!“ zavylí mongoloidní bratři. Zaklepali rty, cvakli zuby a znovu nabrali vzduch do volat a „... hýýý... ii... érrr... érrr... érr...!“ přidal se k nim tichý muzikální kretének s černýma očima. Velká šedá vila náhle ožila. Za mřížemi oken se bělaly malé tváře. „... Kříííaaauúúú... s... s... s... uíííáááárch... s... s... ci, ci, ci, cici-cici, ci... ci... ci... hurrrrrrrm – mmm... éééh... éééh... ééé... h, ééé... h... h...!“ vzbudil se patnáctiletý kojeneček v zavinovačce a řemení, půlmetrové nemluvně. Zježené dlouhé vlasy – vlčí srst, vráscitá tvář se stáhla do smíchu, do bolesti, a malé zmítající se tělo dalo se do řvaní. Vřískající malá ústa, mezi ostrými dravčími zuby trčí chlupatý jazyk. Blahoslavení spustili velký pláč k jasnému měsíci. Velký pláč a nesmírný smích. Hovořili s Bohem, jak jen oni umějí. Ani apoštolové neznali tvář Boha-Otce. A oni zde v pachu moči a řídkých žlutých výkalů, zvedající se z železných postelí, v síťených voliérách, nadouvají žilnatá rudá hrdla a poulíce nepřítetné andělské oči, dají se do vytí. Vychlípené otvory dužnatých pohlaví, vzepjaté životy, trčí ze škrobených košil a vlhkých dupaček. Doráží na gumové kalhoty jak bledé ryby za ojíněným sklem. Překrvená touha v igelitech.... A psi v zahradách a dvorcích sedí nehnutě, v extatickém pohnutí divoké mysli. A pláčou nad časy, kdy lovili ve smečkách hebkou srnu. Zpívají psí legendy. Evangelium podle vlka. A ti nejmenší vořeši, v divém poblouznění, spolu s krvelačnými velkými kocoury této noci sbratření. Chodí v trávě za popelnicemi dokola a vzpínají se proti zářícímu nebi. Tančí pradávňý tanec k oslavě zvířecího anděla. Každý úplněk je navštěvuje. Sestupuje z nebes v podobě moudré divokosti, huňatého klidu a jeho hlas zní jako dlouhé bicí pauzy kyvadlových hodin.

Měsíc, skvrnitá, bledá tvář. Velká zjizvená koule visí nad vlhkou, zrosenou krajinou. Na lukách, v ostrém tikotu cvrčků, padá žlutá zář do tekuté páry v jitrocelech, černobýlu a vysokých travách. Na

hřebeni kopců, v černých lesích zpívají lišky: „... Dobrou noc, sladce spi... Adame Vesmíre... dobrou noc, sladké sny... dobrou noc, hvězdy... Chraň, Otče, mou bolavou duši... a nedej zahynouti nám...“ volají lišáci. A žabka, jak živý kamínek, skáče po dláždění, pod sršící lampou, do příkopu u cesty. Zde spočine v zarostlé kalužině a její zlaté medové oči se strnule upřou na perleťové noční slunce.

* * *

Za jistých nocí dochází k hvězdným deštům. Zvláště uprostřed léta. V temnotách šumícího nebe padá bílá létavice a zmizí v černých korunách bříz a třešní. Hvězdopad.

Když přijde sedm hladových let, ohlásí zlé časy mohutná noční bouře. A krupobití, kdy velké kroupy z černého ledu zničí vše, úroda vniveč. Kouřící závěje zalehnou obilí. Než roztají ty nebeské ledy, zamrznou řeky a tůně. A rána jsou chladná a tichá. Vyjde slunce, pak tisíce potoků a stružek se zatřpytí v krajině a v smutné veselosti odnesou prach, odplave letní dým.

I jiné padá z nebe. V jiskřivých hlubinách nočního světa, v rozvichřených dutinách tmy, v rozfoukaných jezerech hvězdných mraků líhnou se situace, zrají zde osudy. Někde, tam za nimi, v končinách s hluchou ozvěnou myšlenek, roste strom a na něm granátové jablko. Už zraje, začíná podzim světa. Listopad lidí. Až život jak zapadající slunce bude žhnout nad obzorem. Jen jako uhlík v ohništi hasnoucím, v hromadě popela. A dozraje plod, nesmírné velikosti, drtivé drobnosti, závrtné blízkosti, a padne. Na konci času. A umře svět.

Letěla jiskra nebem. Nad krajinou měst a polí. Hvězda-Létavice. A její vzácné světlo padalo do všech stran. Třpytilo se v očích zvířat a dětí. Pod tou jemnou, duhovou září leží život, jak tělo poutníka, jenž ulehnuv v lukách. Do kvetoucí trávy, na kraji hlubokých lesů.

Je okno, je noc. Na posteli mladých manželů. Záclony v okně se mírně vzdouvají. Město za sklem usíná, vyžíhané a suché od léta. Hojí se rány, jež zasadil bílý den. Okna hasnou. V suchém trávníku lezou ježci. Táhlý, vzdálený hukot nočního autobusu. Ještě zarachotil výtah. Bouchly dveře.

Na prostěradle leží čtyřnohý tvor. Dvojhlavý člověk. Muž a žena spánkem spojeni. Láska se vrací, v čím dál tím delších intervalech, v ozvěnách. A tak, sami se sebou a v sobě ztraceni, semkli se do sebe, v přátelské osamělosti. V hluboké lásce dochází k tání hmoty, prostor se stává pláství a čas medem. Snad tehdy, jako kdysi poprvé v krásné bolesti panenství, se rozplynula samice do samcova těla. A vzniknul, alespoň pro tuto noc, pro tuhle chvíli, rajský člověk. Akt vesmírného významu. Muž se všemi žebry.

A dítě spí v prosvětleném vonném těle. V ženském životě. Jak plamen, jenž vzplanul, v divokém lese jejich lásky.

Dřevo praská. V chladnoucím vzduchu se táhlým lupnutím vzbudila velká skříň. Ožívají zaprášené pukliny v černých almarách, plných kabátů a bot. Místnost je ale prázdná. Jen stůl, židle a v láhvi od italského vína slaměnka. Malé rádio, dvě ploché baterie svázané zavařovačkou. Ve vyhrátých, holých místnostech honí se stíny nočního léta. A kapky pouličních světel odplouvají v teskné perspektivě do dále. V dlouhé pusté ulici, mezi bloky dvouletkových domů, září výklady jak barevné pastelky z válečných let. Jakési růžové, vzbuzující naději, a mléčně zelené, dávající takový soukromý pocit městské radosti. A očekávání, sladkobol, tekoucí soustředěnost, jako když vibrafon, v klouzání paliček, ulpívá měkkými, tekutými údery v pavučinách unavené duše. A jeho déšť přináší štěstí teplého jara, tu širokou luční neurčitost. To... cosi je v dálce. A... něco přichází.

Vůně ženy. Sladké mléko vylité do škrobených prostěradel. Vůně mladých nader. Jemné světlo spící kůže. Až dusivě bohaté končiny vlasů. A oko... jó. A v klíně huňatá chlupatice. Střed ženy, silná

slabost. Krásný protiklad k půvabné tváři. Princezna s medvědí uchem. Leží na polštáři, už ne jako na oltáři. A přeci něco zůstává, jako když jde člověk krajinou a ohlédne se. Něco už není... A tou nepřítomností to stále trvá. Mají se rádi až za hrob.

V témže městě, bludišti domů a ulic. V labyrintech náměstí a čtvrtí je místo Bohem prokleté, děblem vzpomenuté. Věru, byl seslán, aby zkoušel. A tak, v jednom omšelém domě, ve třetím patře, je malý temný byt. Schodiště pusté, zpod dveří doléhá dunivé stařecké dýchání. Sípavé kašlání. Prašivé obracení v postelích, chraptivé chrutí. Žárovky matné a bledé, slabá světla stoupají po vyšlapaných schodech a na oknech přerostlé voděnky v květináčích a hrncích. Když jde po schodišti nenápadný návštěvník, občas je vylekán mocným čmoucháním vořechů za dveřmi. Pod prahem sají vzduch kožnatým čenichem! Pak se zuřivě rozštěká skvrnitá psí tlama. A vytřeštěné oko upřené do dveří a lesklé koule jsou loženy v kožiše. Jeden nízký apač z prvního patra vyvádí jako šílený. Skáče na dveře, drápy chrastí, zuřivě vyje. A... zvláštní, vrtí ocasem. Člověk je slabý na psí srandu, na kousavou veselost.

Tento dům kdyby nebyl. Věru, lépe by se žilo. Tu divnou partaj zná jen pár vyvolených. Když vejdete dovnitř, do malé kuchyně, nic nápadného, kredenc, dřež a tak dál. Ale pak je skříň a za tou skříňí dveře a za nimi úzké schodiště do hlubin klesá. Dole, hluboko pod sklepem, pod kanalizací, je malý bunkr. Betonová místnost. Zde stolek, čtyři židle a u stropu lampa s plechovým stínítkem.

Jsou nenápadní, snad mírně prošedlí. Ale dozajista konspirovaní, ti pánové. Důchodcovská elegance. Myší kožíšek. Scházejí se zde k poradám o osudu země. Někdy přijdou hosté z ciziny. Emisar s šeptaným příkazem, od černých apoštolů. To obyčejně vypukne válka. Již dvakrát tomu tak bylo. Vždycky přijel jeden. Ani se neohrál a byl zas fuč. A hup... protektorát.

Je to centrála tajných služeb. Dochází k obřadům černé magie, při nichž dostanou politická rozhodnutí ten správný šmak a říz. Ty

potřebné grády. To kalibrování. Výroba horizontů a ideálů. Kaširování kulís pro prezidentskou krajinu, příprava živých obrazů pro lid, pro lůzu. Jsou to pekelní hodináři, mechanismus světa štelující chamtivými prsty, patlají. Koupou ty hodinky v lidské krvi. Páchnoucí strojek. Zde jsou vytyčeny kóty, pekelné triangulace. Udán směr a základy propagandy. Odtud pochází příkaz: „... Musíme vychovat veřejné mínění...“

Zde jsou uloženy otěže, jimiž se kočírují vlády a parlamenty. V hlubinách ministerstva vnitra jsou dobře schováni tito pekelní šlechtici. Zlá hrabata. Zde je ovládací panel napojený na centrální světovou banku zla. Ciferníky a pojistky od líhně prezidentů. Na dvacet let dopředu, i na sto, jsou šlechtěni vybraní brojeři, aby pak, v šikovné situaci, vstoupili do veřejného života. Před zraky národa.

A pokud tomu chtějí okolnosti, jsou tyto hlavy států, republikové palice, pokud je to nutné a potřebné, zlikvidovány rozličným způsobem. Jeden pochopí a včas odstoupí, pokud je mu dovoleno, jinému se rozstříkne mozek za jízdy autem, při návštěvě jednoho města. To se vybere jeden blázen, dá se mu puška. No, a pak zbývá jen čekat a šikovně ho postavit, aby se mu trefili na komoru či mezi světla, až ho povedou k soudnímu přelíčení. Nebo spadne ze schodů, havárie letadla či roztomilá škála sebevražd, psychických poruch. Božíčku, ale nejlepší, a taky to dobře vypadá, je srdeční příhoda. To slavné srdce. Orgán hrdinů. Srdnatých. Díky politické kulturistice byl tento sval vyzdvižen na kopí slávy. A přitom skutečným orgánem, jenž řídí jejich kroky, je střevní mozek, ranec rour a lymf vlhce se o sebe troucích, plných slizu a sraní. Tedy srdeční pohádka, koronární legenda. Srdeční lež, krevní podvod. To je vždy pikantní a solidní. Taková rozšafná smrt mezi rozepsanými projevy a žádostmi o milost. Mají k dispozici policejní jednotku, která prezidenta chrání a řídí jeho kroky. Usoplený strážmistr křičí na svého slavného chleboďárce: „... Kam to lezeš, čurdo!“ když se mu ten zatoulá mezi maceškami v Královské zahradě. Ten ráčkující mizera.

To mají na svědomí oni. Jejich prsty jsou nastrčeny všude. Ovládají nitě vedoucí k šéfům organizovaného zločinu, majitelům akcií velkých koncernů, do generálních štábů, do novin, na ministerstvech sou jejich kucí. A když se tihle dohodnou, spustějí válku na to šup. Na to vem jed! Protože, prostě si o sobě vymysleli, že jsou k tomu povoláni, a taky de vo ten dobrej pocit. De vo prachy.

Na jisté podřízené, značně nižší úrovni, jsou s nimi propojeny jisté tajné společnosti, nepřehledná brigáda šašků stavících chrám boží slávy. Tito hadráři, věru, promenují se v rozličných prostěradlech, s pomocí salonního spiritismu a vykuchané židovské tradice, místo pokory – pýcha, to vše smícháno s politikou, obchodem a pohlavní úchylkou do pořádného karbanátku. Karburátor, že by pes blil. Táhle hulákaj zaklínadla, malujou Šalamounův znak, ty židobolševičtí tatrmani, spekulativní absurdní křesťané v existenciálním rozměru. Kostnatí šedesátníci, mladí odbojářští uvozhřenci a prdelaté babice. Ano! I ženské mají mezi sebou, takové řitní přidavačky, takové nádvornice na chrámovém staveništi. „... Kundičkýýýíííí... postavímééé... vjěčny Jeruzaléém... Adonáííí... a prd!... a mrd.“ Jejich ksichty jsou divné, takovej špinavej šmrnc. Takovej zlej cink. Svědecká jehoviština.

V závojích své pýchy a touhy po tajemnu, a s rašelinou bahní neřesti, nevidí ani kus skutečného světa. Jsou slepými králi mezi jednookým lidem. I ten poslední Vincek, co někde krmí svině a šoustá kobyly, je proti nim archanděl. Protože oni jsou aristokrati rozumu a kapitalisté inteligentního hlupáctví. Jak se jim líběj východní nauky, šupákům! Nerozuměj tomu ani za mák, ale ta Kunda – líná, to je šíleně bere u sέρce. Každý mongolík s uslintanou bradou je zřídlo moudrosti a Boží Lásky. Král života, ten tichý blázínek, co postává s bandaskou na rohu u hospody. I ta prasečí krysa, co utíká kanálem, hovno v zubech, ještě je vidět kousky mrkve a lilku, je proti nim světcem a Božím Synem ve své plné slávě a velikosti. I to opelichaný chcípý holoubě, nadmutý a zašprajcovaný v okapu,

právě zvedlo hlavičku a vystříklo na chodce ze žlutého zobáku obsah svých střev, i ta scíplotina je Duchem Svatým.

Oni však jsou oblečeni do těžkých skafandrů svých hříchů. I ten ministerský předseda, i ten mladý básník, ti dva generálové, ředitel zpravodajské služby, maman z literárního salónu, hejno úředníků. Velmistři, pážata. Jsou v brnění, hlavy v litinových kuklách, plesnivá skla, zadýchaná jejich nudou a blbostí. Jsou rozvaleni na nádherné louce, vítr šumí v lesklých travách. Boží obloha s bílými mráčky v modré klenbě, chladný vzduch mezi obzory. Zpěv ptáků ve večerních křovinách, hry slunce a listů. A v krajině jsou v údolích bílé vesnice. U velkých řek královská města.

A lidé na polích, zmučeni životem v továrnách, ale přeci šťastni jak blechy, že můžou dejchat tenhle vzduch. I tragédie světa v nich neberou naději a prostou víru. Nemusejí říkat Bože a tlouct v kostele hlavou o podlahu, ale mají rádi svět. To jsou ti věřící. Sůl země. A žádná děvka s hubou plnou intelektuálních keců, filozofií, jak se vyhnout Božímu přikázání, badatelé v esoterických naukách nerozumějí hluboké prostotě Bible, sype se z nich jak bobky z kozičky: „demokracie, humanita, evropanství, meditace, zamyšlení“. Jsou to barvotiskoví agenti, panáci z reklam, jsou dutí. Falešné formy z papír-maché bez obsahu.

Nic z krásného světa nevidí, skafandřenci, zakuklenci. Jsou opilí pýchou a vztekem. Nerozumějí lidské řeči, nechápou znaky a slova. Jsou nějak negramotní. Mrzáci života. Chodící mrtvolky. Poznají se po čichu. A hovoří spolu skřeky ubohosti a hněvu. Živí v sobě křivdu, až jim nervozita škuje ksichtem.

Nemravné hulákání a supění při sodomských orgiích.

A přitom každý ten vesnický dědoušek v létě pod jabloní, v bzu-kotu včel by je zachránil. Nebo ten v bludišti městských ulic. Kdyby jen ale k němu našli cestu. Jsou slepí. A nemusejí chodit do kostela k oltáři, stačí, když budou žít a doopravdy pracovat, když zpokorní a pokloní se před světem. Sami pak najdou cestu. Jsou slepí.... A tak

snad jediná je jejich naděje, že ujdou peklu a zatracení. To bude ta chvíle, kdy vzpomenu svého dětství v hodině smrti.

* * *

Ó, hudbo noci. Mohutné varhany světa. Každý atom i hvězda mají svůj tón, svůj zvuk. V černém větvoví vesmíru plují oblaka zlatých jisker a křišťálových světů. Bouře rachotící v hlubokém údolí. Hromy ve skalách. Tiché bubliny stoupají z bahna tůní a močálů. Deště v bukových lesích. Mlhy v ulicích pochmurného města. A večerní ticho v polích. Klid duše za soumraku, ve starých sadech a zahradách. Jasně okamžiky, ostré krásy prvních nočních minut. Chladnoucí zdi domů po denním žáru. A nesmírné hlasité mlčení měsíce. Chvějivé, řezavé krystaly radosti tají v nočních vodách pokoje a klidu. Žal a bolest, jak žhavá čpící mouka, hasnou pod lesním deštěm. A v oblacích páry se nad střechami a komíny tiše rozplynou.

Čas, ve svých přesunech a hnutích, v oceánech spánku. A jen někde, v osamělých lagunách a zálivech, tiše duní jeho nesmrtelná ozvěna. Jsou hluboké, bezesné okamžiky, v roklinách bezvědomí, kdy dochází ke zmizení času. Každou noc, ve svých vrcholných situacích, se spánek stává malou smrtí. A ráno milosrdně zakrývá rozkopnutou rakev mezi polštáři. Při každém z těch mnoha všedních zmrtnýchvstání.

Jsou údobí roztroušená v krajině lidského života, kdy dochází, snad na základě spiknutí osudu a okolností, k zrychlení času. Zvláště při tragédiích a jiných chorobách štěstí se chová čas věru nevyzpytatelně. Ztrácí řád, opouští odvěké cykly a rytmus minut a vteřin je rozházen a zamíchán. Samozřejmě, stává se, že čas usíná, že se zpomaluje, bloudí v postranních uličkách života. A zvláště na podzim se stane, že čas se vrací po polních cestách, po zvířecích pěšinkách nazpět do minulosti a teprve na prudký zásah zvenčí

se obrací a spěchá osvěžen novými zážitky do svých současných pozic. To místo, které takto nezodpovědně opouští, je pak duté a prázdné. A jak do nějaké kapsy se vdere temný chladný vesmír a vzduch ulétne nikam.

Tisíce časů, nesené světlem hvězd. Fosforeskující hodinky, rudá vteřinovka trhaně klouže časem, v soumravné temnotě dukelských lesů. Za časů partyzánského hnutí. Pevná ruka snajprova. Mosazná nábojnice. Svítá. Mokrý jehličí a přátelský chlad ocelové hlavně. V ranním šeru po hřebeni nad průsmekem se mezi stromy míhají zlé stíny vlkodlaků.

Orloj noci duní a neustává. Jde za svým cílem, mohutné závaží lidských hříchů napíná řetězy, roztáčí hřídele. Nesmírný ciferník s miliónem numer a rafií, jež v závratné perspektivě či strašlivé blízkosti splývají v jeden biblický čas. A drtivá ruka se neúprosně blíží k poslednímu číslu na předvěkých hodinách. Je ukotven v nekonečných pustinách vesmíru. Odevšad je k němu stejně daleko.

* * *

Závany větru přinášejí jiné utržené časy. Zvířecí horké minuty, tuhý čas kamenů, žulové milióny, dunění starých moří v hroudách čediče. Kam sahá vzpomínka říčního oblázku? Jak rychlé jsou myšlenky viru cholery a moru? Jaké jsou sny černé smrti? Zběsilé krajiny bakterií, panoptikální vesmír těžkých molekul.

Nad městem se vznášejí oblaka k prasknutí plná zmítajících se, vroucích časů. Čekají na příhodnou noční chvíli. Pak se spustí déšť vteřin a těla lidí i potkanů ožijí jiným, jen pro tuto noc zapůjčeným životem. A ve svých snech budou nahlížet za kulisy času. Jejich tělo bude číst z budoucích stran osudu. A duše, jak balón, poletí unášena větrem noci, nad podivuhodnou krajinou snu a děsivých vzpomínek. Kolem rybích a ptačích planet, uvízlých ve spletitém kořání nebeského stromu. Ve vykotlaných březích ráje.

Kde v dřerách žijí raci. A vody života a smrti narážejí do šelestících rákosin.

* * *

Když noc klesne do dvorů a ulic. Do zadních traktů města. Když napustí tmavým lihem štolý průchodů a pasáží. A příchod velké večerní bouře splaví prach z dlažby ulic, ucpe a zaplaví odtokové kanálky ve dvorech domů.

A vzniknou rozlehlé kaluže plné lesku a větrného chvění, aby pak v pozdních hodinách ustály se do podoby vodního skla. Na nehnuté hladině, dotýkané pouze nohou komára, zrcadlí se městský svět, hluboká šachta dvora, stoupající stěny z oken a pavlačí. A nad ním pohyblivé kouřnaté nebe, kdy noční mraky schraňují ve svých parách odlesky a světla zmizelého dne. Vítr táhne temným zejícím průchodem, v rohu dvora se točí a stoupaje mohutným hebkým vírem cuchá listí a větve kaštanů.

V tuto letní vlhkou noc, po dešti, vybuchují noční kuchyně gejzírem pachů a barev. Do zastrčených koutů, ve spleti kůlen a přístřešků, kde jsou malé plácky na dně dvora, kam ústí věčně otevřená zamlžená okna. Mastné páry, prskot omastků, vzteklé syčení olejů na pánvích, horká oblaka z kotlů na polévku. V řinčení nádobí, pekáčů, stovek talířů rachot, vzpíná se hulákání a zpěv cikánské umývačky. Kuchaři, v mokrých prstech palice, rychle naklepávají krvavé maso, kuchají krůty, šlachy a blány odmrskávají z prstů na podlahu. Kupíci se hromady zeleniny, krouhání zelí, křehké listy kapusty. Pach vařených květáků se motá pod stropem v olejnatě žlutém světle zakouřených žárovek. V kotli bublá vývar. Štouchané brambory v hrncích. Větrák se zmítá zahlcen mastným prachem, kouřem z přepálených tuků a horkou párou. Rudé tváře zbrocené potem, ve vroucí vaně pečou se řízky. Křupavé porcování kuřat a kachen. Ty vyježděné ostré nože. Léty vybroušené do podoby

břitev. Vysekané prohlubně ve špalku na maso. Řeznické sekyry leží v tříšti masa a kostí.

To vše, podobno určenému karnevalu, tryská z oken a dveří na betonový plac. V kaluži stojí kýble splašků a pomyjí. V plechovkách od oleje jsou zbytky kostí, hrášek, kusy kotlet, šlehačky, brambory, pudinky zalité pivem a vínem ze dna sklenic. Rozmočené žvance chleba a vek. Nabubřelé lámance rohlíků. Hnijící košťály a rozbředlý salát. Jen co nastane hluboká noc, až ztichne lomoz a křik, zjeví se potkani, tak náhle, jak přilétnuvší hejno krahujců. Ze škvír a kanálů vyzmítají svá srstnatá těla. Co chvíli poškrábou zadním pařátem svědění svrabu a morových blech. Rakovinných klošů. Klíšťata plná cholery a zánětu mozkových blan.

Vyrostou se ze tmy, plavně zabřednou svá šedohnědá těla do škraloupů sedlých omáček. Do hrud ztuchlého loje. Do kaluží tuku a černých smaženin. Vyplaší bezhlavé roje švábů. A jejich žluté zuby s chutí rozdrťí nahnilé jablko či vysají krvavý fáč, co odhodil pořezaný řezník. Hbitě vykoušou nory do speklých vrstev bramborových šlupek, kapřích hlav, kůže z uzenečů a vaječných skořápek. A když objeví pod hromadou smetí, vajglů a popela pohozený zasmrádlý pajšl, jejich veselost nezná mezí. Lačně vniknou, po žraločím způsobu, do mokvajících dutin, v praskání chrupavek a mlaskotu mokrých zahleněných plic převalují se chlupatá těla jak včely v růžovém kalichu, králíci v pelechu, jak blyštivé mouchy na mršině ježka.

Tyto chvíle jsou plny černého života a dvůr, v dusivém pachu popelnic, slaví každodenní masopust se všemi maškarami. Můry se dobývají na světlo v drátěném košíku a na střeše, na stožáru telefonního vedení, mezi zašlými porculánovými hruškami, sedí noční pták. Točí nad pomyšlení hlavou a skuhravě volá na zbloudilou smrt. Už má svou chvíli stařena ze třetího poschodí. Už vyje domovnický hafan. Už se duše zmítá v síních starého srdce, kde vlny husté temné krve vymílají stěny. V pavučinách šlach visí srdeční kámen. Těžký viklan. Už se komíhá, roztáčí. Už padá.

V labyrintech ulic, pod sešlou fasádou domů, jsou ukryty místnosti, bohaté komory. Navenek chudý, omšelý dům a uvnitř překypují pokoje třpytem lustrů a mihotáním zlatorůžových tapet.

Anebo prostá kuchyně. A ve spižárně je kastrůlek s bramborovým gulášem, v papíru kus maštěného šklubánku a plecháček s cibulovou omáčkou. Na talířku je palička česneku a dvě malá, rudá a slaná rajčátka. V síťovce visí cibule. Na polici pár kompotů z angreštů a višní. A lahvička jahodového džemu. A balíček sirek. Svíčka, závaží ke kuchyňským vahám. Ošatka s motouzem a složený kus modrého balicího papíru. Pak v krabici od holandského kakaa je uschována lahvička s rumem. Na zemi je bednička se třemi velkými bramborami, půlka zelné hlávky a petržel a dvě mrkve z krechtu. Čtvrtka celeru. Plechová flaška s petrolejem. Na poličce je postaven mlýnek na mák, vedle je smotána prádelní šňůra a košíček s kolíčky. Dílem jsou dřevěné a pár je tu velkých, čirých, z předválečné umělé hmoty. A síto, a staré holiny. A pekáč na vážení kojenců. V bedničce starý vlček a dřevěný vlak. Hrst hliněných kuliček, červená, zelená, modrá, žlutá, stříbrná a jedna pozlacená kočičím zlatem a slídou. Malý kojeneček, batole z lipového dřeva, v ústech rumělkový dudlík s magnetem. A láhve od mléka. Mýdlo s jelenem. Sáček sody. Šmolka v černém kalíšku. Lihový vaříč s mosaznou nádržkou. Ocet. Pach hořčice a studených zdí.

A past na myši s kouskem zkamenělé slaniny. A láhev s pivem. V krabici od bonbónů staré cedníčky a alpaková lžička, kterou když se zamíchá čaj s citrónem, tak surově páchne. A v koutě na polici stojí měděný koníček, osiřelé těžítka, hrabe kopýtkem v prachu a pavučinách. Velí národu pavouků a stádečku sviněk. Někdy přijdou na návštěvu plechová žabka a kohout a společně se roztančí v šerém světle nového dne, jež se dere škvírou pod prahem, za skřípotu rezavých per a kalených pružin. A spřádají své železné sny, kde hlavní roli hrají ostré špóny a v houštinách bažanta křik.

Jsou však, notně zakonspirovány, též bohaté studnice hojnosti. Jeskyně v masivech domů, plné pokladů života. Komory nadité, pod zámkem, pod závorou. Na okénku mříž. Dlouhé řady vzácných kompotů, nakládané olivy. Velké flašky kyselých okurek, žárovka nade dveřmi je žlutě prosvěcuje. Každé to sklo je malá tůň. Okurky, kuličky hořčice, větvičky koření, plátek mrkve a petržel. Brusinky v rudých skleničkách. Plechovky plné masa z domácích zabijaček, liboví skřivani. Temné pláty matně se lesknoucího cikánského špeku. A kaviár ve skleničce. Ananas. Hříbky nakyselo. Každá sklenička je jiná. Ryby v nálevu. Pletence česneku. Vzácné ovoce. Hrozny modrého vína, broskve, co pukají při doteku rtů. Skleněná letní jablka. Jahody goliášky. Kanadské borůvky. Polské ředkve, bílé jak noha. Rumunské uzeniny. Všetatská cibule. Uzené nutrie. Oslí maso. Klokaní dršťky, býčí žlázy. Lidské oči v soli a kmínu. Žraločí biftek. Vorvaní mrdka. Sliznatý kalmar visí na háku. Žabí stehýnka v nočníku. Lojový pudink. Tlačenka z kořat à la skořicový závin. Pšeničné klíčky. Pohanka v pytlích. Škeble, zévy, lastury. Ráček poustevník seká klepítky. Vlaštovčí hnízda z Kardašovy Řečice. Nadívané husí krky. Půlka pečeného vola sošně opřena o zeď. Myši v županu. Koroptví led. Stoletá vejce. Pukavce od korejských slepiček. Kozlí láska. Lanýže, sumýši, krevety. Uzený baptista. Tři vejce do skla. „... Já mám devět kanárů...“ (aspik), krtek v křenové omáčce, šunka z lasic. Buchty vod naší mámy. Kapoun francouzek – něco ef ef. Chlupaté knedle klózáky. Čínská masa. Bambusové výhonky. Placky. Rejže. Sejra. Blbouni. Tlusté od šunky. Bláznův svitek. Kližka z žirafy. Antilopí guláš. Tchoř na smetaně. Výpečky z komárů. Sušené ryby. Kaštany nadívaný velbloudí konečník. Opilcův měchejř. Kapr na modro. Pstruh duhový. Salámy: ... Chvalinův, lázeňský, Třebízského, Fiala – Speciál, MUDr. Antonín Lebeda ml., česnekový, polský, rybí, veronský, junior, berlínský, permoník, cikánka. Kola sýrů, bečky tvarohu. Srna v ledu. Psí bouda v těstíčku. Karasi s majonézou. Prasečí ocásky. Holandský salát. Rumcajs. Hanácké

zelí. Čokolády. Ledové bonbóny. Sudy vína. Bavorská piva. Kořalky a rumy. Basy plzeňského. Koňak. Vodka. Myslivec... cigára... kafe... a pribiňák.

* * *

Krajina protkaná sítí chodeb a dutin. Suterén města. Kořeny domů. Každý barák roste z podzemí. Zde jsou základy jeho podstaty. Tady je vidět obnažená struktura lidských jeskyní. Skalních doupat. Staré domy po staletí se rozrůstají pod zemí, do spleti sálů a pivnic, chodeb a sklípků. V několika patrech, v tom posledním pak studně a v té studni, skrytý pod hladinou, je vchod do předlouhé prastaré chodby, jež vede kamsi za město, do lesů, k řece.

Pak jsou čtvrti z přelomu posledního století, jež jsou zapuštěny do země, skromně a jen tak, aby se neřeklo. Jejich kořání je mladé. Spokojí se s obyčejným, jen někdy dvoupatrovým sklepem. Schodiště křivolaké se láme a točí. Dvířka na petlici do jednotlivých komor. Omšelé zdi, mokvající skvrny. Zející zdivo pod opadanou omítkou, pavučiny. Stará výlevka pod kohoutem, vykvetlé mechy, měděnka zpuchřelá do lišejníku. V omlácené kredenci se prodírá životem umrlčí červotoč. Někde kape voda, hučení kanalizace v litinových rourách. Těžké zvuky žití padají na dno. V komorách, za oplechovanými dvířky, jsou hromádky brambor, za ohradou uhlí, pár starých briket, v kýblu hrst třísek a prachu. Žárovka v černých pavučinách. V sítích, v závěších mouru, žijí tajemní pavouci, nehybní po celé roky. Pak přiletí zatoulaný komár. Průduchem, jenž končí někde vysoko, na úrovni dlažby, na hladině ulice. Přiletí tenká muška a z úkrytu vyrazí drobný zaprášený nohatec a už kouše, obaluje. Potměšile se usmívá, vyžrál na osud. Spokojeně mručí do vousů. Šťastně brblá. Vystačí pro několik generací, ještě jeho vnuci budou žít z té člověčiny, z komářího břicha naditého lidskou krví.

Brambory začínají měknout na konci zimy. Vyrážejí bledé šlahouny, dužnaté klíčky vystrkují do temnoty. Po paměti se vzpínají ke zhaslé žárovce. Hmatají zdivo pod průduchem. Připraveny kdykoli přijmout i jen odlesk světla. Jsou tak přecitlivělé, tak hladové, tak chtivé světla, že stačí před nimi promluvit o slunci, a hned s dutým, křupajícím šelestem se vám vrhnou po nohách. Kdybyste je nechali, opletly by vás jak čubčí víno a vy byste jim museli bez ustání vyprávět prozářené legendy z letních dob. Pohádky o světle a bramborovém poli. Nehybné příběhy bez začátku a bez konce. Jen bílé zářící slunce o polednách se opírá do zelených listů a hlízy zrají ve vlhké hlíně. I mandelinky by snesly, i háďátka. Když potom světlo dlouho nepřichází, ani žárovka se nerozsvítí, ani jednou za uherský čas, za maďarský měsíc, tehdy zklamány vadnou, umírají doopravdy a začínají hromadně hnít. Se zlostným zadostiučiněním se promění v hromadu mokré břečky, na povrchu oschlé, z níž se zanedlouho, uprostřed léta, vylíhnou roje hnědých mušek a zamoří dům čpějícím prokletím. Lihovarnické bzikny. Octomilek podivných hejna. Když pak půjdete vyhodit koš do popelnice, budete si připadat jak v písečné bouři.... A s podzimem, přijde jednoho večera, vejde do domu podivný dudák. Nedivte se tomu. Kletba tomuto domu! V šedé tváři úsměv ze železných zubů. Proboha!... Vždyť ty dudy... ta kozlí hlavička... se hýbe!... a koulí očima. Je to košícký čaroděj a jeho pekelné dudy! Ted' se ta kozlečina začla smát, mektavě se chechtá, smrdí... a on, ani hnutí v oloveném ksichtě, začíná na píšťaly hrát... tu hudbu... kdy pálí žáha, puká žlučník a skříply nerv vás ohne do oblouku. Je to čertí tanec! Brambor prokletí. Podivné zvěsti přicházely o tom hráči, jak táhnul moravskou zemí. Zlé zprávy. Je to lidokleštič. Dráteník duší. Bachař a sova, kotláš, dvojnásobný cikán... a byl poslán, aby lidi koštoval. Aby bral míru na rakev a zatnul tipec... těm všem, co sviňačit se s chutí jali a propadli běsům.

Ve sklepích pak jsou především staré skříně ukrývající nářadí, součástky kol a předválečné zimníky. V truhle je letecká kukla, hrst nábojů se válí mezi rezavými hřebíky a šrouby. Přehršle matic. Plechovky od oleje a v nich jsou čalounické hřebíčky, smotky cínu. Pak lampy od rádia, ještě dnes plné technického optimismu, vzhlížejí zaprášenými skly do zářné budoucnosti. Pak je tu měděný kotel, německá helma, krabičky s jehlami do šicího stroje. Pak jehly do gramofonu, jeden srnčí paroh. Šňůry a provázky, kusy kůže. V mastném papíru gyrostat od bombardéru. Kožená aktovka, v ní zašlé fotografie, pohledy z Benátek, kolorovaná modrá fotka Bratislavy, večerní hladina švýcarského jezera, čísi bratr nebo strýc stojí u zábradlí, mhouří oči do večerního slunce, do větru z hor. Na výletní lodi, uprostřed Norska, v roklinách fjordů. Vybledlé anilínové barvičky z pohledu na Trosky, za potokem, za olšinou. Mladá oblá žena se usmívá, stojíc na navigaci u trojského jezu. Černí sametoví jezevčáci sedí na židli, tváří se nevinně, ale očima se dívají jako jinam, ukazují bělmo, jsou asi pěkně naštvaní. Jen co cvakla závěrka, jistě sebou mrskli a s halasným štěkotem zmizeli v dlouhé chodbě. Chřestění pařátů na kamenné dlažbě. Kvikajíce, navzájem si chňapají po uších. Ztratili se v starobyklých zákoutích farských pokojů.

A batolata na kožešině. Rodina, fousatý otec a drobná maminka. V té romantické situaci u kašírovaných břížek.

S odvahou se zhostili antického postoje, jak ze zámeckých obrazů. Dnes, v zmatené tragikomické době, zdají se tyto momentky jaksi groteskní. Jako plakátek zvoucí k operetnímu představení. Však zkus říct, ty moderní plašmuško, ty mužská holčičko, tomu kníratému chlápku, tomu zednickému mistrovi, co sedí nemotorně na plachetnici uprostřed namalovaného jezera. Zkus to! A rozbije ti hubu, na to tata. A druhou chytíš vo zem! Ty kancelářskej kapoune!

V brašně jsou dále: velké nůžky s ulomeným břitem, kulatá plechová krabička s rybářskými háčky, pár broků, kus stočeného vlas-

ce. Duše do kopací meruny. Skautskej nůž. Sokolské a mládežnické odznaky. Legitka na tramvaj z let. Za žlutým plexisklem, v hliníkovém rámečku, fotka mladého muže. Otce a manžela. Hebkost jeho mladé ženy se mu odráží v očích. A mimoto je na té fotografii zobrazen vzduch šedesátých let. Ten životaběh, to smavé období. Jakási plnost výrazu mužů a mléčná poctivost elegantních žen, v kuchyňských zástěrách, v teplácích, v baloňáku před divadlem, na nábřeží v letních šatech, když hasne den a rozsvěcují se lampy. A silueta Hradu uzavírá obzor... nad Prahou ještě stále vycházejí středověké hvězdy. Po nebi duní, v sršících podobách, nesmírné bestie. Zvěrokruh se točí, veselost vesmíru nad městem. Když vystoupíš na vysokou věž, můžeš pohlédnout světu do tváře a říct třeba: „... Měsíci, slunce noční, řekni, proč duše má je plná utrpení, vždyť žiju... proč nevidím krásu, jen zmar... Proč sem takovej blbej parchant?“

Na dně truhly jsou láhve s olivovým olejem, lodní petrolejka, ozubené kolo z převodovky, zpuchřelé gumy z řídítek od bicyklu a zvonek. Pak je zde rozsypan vyšeptalý karbid, chumel potrhaných síťovek, koňská injekce, smaltovaný talířek v podobě ledviny – „Prosím o kosti“, řetěz, v hliníkovém pouzdru ampulky s morfiem, železné podkůvky k bagančatům, filtr k plynové masce. Tuba dimoganu. Starý talisman – slepičí noha. Mramorové těžítko.

V koutě je myší hnízdo, v cupanině leží malá vyschlá mumie.

Na skříni je staré rádio, ladicí stupnice s magickým okem, s mrtvým okem. Jak báseň: ... Cluj, Lvov, Šanghaj, Tirana, Ankara, Baku, Brno, Lodž, Vilno, Čsr. 428. Vedle jsou svázané ročníky Zlaté Prahy, protektorátní učebnice, Škola hry na klavír, sexuální kniha, román ze sebraných spisů Em. z Lešehradu, spiritistická brožura, rakouský školní atlas 1907 – sedm let zbývalo do příchodu satanských roků. Francouzský román. Eva tropí hlouposti. Jak se chovati ve společnosti. Jak se stát gentlemanem. V červené obálce jsou známky s Hitlerem, železní orli rozpínají perutě nad světem,

inflační známky – tři miliardy, jeden bilion marek. Štůsek pohlednic s obrazem posledního cara s nápisem: „Ať žije Nikolaj, nejvyšší kníže Rusi a veškerého slavianstva!“ Kniha tisíce a jedné noci. Ceník stavebních podnikatelů. Kalendář státních drah. Dopisní obálky Ministerstva lesů. Staré účty. Parte. Objednávky řemeslníkům. Sešity z měšťanky. A dopisy... „Milá slečno, dovoluji si vám napsat. Dlouho jsem vážil, zdali mám toho učinit a nechtě se vás dotknout, nijak se opovážit anebo se stát ve vašich očích komickým... Chtěl jsem původně tento dopis zničit a zapomenout na naše letmé setkání na konferenci filiálních závodů. Však neučinil jsem tak. Snad je tím vinno mé osamělé povolání, daleko od lidí, celý den v lese... .. Ať už se rozhodnete jakkoli... vím, že se osměluji až příliš doufat... Nechtěl bych se nijak dotknout vašich citů,... ale má samota... lesní ticho... přemýšlení... ještě jednou odpusťte tyto až příliš směle věty... Budu na vás čekat u můstku na Žofín. Naproti Národnímu divadlu, v pátek v pět hodin večer... S úctou... Ing...“

Řeka času teče propastí poslední vyprahlé krajiny před koncem světa. A lodičky z papíru se houpou na temné, bezedné vodě. Jedna z nich stále svítí, svíčka ještě hoří. Ten dopis z padesátých let má tu vybledlou, ale přece moc, že silou skrytých citů, v cudnosti uniform a škrobené spodničky, prosvěcuje kalný dnešek, jak lampa na hrobě za podzimní noci. Poslední kroky chodců doznívají v mlze a mokrém listí. Skřípot tramvají na konečné nám říká: ještě žiješ.

V koutě stojí lyže, rozepjatý kandahár, štafle, rýsovací prkno, role starého koberce, balzová konstrukce křídel od větroně... a necky plné bot, německých křusek, pionýrky, pohorky, roztrhané čínské tenisky, perforované polobotky, gumové galoše, lodičky se sponou a koženým kvítkem, ruské strážní filcáky s dřevěnou podrážkou, gumovým podpatkem, napěchované slámou.

Na polici jsou řady zaprášených zapomenutých kompotů. Švestková povidla, třešně a šedé hrušky. Konzerva z Unry. Kus pemzy, plesnivé mýdlo. Porcelánový šnek do pračky. Staré flašky od piva.

Drátěný košík na púllitry. Dřevěný stojánek na vajíčka. A klystýr. Dole pak přenosná mísa, kameninový kbelík z bunkru. Na velkém, vytlučeném špalku sekera. A v bývalé králíkárně, hned u dveří, jsou složené duše, pneumatiky do bicyklů, reflektor na mopeda, olejníčka, krabičky s vazelínou, pohozené náboje do flobertky, rozebraná vzduchovka, motocyklistické rukavice, rybářský prut bambusák, podběrák s korkovou rukojetí a velká čtورا, na jejím dně uschlé můry a slunéčka.

Na skobě visí gumový plášť, kus červené hadice, kuličkový řetízek od špuntů na vany, na drátku zde visí umělá kytka. Červená kopretina se žlutým knoflíkem uprostřed. Na dně almary je krabice od klobouků s vánočními ozdobami z drobných korálků – aeroplán, houpačka, vážka, kometa vlasatice. Porcelánový andílek stoupá po zlatém žebří, dívat se mu pod sukýnku. A tlupa drátěných čertů z černých a rudých štetin, jak kartáčky na láhve, sametové pařátky, oči z korálů a rudý jazyk z podšitého celofánu. Na krabici leží podlouhlá dámská kabelka, uvnitř je složený ubrousek, pár bílých halířků a ve vnitřní kapse peněženka a v té peněžence fotografie svalnatého muže s krátkýma nohama a mohutnými hýžděmi. Hlava v hrdém profilu. Je v plavkách. Široký hrudník, zasuté břicho, tělo jak panna.

A ani jeden chlup. Je holý, bílá kůže. Pěšinka ve vlasech, hrsti brilantiny. Na nohou zápasnické boty. Byl to slavný rohovník. Řeckořímský zápasník. Dunivě hýbal žaludkem, uprostřed záře reflektorů, na začátku války. Uvyklý ženským ruměncům, křupání kloubů, chroptění a frontovým týdeníkům v biografu. Kolik už navštívil dřevěných šaten a sprch pod ochozy stadionů. Studený beton a mříže z latí u plechového žlabu. Znal ty dívčí oči, které ho poznávaly na ulici, hledíce mu kradmo do ušlechtilého obličejce. Klopí zraky, jejich líce se polévají nachem, při neovladatelné noční vzpomínce na jeho oslí koule a vítězný křik, když ohnul do oblouku toho černocho.

Ve sklepe je při zemi sedlý starý vzduch, čpící myšinou a boraxem. Plísň zdiva, dřevní houbou, uschlou mrkví. A mokkými hadry, jimiž je omotána olověná roura na vodu mizející ve stropě. Na zarezlém kohoutě se nehybně chvěje věčná kapička a vlhká pavučina skrývá v ojíněných dutinách uschlé lehounké mouchy, jež nacucány vodou náhle si uvědomí svoji těžkost a jsou schopny, v jistých hodinách, posmrtného života.

Na uhlí se povaluje proutěná kukaň, v prašivé slámě podkladek.

* * *

Někdy, o horkých dnech, za úterních dopolední či nedělních večerů, sestupuje do hlubin domu jeden pán. Mladý stařec, v tlustém obličejí pod strništěm rezatých vousů skrývá ostré zvířecí zuby. Je to invalida na mozek a přilehlé okolí. Tedy na svět. Je to spokojenec. Nemyté silné batole. Nohy jak sloupy. Ramena, že by moh skály lámat, a jemné baculaté ručičky, že by slavíčeti moh dávat klystýr. Takový hodinář – lempl. Dřevorubec – ksindl. Docent – kripl.

Ó, je to rozšafa a lebedil. Zná, jak se dělá lečo, co s podnaditým bůčkem. Ovládá čižbu španělského ptactva s rejží. Ví, kam řízky strkat! Věru, o žír se umí postarat, jéje.

A jak! Ale jinak, škoda mluvit. Volšový ruce. Lachtaní nemoc. Nemakačenko. Nepřeloží stýblo. Válí se celý dni v posteli, čte si knížku, spí, pak popadne nákupní kabelu, koupí šunkovej dort v rosolu, 10 rohlíků, dvě piva a rychle pospíchá domů. Škobrtá po schodech, ještě cestou ulupuje rohlíkům špičky. Sto metrů ode dveří už drží v ruce klíč. Pospíchá debužírovat. Dopolední snídaně. Ve dveřích, ještě v kabátě a obutý, vymotává z papíru kolo z aspiku, zakusuje se lačně. Cáry šunky, sýru, petržele drtí zdravými zuby. Z nakousnutého dortu prýští salát. Slízává majonézu neřestným jazykem, očima šmejdí po bytě, jednou rukou si zouvá boty, druhou rachotí v sáčku s rohlíky. Šátrá jako promyka.

... Ted', vyspán a nasycen, šine si to po schodech dolů, je navlečen v rozsochatém zimníku, v kterém už jeho děd chodil do sklepa pro uhlí. Obut v bačkorách s přezkou. Je navlečen do silných tepláků s vytahanými koleny a prověšenou prdelí. Na hlavě zmijovku. Pospíchá dolů, nepříjemně rušen v rozjímání ruchem z ulice. Rachocení kompresorů sbíječek. Podzemní odstřely při ražení chodeb. Hýkání autobusů deroucích se do kopce, ulicí u nuselských schodů.

Rychle cupitá, jako medvěd a šváb. Bytostně tihne k tichým, chladným komnatám. Odmyká, škvírou se vdere dovnitř, do své klenuté nory. Zamyká za sebou, zastrkuje petlici. A jako by to ještě bylo málo, na skoby věší těžký hadr plný psinky a broučků. Sedá si na polstrovanou židli, zahalen do kabátu, přikryt roztrhanou prošívanou dekou. Ze zlatohlavu vyhřezává šedá cupanina. Ve světle žárovky, padajícím rovně od stropu, se panoptikálně bortí jeho gorilí tvář. Hněvivé svalnaté čelo, zapadlé kornouty očí, dužnatý nos a široká brada utopená v tučném voleti. Při vzácně prudkých pohybech, většinou při jídle a při sraní, a při smíchu nad smutnou pohádkou (vždy fandí drakům a čertovi), se roztřeše ten jeho vocintek v mnohonásobných ozvěnách, ještě o to bestiálněji, že je porostlý silným strništěm.

Pán, muž, se spokojeně vrtí v teplém obložení, vydechuje páru z hyeních úst a z chlupatých děr v chřípí. Bubnuje prsty na desce zahradního stolku. Pak plácne do dřeva celou dlaní. S hekáním se sklání a obratně vyhrabává z uhlí láhev koňaku. Dobře zná skryše. Tláča, jezevec. Zaval si okamžitě, v požeráku to bublá. Skvělá souhra, sólový part pro hltan a hrtan. Odfouknul si, ruce sepal na bříše... dýchá... jako v maštali skot... jak mník pod břehem. Oči přivírá, hlavou mu putují obrazy: ... jak zápasil s rodiči, když se v noci vrátil z hospody a dostal hlad. Jak vyjídal z ledničky hrnce s masem a studenou omáčkou. Rodiče klečeli vedle, spínali v pláči ruce a prosili, ať nechá aspoň kousek na neděli, až přijede teta. Ale von ne, funěl, oči vytřeštěné, nabíral to plátky knedlíků a olizoval mastné prsty.

Měl rád to poetické světélko v útrobách lednice... Přišlo mu, jak se kolikrát dobýval pod uhlí, popad lopatu a přeházal třeba celou hromadu, táta tam schovával pivo, na žízeň... On popad flašku... a hup... a fí... a bylo to v něm. Jó, to bylo studený pivo, a těch bublinek. To ses napil a vyrazilo ti to z nosu nudli, že ti málem zlomila nohu... A špek v komíně, stará věc. Taky si v tý době přilepšoval, dělal nočního hlídače ve skladu nábytku, vychnřel se dorůžova na manželských kanapatech. Pak osud mu do cesty postavil byt, dědictví. Tři pokoje a kuchyň. Zvyknul si žít vždycky v jednom, když pak byl zaneřáděn tak, že by sis pořezal nohy od hrnků s lógreem, povalujících se v hromadách na podlaze spolu s ponožkami, talíři od kečupu, vaječnými skořápkami, budíkem, posmrkanými ztvrdlými kapesníky, časopisy splepenými vylitým kakaem a tak dál, to se potom přestěhoval do dalšího pokoječku, pokojíku, pokojíčku, pokojíku a žil si blaze. Když pak vypotřeboval celej byt, zavolal Osvobozenou domácnost, aby mu to uklidili. Byl jejich kunčaft, no, to se rozumí, musel dát od cesty. Diškrece. To nebylo jen tak trhat posraný trenýrky z horkýho radiátoru. Poznat, co jsou rozšlapaný pukavce a kde začíná polštář. Ponožky v hrnci se shnilou polívkou. V hromadě popela u kamen vyštárat košili a pantofle. To nebylo jen tak.

Když mu za nějakou dobu došly prachy a žil jen z důchodu, vynášel jeden zlepšovák. Nádobí dával do vany, no, a když se za čas šel koupat, když došlo nádobí, sednul si mezi hrnce a vidličky, zasunul se do talířů a přiboudlých pánví či lívanečnicků. Polil je i sebe jarem a už karma hučela, už proudy horké vody útočily na chlupatou kůži, na plesnivě škraloupy v hrnci od rajské omáčky. Odmočil se shnilý kompot. Ode dna vířilo bahno z lógru a vyluhovaného čaje. Na hladině hustá kola... no, a za chvíli bylo všechno jak ze škatulky. Ještě si okousal změkklé nehty na rukou a byl jako herec.

Usnul, zapadnul do pokrývek, hlavu zastrčil, brada klesla na hrud'. Mocné výdechy daly znát, že zabral. Na stropě, na zpuchřelé omítce, na mokvajícím zdivu se přelévá jak závoj generace sklepních

komárů. Tichounce mu vřeští do ucha. Ničeho nedbá... spí. Hodinu či dvě chrněl bez hlesu, pak se mu hlava svezla z ramene a zapadla dozadu. Huba se odklopila jak víko od popelnice. Kilový jazyk se zaklesnul do jícnu. A hromový chropot otrásl podzemím. Chvíli zvedal tu hroudu masa v hrdle. Vtom pojednou se málem přidusil, zařval a tímto hlukem sám sebe probudil. Zakašlal, zamžoural, zívnu, maně si utřel hřbetem ruky zasychající stružku slin na bradě. Seděl, tupě zíral do zdi, ... pak se mu zatřáslo tělo v hadrech... a začal se tiše smát. Chechtal se zlotřile a od srdce. Slzel. Teklo mu z nosu. Řval smíchy do rukávu. Dusil se šílenou veselostí a kašlem. Škytal. Bzdil... na chvíli se ztišil a zpozorněl, věřil jako tchoř... a smál se dál! Jo, ten se smál. Až se málem pochcal. Ale na to tu má láhev od piva. Řehtal se tak a vůbec nevěděl čemu, zesláblé paže upustily flašku s močí. A von chcal dál, na nohavice, do uhlí. Do peřin. Chabé prsty držely zvadlýho čuráka, s chichotem otřepal kapičky. Ale nezandal. Rozvalen zpola ležel na židli, ve tváři doznívající, vracející se, ale přece hasnoucí smích. Ztichnul. Polknul slinu. Najednou mu ve tváři zahořelo krásné vlahé oko.

A s jistým úžasem ze sebe dutě, ale opravdově vypravil: „... To je ale... To sou... cha!“

* * *

Popelavý bledý vítr. Na kraji města, v polích. Jak pes, než uléhá, točí se v klasech zeleného žita. Slunce už dávno padlo za obzor, je tma. Vylétl ze sítin u řeky, splašeně prošustil mladým lesíkem a pomalu se rozplynul v širých lánách vlasatého moře, nad městem v údolí.

Na polní cestě stojí černé auto. Je vlhké ticho pod nebem. Z dalekého lesa se ozývá ptáka zpěv. V mlhavém oparu se chvějí jiskry, tisíce městských světél. Když připluje mrak, odrazí se hluk města od jeho mokrého dna a rozprostře se do dalekého kraje. Pak se nebe vyčistí a bezhlesé cáry tmy padnou do světlých polí.

Uvnitř železné volhy, za kulatými skly svítí modrý tachometr, zelená kontrolka služebního rádia a žhavý oharek cigarety v plechovém popelníčku. Bude se zatýkat. Na povel vyjedou z polí a lesů mručící temná auta. Hnou se stíny v tichu lesních cest. Obklíví malou vesnici v dolině, podolánku. U potoka. Pak pár zmatených křiků, vrzání mokré gumy. Bouchnou dvířka a jen štěkot psů zůstane coby svědectví. Jež ale za chvíli uteče po proudu řeky, údolím, do další vesnice a zmizí v kraji.

Auto se řítí po okresních silničkách. V zatáčce, v lesích, v kuželu světla zaplanou zvířecí oči. V rádiu ševelí Hvězda. Jede se do města, cesta klesá na dno údolí. Volha mizí v ulicích. Prší, kola na dláždění dutě rachotí. Stěračů smutné plácání, na skle klepání. Voda buší do podlahy, když projíždějí kaluže na nároží ulic. Jede se k výslechům. Do šatlav. Páchnoucích sladkým smradem bachařského sádla. Čpící močovinou policejního chťiče, teplé nervozity. Člověčinou.

* * *

Městem jde noc. Krade se po muřích nohách. Nahlíží do krámů a zpustlých pasáží. Kontroluje zkasírovaná skladiště, jejich vyvlastněný čas, jejich znárodněné stíny. Slídí ve dvorech, po způsobu šneka. A pomocí černých kocourů a jiných posmrtných úkazů zná každou střechu.

Za sklem rozsvícené lékárny na stolku karafa se zažloutlou vodou. A kelímky vanoucí důchodovým dechem. Starobní zálibou v léčivech a pilulích. Vzadu na policích, v mnoha lahvičkách a šuplatech: veselé jedy, prášky na pátou nemoc, kraví koření, smač, plakač, čípky, mazadla, zlatá žíla, sádrové tablety, lihy, benzíny, pačule, fáče, gumové pleny, kaučukové prsty, slepecké prsty, slepecké pásky, drobné bandažistické zboží, žlutý prášek na rány, močopud, masť na svrab a bzíkání omladnic, hajánci, frajtrové, poštolky, mazadla, zuby, kyanid v granulích, španělské mouchy, stříbrný jícen, rybí

duše, psí mlíčí, oslovina, vlčí sádlo, pižma, vorvaňovina, umělá střívka, vánoční nálady v kapkách, kadeřnické kosti, stoleté vlasy, voda z gorilího moře, rakevní kvasinky (na chudokrevnost, bledničkovitost), mor v injekcích, kopřivy (na vocas, aby ťukal), vápno na kosti, pipule na to, když ji chlap neláskuje (ženidlo), vody kolínské, borová voda, havraní mlíko, kořen z hory Mandra, spodní uzda (aby se nám žena nezčubčila), mořská okurka, netopýří maso, sušené lidské hlavy, kořalka s embryem, hofmanské kapky, želé na intimní stesk, jelení láska, medvědí lůj, Ja-ka-ma-rus, železité víno, hadí jed, zelené pivo, lví mast, koření na kreténské žíly, cibetkovina, lopuch, rezeda, mužiček, kontryhel, bolševník, zeměžluč, černobýl, plavuně, mechy, trávy, lišejník, netřesk, paskudník, babí hněv, čertův jazyk, brouci, pijavice, bakelitový mozek, řitní chrup (pro trpící úpornou zácpou), pouzdra na vyhřezlá střeva, hoblík na elefantismus, chrobákovina „samuelka“, šnorchl na fantas, brožurky – „Klepla ho pepka, alias (mrtvička)“, šeptadlo na raka.

Na vahách závaží, moucha do lampy naráží. Je tu binec, magistrův psinec. Jmenuje se Půlpytel, aby ho šlak někam nezasel. Jeho kmotra liška zná, jak chutná kyška. Jeho kmotr mravenec, plete mu hřbitovní věnec. Jeho snacha – je straka. Jeho dítě – nevidí tě. Žena – vyděšena. Je to lopotil – aby si život nezkrátil. Má domeček, bydlí s nima strejček. Má lupu – aby nedostal lepru. Vyčmuchaš myš, lapne ji? Víš! Divné mlsání, koza mu ji z chlívků nahání. Je to nehaňba! Že mu rovno není, má rád loučení. Psí vrčení. Kobylí hýkání. Kosů pískání. Po dešti brouzdání. A pak sladký hnípání.

Je to kočkodan! Vršovický fašoun! A z nosu mu čouhá chlup!

* * *

Stráně nad údolím, zarostlé domy, staré továrny, ježaté bludiště střech. Husté kouřnaté čtvrtě, v korytech ulic pod pavučinou drátů se černé tramvaje řítí soumrakem. Zjeví se v mlhách na vzdá-

lené křižovatce u mostu, jejich bledá světla se derou skrz oblaka motorových dýmů. A pomalou zákeřnou rychlostí se neodbytně sbíhají k Andělu, ke smíchovským kavernám. Ke vzduťým dučejím. A vzduch, či snad popel, leptá vrásky do zběsilé, zmučené a odvráčené tváře města. Závěje času, u klepadla, v průchozích dvorech. Světlo, kondenzované do podoby medu, na olejnatých podlahách zrušených maštálí. V přístřešku, pod skleněnými taškami. Starý garáže s wartburgem. Blanitý velorex!

Roklina u řeky, úbočí zachvácená městem. Uprostřed údolí, nad temnou masou domů a ulic. Nad vodou, nad hladinou kouře a mlhy, ční hrad s krásnou věží. Katedrála! Pod ní, jak dynamo, hrob patrona České země. A dole, v podzemí, v ocelovém sarkofágu, tělo krále, zbožného císaře, jak atomový reaktor sbírající sílu pro příští čas. Energie národa. Kladný náboj tiché cudnosti, svatosti a lásky rozbíjí za strašlivého rachotu hromy a blesky, temnou kru hříchů.

Město ve všedních minutách. Město – za asparágem v okně. Město dnů a let. Prosluněných minut v Karlíně, cikáni montují auto ve zpuchřelé Pobřežní ulici. V prachu a hučení, v rezatém plechu a vyhřezlých kabelech a součástkách, v kalužích oleje, hemží se rodina Vlachů. Haranti točí volantem. Mává stěračem, jak starý brouk, oranžový moskvič.

A v temném dvoře plane žlutý plamínek žárovky, z oken visí prádlo a život. Po bílém ostrém nebi, nad šachtou domu krouží vlaštovky.

Tiché poledne, výtah rachotí, za skleněnou zdí sune své těžké tělo, za stěnou z průsvitných cihel, naproti oknům tmavé kuchyně. Do uzoučkého dvora vysokého činžáku, ve sloupech světla padá na dno, pomalu se snáší bílý plátek holubího pera. Tam u elektrárny. Tam Na Zátorách.

* * *

Město, když prší a v ulicích se stmívá. Ocelové město. Svou perleť a oko ustrne akvarijní rybka v zasněném neklidu. Co říká její dětská duše? Když visí ve vodě, v bledém hasnoucím dni. Na okně matná skvrna, v láhvi od pálenky suchý květ bodláku. A sklo pokropené deštěm. Kapky obracejí svět, tečou v stružkách dolů na plech. Jakási krásná kocovina je v té podivuhodné chvíli, když chladný vzduch večera zvolna dýchá v záclonách. A za této smutné ventilace, kdy z vypnutého rádia se line krasobol, plní se pokoj tříští křehkých stínů, vláním krajek a v koutech rostou bujné keře tmy. Bílý stín pluje po stropě, odlesk těch ostrých větví, černého trní.

Co vidí anděl, když padá z nebe? Nejdřív skvrnu na tváři země. Pak je to mapa, strohost cest a ulic, řeka. A jak klesá pořád níž, zjevuje se mu město ve stále ostřejší hrůzné kráse.

Bludiště čtvrtí, střechy domů, nevyzpytatelné tůně nádvoří a plácků... A níž, pořád níž, už mívá věže kostelů, padá skrz hejna holubů, kroužících kol pochmurných zvoníc. Vidí smyté tváře kamenných soch a chrličů, znamení v portálech, hlavy na římsách. Lišejník a černý mech leptají rudé maso střech. A dolů... vjezdy, mezery, průchody s nehybným průvanem. Zatuchlá zákoutí, okna světlíků – na dně, ve čpějícím bahně pluje mrtvá krysa.

Skrz dlažbu, skrz mříže kanálů, dolů do podzemí.

Nad hlavou se mu bude vznášet dno města. Ježaté břicho plující kry. Roury a stoky, chodby, sklepy a les drátů, potrubí. Chčije z toho voda, těžké cákance sraček, zející rány chrlí horkou vodu a oblaka páry, syčí plyn a jako hvězdy jiskří zkratované dráty, modré jiskry v hlubinách země.

A do toho ševel telefonních drátů, tlukot potrubní pošty a rachočení podzemních vlaků.

Tady spočine anděl. Uprostřed jílu a skal. Pak upře své strašlivé plovoucí oko vzhůru. A prodírá se spleť železných kořenů a zdiva. Skrz věčité chodby, staletá mraveniště krys. Jejich hluboká města prorůstají do městské kanalizace, do řeky. Pod jatkami tvoří sloje,

úly a hrady – semeniště potkanů. Tepny jejich života vedou za město, do odpadních jam a skládek, do spaloven a kafilérií. Do hřbitovů, na popraviště, do mrazicích hal válečných zásob, vyžírají nory do zledovatělých telat bílé, angorské němkyňe.

Anděl hledá cestu do tvý duše. Abys pochopil, proč žiješ, kam jdeš. Aby ses, kurva fix!, už nekurvil. Kmocháčku. Aby sis dával majzla, protože jinak bys taky moh zpitomět. A propadnout malomyslnosti a zoufalství při pohledu na propast špíny, kterou člověk za tisíciletí dokázal vyrobit. Abys prostě věděl, že nejsi sám s tou bolestí v srdci. Abys nezačal nenávidět! Jsou to haranti, špinavý fakáňata, co dneska říděj světa běh. Skrže hříchy, od ďábla dostali svoji moc. Ale to jen na krátký čas. Žádnou moc ve skutečnosti nemají. Jen vinu a hřích, pýchu a chtíč. Vyje válečná siréna, vyje vlk. To železo i pes se bojí. Ale oni?! ... Nehněvej se na ně, na ty lidi, ano, dostanou na prdel! V bolesti, v nemoci, ve smrti zmoudří. Jsou to děcka, a tak je nezabíjej. Hněv není nenávist. Ať poznají moc tvé svaté zuřivosti, ale zachovej životy jejich. Neproklínej je, nedopusť, aby tě satan donutil nenávidět.

Ty jsi silný, jsi hora. A oni se batolí po zemském pískovišti jak slepá mláďata. Bud' milosrdný. Nic ti nemůžou udělat. Jenom zabít, a co to je... jako když včela štípne, jako když hafani koušou do kabátu. Bud' shovívavý k těm zlodějům šatstva. Co?! Tělo ti odeberou, dostaneš jiný, věčný maso a diamantový kosti.

Město v pláči andělů. V provazcích deště. Pod sítí mraků. V minutách žlutého ciferníku. Fialové světýlko v kabině potrhleho řidiče, v noční tramvaji. Rozfoukané kapky na skle. Železný poklop od městského vodovodu, leskne se v mokřém chodníku jak rybí oko, jak vodní měsíc.

Noc v městské věži, noc kamene. Nehnutost chvil v pustých prostorách. Tajný život prastarých brouků, šustot bílých můr na zašlých čočkách oken. Staletý červotoč v trámech krovu. Hejno netopýrů s šedivým dědečkem, jenž pamatuje mor a cudné války.

Vzácné druhy plísni a hedvábná ušlechtilost pavučin. Jen rachocení holubích pařátků na břidlicové střeše. Jen sutí, sesychání starých časů. Věž se v inkoustových kouřích rozpouští do noci.

Je to raketa. Už se chvěje, už je připravena. Až ji zboří čas a člověk, poletí do ráje. Do věčných krajin. Do velkého města, za dvojí hradbou, u stříbrné řeky. Přivítá ji hejno vran.

A volání zvonů. Poutníci na cestách, vlci v lese za hradbami. Hluk a křik z mastných krámů, dým z černých kuchyní. A zlatý kříž v kapli, na hrobě kosmonauta – knížete.

Zvuk staletí letí krajinou. Tam všechno je, a bude. Přichází, končí a trvá.

* * *

Na konci města, v krajině továren, chalup a polí. Na planinách, výkopech a zpustlých staveništích, na konečných zastávkách tramvají. Kde sklady a kolonie dílen, plynojemů a rafinérií vrostly do pochmurných vesnic. Tam v údolí je hluboký močál, mokřadlo. Malý potok se prodírá trsy trávy, houštinou vrbiček a rákosin. Klikatí se v bažinaté, zpuchřelé zemi a mizí v zahradách, u zablácených domků na kraji vesnice. Bažina žije, v temných tůních plavou stíny karasů, na černých větvích vlají hrozny pijavic, a když noc zhoustne ve svých prvních hodinách, ozve se hlas bukače. Smutné bučení, jež svou pochmurnou liturgií naplní srdce žalem a tesknotou. Oblaka komárů a jepic vřou nad kalužinou uprostřed křovin, pod temnou nocí. I velká myš se vydala za potravou. A když měsíc zaplane ve větvích stříbrných olší, zavolají žáby svou jarní píseň a zlaté oči se zatřpytí v sítinách.

A močál volá do kraje: „... Harachare... hrachare... dej tvaroh, dej chrapot... harachare, chachare... Brachacharokokotare!“

Kdysi se tu utopil sedlák i s krávou. Visí tam někde dole, měkký povoz, žebříňák. V rozbředlé hlušině, v mrtvých stromech a na

hladině se chvěje světýlko. Noc s miliónem hvězd, v rašeliništích. V rezatých kalužinách plane nebeský svět. A v bahně u břehu leží hlava gumové panenky. Další oběť dětských vražd a her.

* * *

V noci na svatého Jana vybíhá z bařiny mokrý Antonín. Vzrušeně mečí a hýká. Bahno setřásá z drsných vlasů. Rozhlíží se zběsile. Smrdí coby rakev. Pak odskáče do setmělého kraje, tam za kopec, kde světlo města leptá mokvající břicha mraků. Po zadních si vykračuje, jako myslivec a pán. V rozšlápnutém kořání puškvorce ulpívá jeho divokost a nezmar. Zůstalo po něm koryto v bažině, průrva v houštinách. A listy smutné vrby, ztěžklé pod stříkanci vystydlého chámu. Jede hledat hroby much. Mohyly předvěkých masařek. Kurhany průhledných slonů.

* * *

V lesnatém údolí, tam, kde řeka opouští zdymadla a průplavy, kde město se drolí do malých vesnic a samot. Tam v lese zvaném Kačinec žije národ nočních lasic. Poslední svého druhu. „... Aj, aj, ajajají... hají, hají...!“

Za soumraku vyrážejí do města, letí po větvích, skáčou po navigaci, proti proudu řeky... Hurá... a... ahoj!

Rozprchnou se do ulic, po střeších cestují nočním městem. Po římsách znají běhat věru rychle. Loví spící holuby na půdách a ve věžích. Lezou po anténách, houpají se na železných prutech hromosvodů. Drápy zakleslé pevně do tyčí, dlaně zasviněné rzí a šmírem. Vytřeštěnýma očima zírají do tmy a v ruce se jim třepe holub s ukousnutou hlavou. Holý krk a chřtán se svíjejí v peří, krev stříká. Teplé spršky jim padají do ksichtů, lasičky mají výraz neřestné cudnosti, jsou heboučké a smrdí pižmem. Jsou to zvláštní

jezinky. Pod ocasem černou kundičku. Jsou jakoby udivené nad tím zvěrstvem, co provádějí, a malou ručkou se překvapeně derou holouběti do útroh. To vše pomalu a váhavě, pak sebou šklubnou a plavným letem zmizí v šeru a stínech.

Spouštějí se skrz komíny do domácností, vylézají z kamen, zvědavě nahlízejí pod pokličku. Jednou rukou se rozpačitě drbou ve své kocouří řiti a pak jim pacička vystřelí a loví v omáčkách, vytahují plátky masa, čichají k nim a opatrně, jak horký brambor, je převalují v tlamách. Jsou to naničhodníci, vyplivnou žvanec! Kdepak, ty dou po krvi!

Na stole si pečlivě vyčistí pocintaný kožich. Přitom se tichounce jakoby kuckají, chichotají se do hrstičky a mladí samečkové se pošťuchují. Ovšem potichu, jako zmije dech, jako pavouka sen.

A co nevidí jejich černé oči na nočních potulkách? Co ty toho zažily, když smečka táhla městem! Tý krve, toho bití a hříchů. Znají člověčinu svrchu i zevnitř. Jejich starý vůdce, dnes už dědeček na vejminku, má v dutině velkého topolu hebounký pelíšek.

Co nevidí jejich rybí oči: večírky lidské, když vlezou otevřeným oknem do pokoje, vyšplhají se na garnýž a špicují svá kulatá ouška. Hovory, polykání zákusků, zlý smích a z hajzlu po majonéze bzdění. Mládež si vedle pustila muziku a dívá se, jakoby náhodou, sobě i navzájem mezi nohy. Svlékaná. Onde zas: „... Jirka... medicínu... svatý týden... bérec, okál...“

Znají ten opruzený humor, to plácání. Znají noc milenců, když táhnou parkem a vyjídají ponravy zpod listí. Noc lovce holčiček – nejdřív švitořil, pak vyndá flaksu z katát a... bleskurychle ji ostrýčkoval. Ovšem...! Jemně!

Noc vraha: „... Dej to sem... co... bude... AAAÁÁ! Krávo...“

Když šmejdí ve sklepích, v mokrých jeskyních pod výčepy, v sudech pod hospodou, co ty slyší?! Jak se jim to vejde do hlavy? Bloudí opilou nocí a v srstnatých paličkách jim doznívá: „... Hele, něco ti řeknu... re, boty, kalhoty... kdyby... ho šlak trafil!“ Ještě teď

jim před očima plane světlo v oblacích kouře z cigaret. Na hajzlu při chcaní.

Znají kunovytí, znají tu čeládku. Ach, co naděláš.

Ve zvláštní úctě mají kostely. Lasice si sednou do lavic, jak malé děti. Komíhají nohama, velké oči jim vykukují nad okrajem. A do ticha se ozývá drbání a praskot blech. Sají čenicem pach kamenných zdí, rozechvívá je vůně pryskyřic a kadidla. Malými prstíčky šustí v modlitebních knížkách. Měsíc stoupá za barevnými skly. A rudé světélko na oltáři visí v temnotách. Jak srdce této světové noci. Jako duše města obklopená tělem věků a staletí.

Na noční mapě, v katastroch tmy, líčidel a rybích šupin. Rozsvícených oken, ve čtvrtích továrních dýmů, ve spleti ulic jsou průrvy, zející díry, černající se v pavučině města.

Hřbitovy.

Jaká je noc v studené rakvi. Kořání vrůstá do kabátu, kostlivec se bolestínsky chechtá schoulen na boku, drží si vyjedené břicho. Hřbitov je město plné života a ruchu. Zpuchřelá zem, jež dýchá pařeništní mlhou. Plástve mokrých hrobů, plovoucí rakve.

V truhle s okénkem, dva metry pod zemí, leží vlhký pán. Šedo-růžový vocintek mu upad, a tak vyhřeznul hnědý jazyk. Pach shnilé kapusty, dusné, teple studené plameny jedovatého smradu. Smrdí jak Herodes. Hrůza jde z toho, taková kuchyňská vůně. Jeho fotka na pomníku vypadá jako papouch.

A o půlnoci vylézá z hrobu. Jde hlavní álejí... tapy táp táp. Motá se v listí... kvaky kvaky kvak. Mrtvé plíce jak varhany vyrážejí skrz shnilé maso, skrze rozbředlé hrdlo, šlachy a blány bručivý zvuk. Chrčí, kašle, kaše mu klokotá v hrdle. Dotírá na dveře hrobnického domku. Chodí čumět okénkem na fotografie nahých slečen. Z kalhot se mu sype drť. Pak si lehne do betonové kašny, zvíří sedlé bahno a shnilé listí od předloňska, vrtí se v mrtvé vodě, ve střepech sklenic a flašek, drátech z věnečků a vyteklého vosku. Zvedá se nad hladinou jeho tmavozelený obličej jak hora. Mokřý hroch. Sloupy

opadaných stromů se tyčí do výše, černé koruny plují v dýmavém, tmavě šedém nebi.

Koupe se, z těla červy vyhání, mňouká rozkoší. Z povislých, dokořán otevřených úst cení rezavé zuby. Na hladině se dělají mastná kola, bubliny shnilého plynu a kusy ztuchlého sádla. Je to polívka.

V propadlé hrobce žije můra. Sedlák z Liboce. Vylézá ze šterbiny. Zpod spletených šlahounů a závějí staletého břechtanu. Odjíždí noční tramvají dolů do města. Je to savec. A patří do referátu Úřadu pro ochranu ústavy. Jeho zakládající člen. Je to rezident a komtur, předseda Pohřebního Bratrstva. A v kryptě pod zrušeným kostelem slouží černé mše. Účastní se operačních porad v centrále rozvědky. A pobírá odlučné. On zná kódy, jež otvírají vrata sejfů. Je to držitel státních tajemství. Znatel šeptaných pohod. A nedávno dostal Řád bílého tygra. Protože... byla to čistá práce.

Chvění světla, přesýpání času v drátech shořelé žárovky. Skleněná duše v soumrácném dni, v činžovním domě u nádraží. Vršovické údolí zalehlé mraky a deštěm. Čeká se na setmění jak na smilování. Každý tón houstnoucího šera plní město tichem a smířením. Černomodrý svět, ta krásná chvíle prvních reflektorů. Čarokrásná čtvrt hodina, kdy rozsvěcují se řady pouličních lamp. V každé té skleněné kapce hoří růžovomodrý plamen. A stoupající vějíře světla prokreslují stíny okolních domů. Zažihají koruny žlutých akátů. Noční minuty, perly lesknoucí se dnem. Dnem, jenž odplouvá jak koráb s bílými plachtami, s rozvichřeným lanovím, s cáry šerých mraků, vzdušných vírů a listopadových nálad plných větrného neklidu, šelestu suchých trav a vraního křiku.

V dlážděných průplavech ulic, pod sítí drátů, první rozsvícené tramvaje. A stíny večerních chodců se míhají na pozadí světlých výkladů. Lahůdkářství, Ryby, Polotovary a malé krejčovství, kde učnice Inka rychle přišívá bílou krajku na svou cudnou spodničku. Chce zchystat své půlky švadlenka. Půjde na tanec, kde spolu s jinými učenkami bude se rdít po dívčím způsobu a svůj stud bude skrývat

tím zvláštním smíchem, jenž pochází z hlubin probouzejícího se těla, ze samičí duše, jež spočívá v měkkých sliznicích a panenských blanách. Jak prostá perleť obalující kamínek dětství, v útrobách říční škeble. Zévy. V hebkém srdci tepajícím ženskou krví.

Hladina mraků na světlém nebi, jak ledová tříšť tmavnoucí v odrazech černého světla, jež stoupá z pochmurné tváře města, z ježaté tmy plné kouře a drátů. Ve čtvrtích je tma, na obloze se ještě vznáší den. Je strnulý a pomalu taje pod teplým dechem noci. Poslední hejno bílých holubů zakroužilo nad střechami. Vzplanula jejich lehká těla pod kamenným nebem.

Ulice jsou potaženy olovem a rtutí. Rozsvěcují se okna domácností a pokojů. Šachta schodiště, v šedozeleném světle stoupá stín muže po zdi ze skleněných cihel. Hotel Solidarita.

V okénkách koupelen za mléčným sklem se míhají barevné skvrny tváří. Ve světlých kuchyních, ve zdech pokojů večerní život. Modrý plamen na sporáku. Bublání v kastrolech, pára, vůně kávy. A venku do tmy padá déšť.

Majáček na tramvajovém ostrůvku svítí bonbónovou září. Hlouček krvelačných Slováků se opile kymácí. Jsou to tuláci, vězni z vesnic.

Je dětská noc. Za oknem, v šustivém plátně polštářů a peřin. Světlá duše pluje v krvi, napíná stěny ptačího srdce. Sny o životě a smrti.

A radost – zítra opět polije plechové autíčko benzínem. Benzínem do zapalovačů, špendlíkem propíchne gumový banánek. Natáhne péro, zapálí a pochodeň se rozjede po podlaze staré prádelny. A tu bombičku od sifonu naplní hlavičkami sirek. To bude bengál!

A strach. Z té zmiije učitelky, z té sebranky ve škole, kde je vystaven zběsilosti a špíně hysterek za stolem na katedře. V hejnu uřvaných harantů plných mladého zla a podlosti. Je mu k zblití z těch vejmrků, z nechtěňat. Z parchantů, již se zmítají neklidem, hned smích nebo křik. Smrděj. Ochetni kdykoli zbaběle týrat a zapojit se do nechutné onanie učitelek. Do neřesti z nudy a nicnedělání. Je to

dům, šalanda satanova komonstva. První jídlo je schopen pozřít až po škole, doma, hluboko odpoledne.

A pak spát. A večer se probouzet do života.

Po setmění jít se psem na procházku do lesa. Pryč od hluku, hoven a lidských očí. Záchvaty mateřské něhy, těžké jak splašené tuny, jak sud betonu padající z lešení. Tíha, jako když dítě zapadne do starého stohu. Sám se psem ve večerním šeru. Mezi stromy. Sedět a dýchat. Poslouchat šum větví. Praskot jehličí pod psí tlapou. Skrže psa rozumět skrytému světu přírody. A světla paneláků v dálce, pod kopcem. Jaký klid. V modrém soumraku naslouchat tepu psího srdce. Bez pohnutí hledat nitě křiku tažných ptáků, v dalekých končinách nebe.

Pak přijít domů. A při konci televizního seriálu sevře se žaludek strachem z nadcházejícího dne. Ty nedělní večery ve znamení bolesti a hrůzy. Kdy vědomí, že ráno nastane školní koncentrák, dává vyvstat tvrdému odhodlání nikam nejít. Zmizet do sklepů, toulat se po střechách. Pak zahrabat se do hromady papírových krabic a naslouchat pomalému tepu odpadních rour, polykání kanalizace a skřípění vodovodů. Propadat se do dřímoty a v polospánku číhat na mladou krysou, až vyleze ze své díry pod tvárnici. Budou se přátelit, spolu si hrát, za její pískot ji odmění houskou s máslem a malým otačeným jablíčkem. Hvězdo mořská, opatruj.

I jiné jsou chvíle dětských spánků. Pod ochranou anděla strážce. S tou svojí přirozenou svatostí, kterou každým dnem pozbývají, jak rozum berou. Ale přece, to svaté v nich je chrání před leprou světa a necitem dvounohých opic. Před tím cynismem a ztrátou odpovědnosti. Čas člověka ve víru osudu. Pod tíhou hříchů. Dál a hloub je strháván až na dno dějin, k poslednímu dni. K soudu světa.

Tito narození a duše zvířat a tajných světců nadnášejí děravou loď.

Tajemná láska z vesmíru na vlnách slunečního větru! Vzácné světlo hvězd! Nedejte zahynouti.

Majáky na pobřeží života, kde oceán se zmítá v bouři hříchu a zloby. A pýchy. A pádu, a červu, a zmaru.

Jsou světlé sny a barevná mlha bezvědomí. Milosrdenství, jež dává volnost duši a odpočinek tělu před každým dalším dnem mladé bolesti.

Opatruj ten květ, jenž vzešel z lásky člověka, jak oko v hlavě. Skrze dítě uhádneš tajemství světa. A přehlédneš ho od obzoru k obzoru. Poznáš hluché prostory na konci vesmíru. A když se probouráš skrz poslední černou hvězdu, jež třpytí se hrůzou, ocitneš se na dně, v nejhlubší roklině své duše. A budeš stoupat k hladině, k věčné přítomnosti. Jež je tak prostá jako pomněnka na břehu potoka, jako stvoření.

Praha 1991

Václav Kahuda
Veselá bída

Ilustrace na obálce volné zdroje/Franz Wilhelm Seiwert
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 16. 7. 2019

ISBN 978-80-7602-989-7 (epub)
ISBN 978-80-7602-990-3 (pdf)
ISBN 978-80-7602-991-0 (prc)